2024/2233

10.10.2024

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2024/2233

ze dne 11. dubna 2024

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2022, oddíl III – Komise a výkonné agentury

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2022, oddíl III – Komise,

— s ohledem na svá rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu výkonných agentur na rozpočtový rok 2022,

— s ohledem na článek 99 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanoviska Výboru pro zahraniční věci, Výboru pro rozvoj, Výboru pro zaměstnanost a sociální věci, Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Výboru pro dopravu a cestovní ruch, Výboru pro regionální rozvoj, Výboru pro kulturu a vzdělávání, Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví,

— s ohledem na dopis Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0139/2024),

— s ohledem na interinstitucionální dohodu ze dne 16. prosince 2020 o rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu na zavedení nových vlastních zdrojů,

Politické priority

1. připomíná, že je pevně odhodlán dodržovat základní zásady a hodnoty zakotvené ve Smlouvě o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), včetně řádného finančního řízení v souladu s ustanovením článku 317 Smlouvy o fungování EU a boje proti podvodům a ochrany finančních zájmů Unie v souladu s ustanovením článku 325 Smlouvy o fungování EU;

2. zdůrazňuje, že rozpočet Unie je důležitý pro plnění jejích politických priorit a hraje významnou úlohu při poskytování pomoci členským státům za nepředvídaných okolností, jako jsou pandemie COVID-19, mezinárodní konflikty či krize a jejich důsledky; konstatuje v tomto ohledu, že i nadále jsou významné investice a podpora z rozpočtu Unie pro snižování rozdílů mezi členskými státy a regiony, pro podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti, pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení, a tím pro zlepšení každodenního života občanů Unie a hospodářského dopadu v rámci Unie; naléhavě vyzývá Komisi, aby nezpomalovala tempo a neoslabovala ambice potřebné k dosažení cílů v oblasti klimatu stanovených v Zelené dohodě pro Evropu, a zdůrazňuje, že je třeba zvýšit investice, které jsou za tím účelem nezbytné; zdůrazňuje skutečnost, že v roce 2022 Unie zdaleka nedosáhla úrovně účinnosti potřebné k dosažení cílů v oblasti klimatu stanovených pro roky 2030, 2040 a 2050;

3. zdůrazňuje, že řádné a včasné plnění rozpočtu přispívá k tomu, že potřeby a výzvy v různých politických oblastech budou řešeny efektivněji a účinněji; zdůrazňuje, že souběžné provádění více nástrojů s různými pravidly pod časovým tlakem, a to kromě tlaku ohledně konečného uzavření VFR na období 2014–2020, může vést ke zpoždění při provádění a nárůstu chyb, nesrovnalostí a podvodů; připomíná úlohu Komise jakožto strážkyně Smluv při ochraně finančních zájmů Unie;

4. zdůrazňuje přínos Nástroje pro oživení a odolnost k podpoře členských států při zotavení z hospodářských a sociálních důsledků pandemie COVID-19 a při vytváření odolné Unie, která dokáže obstát před výzvami budoucnosti; poukazuje na přínos Nástroje pro oživení a odolnost a plánu REPowerEU pro řešení problémů souvisejících s energetikou, které vyvolala ruská útočná válka proti Ukrajině; vyjadřuje politování nad tím, že milníky nebyly lépe definovány, a vyzývá Komisi, aby sledovala provádění souvisejících opatření členskými státy v souladu s dohodnutými milníky a cíli;

5. vyzdvihuje zásadní úlohu, kterou rozpočet Unie sehrál v roce 2022 při řešení následků ruské útočné války proti Ukrajině, konkrétně pro zabezpečení potravinových řetězců, řešení problémů souvisejících s energetikou, podporu členských států při přijímání ukrajinských uprchlíků a poskytnutí pomoci Ukrajině při péči o její občany; konstatuje, že tato situace vyvolala tlak na rozpočet a že byla využita všechna opatření k zajištění flexibility; bere v tomto ohledu na vědomí přijetí přezkumu víceletého finančního rámce (VFR) v polovině období, který přeorientuje finanční prostředky a získá prostředky nové; zdůrazňuje, že je důležité, aby Komise předložila jasný a realistický plán, jak splatit dluh EU;

6. připomíná, že je důležité přísně uplatňovat finanční pravidla Unie ve všech programech a na všechny příjemce, aby se zabránilo veškerým formám podvodů, střetů zájmů, korupce, dvojího financování a praní peněz; připomíná v tomto rámci klíčovou úlohu celé struktury Unie pro boj proti podvodům a vyjadřuje určité obavy ohledně toho, že některé členské státy odmítají spolupracovat s jedním z jejích prvků, zejména s Úřadem evropského veřejného žalobce;

7. připomíná, že je důležité provádět hodnocení *ex post* a v polovině období u finančních programů vytvořených v reakci na krizi, pokud jde o jejich význam, soudržnost a evropskou přidanou hodnotu, a to kromě dodržování souladu a správnosti, účinnosti, efektivnosti, výkonu a dlouhodobého hospodářského dopadu; konstatuje, že rozhodnutí týkající se nástrojů reakce na COVID-19 byla přijímána pod obrovským časovým tlakem, ačkoli tyto nástroje budou prováděny až do roku 2026; zdůrazňuje, že rychlá reakce by neměla být na úkor řádné kontroly výdajů, a žádá proto Komisi, aby z těchto nástrojů vyvodila ponaučení;

8. připomíná význam Nástroje pro oživení a odolnost při řešení hospodářského útlumu po pandemii COVID-19, připomíná, že model provádění Nástroje pro oživení a odolnost klade na Komisi mnohem mírnější požadavky a snižuje kontrolní zátěž Komise vůči členským státům; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr v rámci posouzení Nástroje pro oživení a odolnost zjistil nedostatky v předběžném posouzení a v auditech *ex post* vypracovaných Komisí, a domnívá se, že v systémech členských států pro podávání zpráv a kontroly přetrvávají nedostatky; je znepokojen tím, že tyto nedostatky vedly k zavedení kontrolních milníků, což naznačuje, že příslušné systémy členských států nebyly při zahájení provádění plánů plně funkční, což představuje riziko pro správnost výdajů Nástroje pro oživení a odolnost a pro ochranu finančních zájmů Unie;

9. zdůrazňuje riziko střetu zájmů v případech, kdy by všechny subjekty zapojené do plnění rozpočtu Unie na jakékoli úrovni mohly být ohroženy z důvodů, které přesahují ekonomické zájmy, bere na vědomí velmi roztříštěný právní rámec týkající se střetu zájmů napříč členskými státy a regiony a vyzývá k tomu, aby pokyny Komise zajistily právní jasnost a podpořily jednotný výklad a uplatňování; podporuje připomínku Účetního dvora uvedenou v jeho zvláštní zprávě č. 6/2023, že „vytěžování údajů může porovnáním informací z různých zdrojů pomoci odhalit možné střety zájmů“;

10. zdůrazňuje úlohu Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO), Agentury Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a Agentury Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) v boji proti korupci; vyzývá k dalšímu posílení kapacit Úřadu evropského veřejného žalobce a úřadu OLAF a spolupráce mezi nimi a k lepší definici jejich pravomocí; oceňuje úsilí Úřadu evropského veřejného žalobce při vyšetřování a stíhání podvodů a jiných trestných činů poškozujících finanční zájmy Unie a zdůrazňuje, že má-li tento úřad účinně vykonávat své úkoly, je důležité, aby byl zcela nezávislý a nestranný; připomíná, že je důležité poskytnout úřadům EPPO a OLAF dostatečné finanční a lidské zdroje; vyzývá k přijetí společných protikorupčních pravidel pro všechny zaměstnance orgánů Unie a vyzývá k tomu, aby byl interinstitucionální rejstřík transparentnosti povinný pro všechny orgány a agentury EU, aby se zajistilo, že není dotčena nezávislost vyžadovaná od některých orgánů EU; znovu opakuje, že je třeba zvýšit úsilí v boji proti podvodům jak na úrovni Unie, tak na úrovni členských států, a to v úzké spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a úřadem OLAF;

11. poukazuje na zhoršení stavu právního státu v některých členských státech a zdůrazňuje zásadní význam mechanismu podmíněnosti dodržováním zásad právního státu pro ochranu rozpočtu Unie; vyzývá Komisi, aby plně využívala dostupné nástroje k řešení zřejmého rizika závažného porušení hodnot Unie a aby urychleně uplatnila nařízení o podmíněnosti v případech, kdy hrozí riziko, že porušení zásad právního státu bude mít dopad na finanční zájmy Unie; podporuje zablokování finančních prostředků Unie, pokud nebudou zcela splněny příslušné podmínky, a nepodvolení se vydírání; naléhavě vyzývá Komisi, aby zaručila jednotný, komplexní a integrovaný přístup napříč různými fondy a legislativními nástroji a aby se vyhnula technokratickému a rozporuplnému přístupu napříč různými finančními nástroji;

12. zdůrazňuje, že v souvislosti se zásadou právního státu je třeba zajistit jasné normy a účinné oddělení pravomocí; zdůrazňuje, že všechny orgány a instituce Unie by měly plně dodržovat zásadu právního státu a nezávislost soudnictví a měly by se zdržet jednání coby kárná komora mimo nezávislý soudní systém; zdůrazňuje, že v případě porušení práva by měly nést odpovědnost příslušné orgány nebo instituce Unie nebo vnitrostátní orgány; zdůrazňuje, že je třeba vyhnout se nespravedlivým postupům výpovědí nebo oznamování a že tyto postupy by měly být založeny na jasných normách právního státu;

13. bere na vědomí opatření, která Komise přijala v roce 2022 podle nařízení o podmíněnosti, avšak domnívá se, že byla zavedena se značným zpožděním a na základě dlouhodobých politických úvah; žádá Komisi, aby provedla důkladné posouzení a zajistila odpovídající kontrolní mechanismy, které zaručí řádné finanční řízení a ochranu rozpočtu Unie v současných i budoucích případech, kdy nedostatečné dodržování hodnot Unie a zásad právního státu ovlivňuje nebo hrozí, že bude ovlivňovat, finanční zájmy Unie;

14. vítá dohodu, které bylo dosaženo během jednání o revidovaných finančních pravidlech Unie v prosinci 2023; vítá zejména zlepšení související se sledováním finančních prostředků Unie prostřednictvím digitálních nástrojů a interoperability, která posílí ochranu finančních zájmů Unie, cílené rozšíření systému včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů (EDES) na sdílené řízení po skončení VFR 2027, odkaz na mechanismus podmíněnosti dodržováním zásad právního státu a hodnoty Unie zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU, jakož i příležitost zefektivnit podporu malých a středních podniků a jednotlivých žadatelů zavedením grantů velmi nízké hodnoty;

15. připomíná Komisi, že všechny legislativní návrhy, které mají významný hospodářský, sociální a environmentální dopad, musí být doprovázeny spolehlivým a důkladným posouzením dopadů, včetně jejich dopadu na životní náklady občanů Unie, úrovně byrokratizace příjemců a správních orgánů, jakož i otázek souvisejících s rovností žen a mužů, aby bylo zaručeno spravedlivé rozdělení rozpočtu Unie; zdůrazňuje, že to je součástí programu Komise pro zlepšování právní úpravy; zdůrazňuje, že Komise by měla provádět posouzení dopadů zcela neutrálním a nestranným způsobem; dále očekává, že Komise zlepší analýzu nákladů a přínosů dotčených možností tím, že zvýší míru účasti různých zúčastněných stran s různými názory v otevřených veřejných konzultacích;

16. zdůrazňuje, že genderová rovnost je jednou ze základních hodnot Unie a je zakotvena v Listině základních práv EU; připomíná dlouhodobý závazek Unie k začleňování genderového hlediska do své tvorby politik s cílem rozpoznat a napravit nerovnosti, jakož i nezbytnou podmínku pro dosažení cílů Unie v oblasti růstu, zaměstnanosti a sociální soudržnosti; zdůrazňuje, že je důležité pokračovat v úsilí vyvíjeném zejména v oblasti genderového rozpočtování, jako je pilotní metodika pro sledování výdajů na genderovou rovnost ve víceletém finančním rámci, s cílem zajistit úspěch začleňování genderového hlediska do rozpočtu Unie;

17. připomíná, že výdajové oblasti podléhající složitějším pravidlům a kritériím způsobilosti jsou vystaveny vyššímu riziku chyb a vytvářejí nadměrnou administrativní zátěž pro příjemce podpory, zejména pro nové účastníky; opakuje, že je třeba v co největší míře zjednodušit výdajové programy Unie a dosáhnout rovnováhy se spolehlivými kontrolami a řízením; zdůrazňuje, že digitalizace správy, podávání zpráv a auditu finančních prostředků Unie má zásadní význam pro spravedlivé zlepšení přístupu potenciálních příjemců a pro zefektivnění a transparentnost správy finančních prostředků pro všechny občany;

18. je znepokojen tím, že pozdní přijetí několika odvětvových nařízení upravujících různé politiky Unie, jako je politika soudržnosti, vedlo k významnému zpoždění v provádění programového období 2021–2027; znovu apeluje na Komisi a členské státy, aby přijaly veškerá nezbytná opatření k dalšímu urychlení provádění politik v praxi s lepší zeměpisnou rovnováhou a zároveň zachovaly velký důraz na dodržování pravidel, kvalitu projektů, dosahování výsledků a ochranu finančních zájmů Unie; v této souvislosti zdůrazňuje riziko, že neuhrazené závazky zatěžují rozpočet Unie, což může vést k rozsáhlému rušení závazků, které by zase snížilo jeho dopad; vyzývá Komisi, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria sdělila, jaká opatření plánuje učinit, aby této situaci předešla;

19. vyzývá Komisi, aby přijala iniciativy, jako je technická pomoc, s cílem trvale zvýšit míru čerpání v členských státech; vyzývá Komisi, aby bedlivě sledovala pokrok při provádění v členských státech, zejména v případech nedostatečného plnění a nízké míry čerpání, a aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria předložila analýzu situace v jednotlivých zemích, v níž budou identifikovány opakující se problémy, jakož i opatření přijatá s cílem optimalizovat situaci;

20. zdůrazňuje význam politiky soudržnosti Unie pro hospodářskou a územní konvergenci a rozvoj v regionech Unie, jakož i pro podporu provádění evropského pilíře sociálních práv; zdůrazňuje součinnost fondů soudržnosti v koordinaci s dalšími programy Unie, zejména s Nástrojem pro oživení a odolnost, s cílem maximalizovat dopad a účinnost veřejných výdajů;

KAPITOLA I

Víceletý finanční rámec (VFR)

Prohlášení Evropského účetního dvora o věrohodnosti a rozpočtové a finanční řízení

Spolehlivost účetní závěrky

21. vítá, že Účetní dvůr ve své výroční zprávě o plnění rozpočtu na rozpočtový rok 2022 ([1]) dospěl k závěru, že konsolidovaná účetní závěrka Evropské unie za rok 2022 je spolehlivá; s uspokojením konstatuje, že Účetní dvůr od roku 2007 každoročně vydává výrok bez výhrad o spolehlivosti účetní závěrky;

22. konstatuje, že ke dni 31. prosince 2022 činila celková pasiva 577,2 miliardy EUR ve srovnání s 445,9 miliardy EUR celkových aktiv; konstatuje, že rozdíl ve výši 131,3 miliardy EUR připadá na (negativní) čistá aktiva, která zahrnují rezervy a tu část výdajů, která Unii vznikla do 31. prosince 2022 a která musí být financována z budoucích rozpočtů;

23. konstatuje, že na konci roku 2022 činila odhadovaná hodnota vzniklých, ale dosud neuplatněných způsobilých výdajů vůči příjemcům, vykázaných jako výdaje příštích období, 148,7 miliardy EUR (2021: 129,9 miliardy EUR), z čehož 22,6 miliardy EUR souvisí s výdaji příštích období Nástroje pro oživení a odolnost;

24. konstatuje, že po skončení přechodného období následujícího po vystoupení Spojeného království z EU Komise odhadla, že k rozvahovému dni vykazovaly účty Unie čistou pohledávku za Spojeným královstvím ve výši 23,9 miliardy EUR (2021: 41,8 miliardy EUR), z čehož se odhaduje, že 9,1 miliardy EUR bude uhrazeno během 12 měsíců následujících po datu vykázání; domnívá se, že jakákoli částka přesahující odhadovanou částku 9,1 miliardy EUR obdržená od Spojeného království by měla být použita na snížení dluhu vzniklého v důsledku výpůjčních a úvěrových činností Komise;

25. konstatuje, že Účetní dvůr posoudil dopad nevyprovokované a neodůvodněné útočné války Ruska vůči Ukrajině na účetní závěrku Unie; vítá závěr Účetního dvora, že tento dopad byl řádně zaúčtován a zveřejněn v konsolidované účetní závěrce;

26. vítá závěr Účetního dvora, že aktiva, pasiva, příjmy a náklady, včetně těch souvisejících s Nástrojem na podporu oživení „NextGenerationEU“ (dále jen „NGEU“), jsou v konsolidované účetní závěrce prezentovány věrně;

Legalita a správnost příjmů a výdajů Unie

27. vyjadřuje politování nad negativním stanoviskem k legalitě a správnosti výdajů rozpočtu Unie, které Účetní dvůr vydal již čtvrtý rok v řadě; zdůrazňuje význam posílení kontrolních mechanismů Komise a členských států, které Účetní dvůr považuje za nespolehlivé, což zpochybňuje spolehlivost výroční zprávy o řízení a výkonnosti; bere na vědomí závěr Účetního dvora, že příjmy nevykazují věcné chyby a že systémy řízení, které zkoumal, byly obecně účinné;

28. je znepokojen tím, že Účetním dvorem odhadovaná míra chyb u výdajů za rok 2022 činila 4,2 %, což je více než dvojnásobek prahu významnosti; konstatuje, že se jedná o další zhoršení ve srovnání s předchozími dvěma roky (3,0 % v roce 2021 a 2,7 % v roce 2020); se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr zjistil významné problémy u úhrad nákladů, které představují 66 % základního kontrolovaného souboru Účetního dvora a u kterých se míra chyb odhaduje na 6 %; konstatuje, že dopady chyb zjištěných Účetním dvorem jsou ve schválených výdajích za tento rok považovány za jednak významné a jednak že mají rozsáhlý dopad;

29. konstatuje, že vlastní odhad Komise, pokud jde o riziko při platbě, je 1,9 % pro rok 2022 (podobně jako v letech 2020 a 2021), což je pod prahem významnosti; konstatuje, že Komise odhaduje riziko při uzavření, po provedení následných kontrol a oprav, na 0,9 %; bere na vědomí rozdíl mezi celkovou mírou chybovosti Účetního dvora a rizikem Komise v době platby, který je patrný u celkových výdajů z rozpočtu Unie v roce 2022, i když ne ve všech výdajových oblastech, konstatuje, že je to stejně jako v minulosti zjevné zejména v okruhu 1 a 2; a připomíná skutečnost, že odhady Komise, pokud jde o riziko při platbách, jsou setrvale v nižším rozpětí nebo pod statistickými odhady Účetního dvora; vítá odhad Účetního dvora, pokud jde o míru chyb, jako důležitý ukazatel stávajících rizik; požaduje nalezení jednotného chápání, aby se zabránilo takovému rozdílu mezi celkovou mírou chyb Účetního dvora a rizikem Komise při platbě;

([1]) Úř. věst. C, C/2023/103, 4.10.2023.

30. opakuje své obavy ohledně připomínky Účetního dvora, že posouzení rizik provedené Komisí úroveň rizika pravděpodobně podhodnocuje v několika oblastech; je rovněž znepokojen opakujícími se nedostatky, které Účetní dvůr zjistil v souvislosti s kontrolami členských států *ex post* v okruhu 2, které omezují spolehnutí se na jejich práci;

31. zdůrazňuje, že obecný odhad míry chyb v rozpočtu Unie, jak je uveden v prohlášení o věrohodnosti Účetního dvora, představuje odhad prostředků, které neměly být vyplaceny, protože nebyly využity v souladu s platnými pravidly a předpisy, a nikoliv ukazatel podvodu či korupce; vyjadřuje politování nad tím, že obecný odhad míry chyb v rozpočtu Unie by mohl každý rok vést k tomu, že občané získají špatný dojem;

32. připomíná, že koncepce auditu a metodika Účetního dvora jsou založeny na mezinárodních auditorských standardech, které vyžadují testování náhodného reprezentativního vzorku transakcí, jehož výsledkem je odhad míry chyb; připomíná, že Účetní dvůr rozlišuje mezi výdaji s nízkým rizikem, tj. nárokovými platbami podle zjednodušených pravidel, a výdaji s vysokým rizikem, tj. úhradovými platbami, na které se vztahují složitá pravidla; konstatuje, že pro výdaje za rok 2022 si Účetní dvůr vybral 66 % kontrolovaného souboru z výdajů s vysokým rizikem (63,2 % v roce 2021), přičemž tato část dosahuje výše 110,1 miliardy EUR, a 34 % z výdajů s nízkým rizikem, a to ve výši 56,7 miliardy EUR; konstatuje, že míra chyb odhadovaná Účetním dvorem pro rok 2022 (4,2 %) je dána zejména oblastmi „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ (2,5 % celkové míry chyb), „Přírodní zdroje a životní prostředí“ (0,8 %), „Sousedství a svět“ (0,4 % a „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“ (0,3 %), které Účetní dvůr z větší části považuje za oblasti vysoce rizikových výdajů; konstatuje, že Komise ve své výroční zprávě o řízení a výkonnosti rozděluje výdaje na výdaje s vyšším rizikem, středním rizikem a nižším rizikem; konstatuje, že Účetní dvůr používá kategorie rizik z velké části k určení velikosti vzorku, aby v konečném důsledku podpořil svůj výrok o legalitě a správnosti výdajů, zatímco použití kategorií rizik ze strany Komise slouží k určení oblastí, v nichž je k nápravě chyb zapotřebí další manažerské pozornosti; zdůrazňuje, že používání odlišných kategorií rizik ze strany Účetního dvora a Komise brání tomu, aby mohl orgán příslušný k udělení absolutoria provést srovnávací analýzu chyb v administrativních formulářích a významných administrativních chyb;

33. připomíná, že zpráva Účetního dvora o auditu se zaměřuje na rok, který je předmětem přezkumu; má však za to, že Účetní dvůr ve své výroční zprávě zohledňuje zjištění z několika let a v rámci svých zvláštních zpráv prohlubuje zaměření na konkrétní témata; konstatuje, že na rozdíl od této metody bere Komise v úvahu celý životní cyklus programů a fondů Unie pokrývající několik let, jakož i opravy a zpětné získávání prostředků po skončení přezkoumávaného roku; domnívá se však, že tyto odlišné přístupy zcela nevysvětlují velký rozdíl v odhadu míry chyb;

34. připomíná, že výdajové programy Unie jsou ze své podstaty víceleté a s nimi související kontrolní systémy a cykly řízení proto také pokrývají více let; připomíná, že odhad rizika při uzavření, který provádí Komise, má víceletou perspektivu, která zohledňuje opravy a zpětně získané částky po dobu několika let; konstatuje, že přístup Komise je založen na testech definovaných ve strategiích kontrol, jejichž cílem je ověřit dodržování pravidel Unie, aby se nakonec zjistilo, zda je třeba získat zpět finanční prostředky od příjemců; konstatuje, že rozsah rizika v době platby stanovený v rámci tohoto přístupu se z větší části podobá míře chyb odhadované Účetním dvorem a Komise jej považuje za nejlepší odhad pro vyjádření rizika pro rozpočet Unie;

35. má za to, že oba přístupy slouží k různým účelům a mají své výhody, nevýhody, silné i slabé stránky a měly by se vzájemně doplňovat, přičemž je třeba chápat rozdíly a zvláštnosti, například různé koncepce chyb a kategorizace rizik používané jednotlivými orgány; považuje míru chyb podle Účetního dvora za důležitý ukazatel dodržování legality a správnosti plnění rozpočtu Unie; je znepokojen velkými rozdíly v mírách poskytovaných Účetním dvorem a Komisí ve vztahu k nedostatkům zjištěným na straně Komise; vítá v tomto ohledu zjištění, připomínky a doporučení Účetního dvora jako velmi užitečný příspěvek k dalšímu zlepšení řízení a plnění rozpočtu v rámci různých způsobů řízení a všemi příslušnými zúčastněnými stranami; vyjadřuje politování nad tím, že analýza samotného rizika opomíjí skutečnou výkonnost, kvalitu, udržitelnost a evropskou přidanou hodnotu realizovaných projektů; znovu vyjadřuje podporu přístupu a metodice auditu Účetního dvora, které by měly posoudit dopad nápravných opatření na celkovou míru chyb, a vyzývá Komisi, aby spolupracovala s Účetním dvorem s cílem zvýšit harmonizaci a poskytovat tak srovnatelnější údaje;

36. konstatuje, že v několika otázkách se zjištění Účetního dvora a Komise shodují, zejména pokud jde o hlavní zdroje nesrovnalostí v oblasti „Soudržnost“ a vyšší rizika pro tržní opatření a rozvoj venkova v oblasti „Přírodní zdroje a životní prostředí“; konstatuje, že konkrétně v oblasti „Soudržnost“ některé případy chyb ve způsobilosti zjištěné a vyčíslené Účetním dvorem nejsou Komisí nutně považovány za nezpůsobilé; Komise nenachází právní základ pro kvalifikaci chyby jako nesrovnalosti, kterou je třeba opravit v souladu s definicí stanovenou v čl. 2 odst. 36 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 (dále jen „nařízení o společných ustanoveních“) ([2]), a proto Komise

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

nemůže provádět postupy finančních oprav a tyto chyby by nevstupovaly do odhadu rizika při platbě, který provedla Komise;

37. vítá, že Komise zlepšila své podávání zpráv o preventivních a nápravných opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před nelegálními a neoprávněnými výdaji; konstatuje, že Komise vyjasnila, že celková částka vykázaná ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti (AMPR) jako finanční opravy a zpětně získané částky (4,95 miliardy EUR) zahrnuje preventivní a nápravná opatření přijatá Komisí a členskými státy; konstatuje, že Komise vykázala čisté opravy ve výši 734 milionů EUR a částky neoprávněných plateb zpětně získané od konečných příjemců ve výši 195 milionů EUR;

38. konstatuje, že Účetní dvůr při výkonu svého mandátu nevyšetřuje podvody, ale bere v úvahu riziko podvodu; konstatuje, že Účetní dvůr postupuje úřadu EPPO podezření ze spáchání trestného činu spadající do jeho pravomocí a úřadu OLAF podezření z podvodu, korupce či jiné nezákonné činnosti s dopadem na finanční zájmy Unie zjištěné při provádění auditů; konstatuje, že v roce 2022 Účetní dvůr ohlásil úřadu OLAF 14 případů podezření z podvodu a souběžně také šest z těchto případů úřadu EPPO, což doposud vedlo k šesti vyšetřováním úřadem OLAF a ke třem vyšetřováním úřadem EPPO;

Rozpočtové a finanční řízení

39. zdůrazňuje, že v roce 2022 bylo využito 98,5 % prostředků na závazky (179,4 miliardy EUR ze 182,2 miliardy EUR); konstatuje, že dostupné prostředky byly vyšší než strop VFR ve výši 179,9 miliardy EUR, a to z důvodu použití zvláštních nástrojů, což bylo odůvodněno nepředvídanými událostmi, přičemž byla využita veškerá flexibilita dostupná v rámci VFR; konstatuje, že bylo využito 98,1 % prostředků na platby (167,3 miliardy EUR ze 170,6 miliardy EUR); chválí Komisi a rozpočtový orgán za jejich rozhodnou a flexibilní rozpočtovou reakci na výzvy, jimž čelily v roce 2022;

40. se znepokojením konstatuje, že celkové zbývající závazky, které představují budoucí dluhy, pokud nebudou zrušeny, dosáhly v roce 2022 historického maxima 450 miliard EUR, což bylo způsobeno jednak navýšením závazků souvisejících s NGEU (v roce 2022 byly přijaty všechny národní plány pro oživení a odolnost) a jednak pomalým začátkem provádění programového období 2021–2027; konstatuje, že Komise očekává, že se tato částka za rok 2023 ještě zvýší směrem k 460 miliardám EUR, a předpokládá její pokles mezi lety 2024 až 2027, kdy by měly být vyplaceny částky na závazky pro NGEU i pro programové období 2021–2027; konstatuje, že nebudou využity úvěry ve výši přibližně 90 miliard EUR, a připomíná, že Komise a členské státy v současné době zaostávají za harmonogramem plateb stanoveným v prováděcím rozhodnutí o schválení jejich národních plánů pro oživení a odolnost; konstatuje, že závazky v rámci VFR stále narůstají a budou v nadcházejících letech vzhledem k pomalému začátku programového období nadále růst a platby budou následovat ještě později;

41. zdůrazňuje, že doba, která je k dispozici pro provádění fondů ve sdíleném řízení v rámci VFR na období 2021–2027, je kratší než v předchozích VFR kvůli pravidlu n+2 pro poslední rok období; je si vědom problémů spojených s řízením a kontrolou kombinovaných fondů VFR a NGEU kvůli jejich objemu a různým mechanismům řízení, programování, provádění a kontroly; se znepokojením si všímá významných rozdílů v míře čerpání jednotlivých členských států; vyjadřuje politování nad tím, že Komise ve spolupráci s členskými státy nepřijala dostatečné iniciativy ke zvýšení absorpční kapacity programů, a tím k prudkému a trvalému snížení zbývajících závazků; žádá Komisi, aby přijala veškerá nezbytná opatření a zajistila administrativní podporu členským státům, zejména s cílem zlepšit jejich absorpční kapacitu;

42. zdůrazňuje, že prognózy Komise týkající se snížení zbývajících závazků vycházejí z předpokladů, že členské státy účinně usilují o urychlení čerpání prostředků ze sdíleného řízení na období 2021–2027 a že automatické technické úpravy stropu plateb jsou dostatečné k pokrytí potřeb plateb; je znepokojen tím, že tyto dva předpoklady nemusí být splněny, což vytváří velmi nebezpečnou situaci pro rozpočet Unie;

43. bere na vědomí upozornění Účetního dvora, že v případě fondů se sdíleným řízením na období 2021–2027 v rámci nařízení o společných ustanoveních se riziko zrušení přidělení prostředku na závazek výrazně zvýšilo v důsledku řady faktorů, konkrétně pomalého začátku z důvodu pozdního přijetí odvětvových nařízení, upřednostnění zbývajících evropských strukturálních a investičních fondů (ESI) a financování NGEU, skutečnosti, že tyto fondy mají o jeden rok kratší lhůtu pro platby ve srovnání s předchozím obdobím VFR, a překrývání s platbami NGEU do roku 2026; zdůrazňuje proto doporučení Účetního dvora z roku 2021, aby Komise zajistila dodatečnou poradenskou podporu pro vnitrostátní orgány, aby všechny subjekty odpovědné za řízení a kontrolu těchto fondů mohly zajistit řádné finanční řízení;

44. vítá zásadní úlohu nevládních organizací při zastupování občanské společnosti a při prosazování a obraně hodnot zakotvených ve Smlouvách a v Listině základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) při provádění programů a projektů financovaných z rozpočtu Unie při plném dodržování finančních pravidel Unie a ochrany jejích finančních zájmů; požaduje, aby bylo zajištěno, aby všichni příjemci finančních prostředků Unie, včetně nevládních organizací, kteří zneužili nebo neoprávněně získali finanční prostředky Unie nebo se zapojili do činností odporujících hodnotám Unie, včetně podněcování k terorismu a nenávistným verbálním projevům, podpory nebo oslavování násilí, politického a náboženského extremismu, byli zapsáni do systému včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů a byl jim zablokován přístup do orgánů Unie a k programům financování; domnívá se, že je třeba předcházet podvodům, střetům zájmů, dvojímu financování, korupci a praní peněz nebo zpronevěře a řešit je ve všech situacích a v případě všech příjemců bez ohledu na jejich povahu a právní postavení (jak je uvedeno v usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. ledna 2024 o transparentnosti a odpovědnosti nevládních organizací financovaných z rozpočtu EU); vyzývá Komisi, aby provedla doporučení obsažená v tomto usnesení;

45. se znepokojením konstatuje, že dluh Unie se zvýšil z 236,7 miliardy EUR v roce 2021 na 344,3 miliardy EUR v roce 2022; konstatuje, že z celého dluhu představuje pro rozpočet Unie úvěrové riziko pouze podíl nevratné podpory NGEU (185,6 miliardy EUR, 53,9 %); konstatuje, že v důsledku rostoucích tržních úrokových sazeb vzrostly náklady na nové financování NGEU z 0,14 % ve druhé polovině roku 2021 na 1,24 % v první polovině roku 2022 a dále vzrostly na 2,60 % ve druhé polovině roku 2022, což pro NGEU v roce 2022 znamenalo úrokové platby ve výši 0,5 miliardy EUR, přičemž pro rok 2023 se předpokládal značný nárůst; je znepokojen silným nárůstem úrokových sazeb od roku 2020, což vede k vyšší finanční zátěži pro roční rozpočet; připomíná, že splácení půjček NGEU by navíc mělo začít v roce 2028 a musí být dokončeno do roku 2058, což bude vyžadovat dostatečné finanční zdroje; konstatuje, že maximální využití rozpočtu Unie v roce 2022 s využitím veškeré dostupné flexibility neumožňuje splácení dluhů, pokud nebudou provedeny škrty v jiných oblastech výdajů Unie; vyzývá členské státy, aby vypracovaly a schválily splátkový plán z nových vlastních zdrojů, aniž by byl zasažen nový VFR;

46. konstatuje, že od prosince 2022 má Komise novou strategii řízení dluhu, konkrétně „diverzifikovanou strategii financování“, která se skládá z technik a finančních nástrojů používaných veřejnoprávními emitenty; připomíná zvláštní zprávu Účetního dvora 16/2023 o správě dluhu nástroje EU na podporu oživení (NGEU), která dospěla k závěru, že Komise rychle zavedla systém řízení dluhu, který umožnil včasné zahájení výpůjčních operací a který splňoval všechny regulační požadavky týkající se dluhového portfolia a řízení rizik;

47. podporuje doporučení Účetního dvora, aby Komise jednala proaktivněji s cílem zajistit, aby dostupné nástroje ke zmírnění expozičních rizik měly dostatečnou kapacitu;

48. konstatuje, že celková expozice rozpočtu Unie kvůli zárukám a podmíněným závazkům za půjčky vzrostla na 248,3 miliardy EUR, z čehož 57,8 miliardy EUR na další ochranná opatření bylo poskytnuto ze společného rezervního fondu; upozorňuje, že vyšší úrokové sazby vyžadují v budoucnu také vyšší míru tvorby rezerv;

49. konstatuje, že v roce 2022 Komise změnila zveřejňování podmíněných závazků ve své konsolidované účetní závěrce, takže meziroční srovnání je mimořádně složité a dlouhé; vyzývá Komisi, aby jasněji informovala o své roční účetní závěrce s cílem usnadnit závěry a analýzu i s ohledem na postup udělování absolutoria;

50. konstatuje, že expozice rozpočtu Unie vůči Ukrajině se se souvisejícími ustanoveními v roce 2022 zvýšila na 15,6 miliardy EUR; se znepokojením konstatuje, že na podporu Ukrajiny v rámci nástroje makrofinanční pomoci+ v hodnotě 18 miliard EUR, který byl dohodnut na konci roku 2022 a vyplácen v průběhu roku 2023, nebyly v rámci společného rezervního fondu požadovány žádné rezervy na pokrytí rizik selhání, což, jak je uvedeno ve stanovisku 07/2022, pro rozpočet Unie představuje vážné riziko; upozorňuje, že případné ztráty související s nástrojem makrofinanční pomoci+ budou muset být pokryty z budoucích rozpočtů Unie nebo z rozpočtového „manévrovacího prostoru“ mezi stropem VFR a stropem vlastních zdrojů; vyzývá Komisi, aby poskytla dodatečná opatření na ochranu rozpočtu Unie před budoucími ztrátami souvisejícími s makrofinanční pomocí+;

51. konstatuje, že v průběhu roku 2022 se inflace spotřebitelských cen výrazně zvýšila, což ovlivnilo rozpočet Unie několika způsoby, a to snížením relativní velikosti rozpočtu Unie a snížením efektivity fondů Unie, pokud jde o dosažení cílů ve stejném rozsahu, v jakém se původně plánovalo; domnívá se, že vysoká inflace ovlivňuje podíl příjmů z různých zdrojů s čistým snížením podílu vlastních zdrojů odvozených z HND; důrazně podporuje doporučení Účetního dvora, aby Komise posoudila dopad rostoucí inflace na rozpočet Unie s cílem proaktivně uplatňovat zmírňující opatření;

52. vítá online platformy pro transparentnost vytvořené a spravované Komisí, které poskytují údaje o provádění výdajových programů Unie a umožňují vyhledávat u příjemců finančních prostředků a projektů Unie, jako je systém finanční transparentnosti poskytující informace o financování Unie v rámci přímého a nepřímého řízení, srovnávací přehled Nástroje pro oživení a odolnost, platforma veřejně přístupných dat o soudržnosti a platforma Kohesio;

53. bere na vědomí metodiku Komise pro sledování genderových aspektů výdajů od roku 2023; připomíná, že pouze u 2 % rozpočtu Unie bylo vyhodnoceno, že se jedná o rozpočet, jehož hlavním cílem je zlepšit rovnost žen a mužů; vyzývá Komisi, aby toto skóre zlepšila začleňováním hlediska rovnosti žen a mužů od počátku navrhování programu; opakuje, že k plnému pochopení většiny výdajů (73 %), které jsou v současné době hodnoceny jako výdaje s nulovým potenciálem přispět k rovnosti žen a mužů, je zapotřebí dalších informací; se znepokojením konstatuje, že zvláštní zpráva č. 10/2021 zveřejněná Účetním dvorem potvrdila, že rozpočtový cyklus Unie dosud dostatečně nezohledňuje rovnost žen a mužů, neboť hlavní prvky, jako je genderová analýza, genderové cíle a ukazatele a odpovědnost zohledňující rovnost žen a mužů prostřednictvím podávání zpráv, z velké části chybí;

54. opakuje svou výzvu k vytvoření zvláštní rozpočtové položky pro rovnost žen a mužů, zejména v rámci programu Daphne, a to s ohledem na kritickou situaci v oblasti genderově podmíněného násilí, jíž Unie čelí; zdůrazňuje, že je důležité posílit konkrétně zaměřenou iniciativu Daphne navýšením jejích zdrojů, zejména opatření, jejichž cílem je bojovat proti všem úrovním a všem formám genderově podmíněného násilí páchaného na ženách a dívkách a domácího násilí v souladu s čl. 7 odst. 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/692 ([3]) a náležitě podporovat oběti; dále zdůrazňuje, že je důležité využívat evropské strukturální a investiční fondy, jako je Evropský sociální fond plus (ESF+), na podporu rovnosti žen a mužů, zaměstnanosti žen, posílení postavení žen, zapojení žen do podnikání, vedení a řízení, jakož i zařízení dlouhodobé péče; konstatuje, že studie, kterou si vyžádal výbor FEMM ([4]), ukazuje, že muži jsou často upřednostňováni před ženami a marginalizovanými skupinami, pokud jde o koncepci dotací a podpory v rámci balíčku „Fit for 55“, jakož i v jiných politikách, programech a financování ekologické transformace;

Doporučení

55. důrazně podporuje doporučení Účetního dvora obsažená v jeho výroční zprávě o plnění rozpočtu za rozpočtový rok 2022 (dále jen „výroční zpráva za rozpočtový rok 2022“) ([5]), jakož i v souvisejících zvláštních zprávách; vyzývá Komisi, aby je neprodleně provedla a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

56. vyzývá Účetní dvůr, aby:

i) rozlišoval druhy chyb a zvýšil transparentnost míry chyb způsobených závažným zneužitím, podvodem nebo jinou trestnou činností a chyb způsobených správním dohledem nebo nesprávným uplatňováním pravidel;

ii) intenzivněji posuzoval také kvalitu, evropskou přidanou hodnotu, udržitelnost, výkonnost a proveditelnost prováděných projektů;

57. vyzývá Komisi, aby zejména:

i) spolupracovala s Účetním dvorem s cílem zlepšit pochopení, sbližování a srovnatelnost obou přístupů k řešení nesrovnalostí;

ii) podstoupila následné hodnocení spolehlivosti vlastního odhadu rizika při uzávěrce za rozpočtový rok, pro který byly programy uzavřeny, a výsledky tohoto hodnocení předložila orgánu příslušnému k udělení absolutoria;

iii) nadále zjednodušovala pravidla a postupy, aniž by ohrozila kvalitu kontrol, a pokračovala v digitalizaci auditních postupů;

iv) zintenzivnila úsilí o zlepšení transparentnosti využívání finančních prostředků, včetně informací o konečných příjemcích;

v) nadále podporovala správní kapacitu orgánů členských států; určila způsoby, jak pomoci členským státům urychlit využívání finančních prostředků Unie a snížit úroveň zbývajících závazků, zejména ve fondech se sdíleným řízením podle nařízení o společných ustanoveních;

vi) v rámci zveřejňování informací informovala o podmíněných závazcích a o tom, jaká je roční expozice rozpočtu Unie vyplývající z rozpočtových záruk a z finanční pomoci třetím zemím, a zveřejnila svůj odhad celkové roční expozice;

vii) zajistila dostatečná opatření na ochranu rozpočtu Unie před různými zjištěnými riziky, zejména před nevypořádanými závazky, rostoucím zadlužením, zvýšenou rozpočtovou expozicí, včetně Ukrajiny, rostoucí inflací atd.;

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/692 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program Občané, rovnost, práva a hodnoty a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1381/2013 a nařízení Rady (EU) č. 390/2014 (Úř. věst. L 156, 05/05/2021, s. 1).

([4]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/736899/IPOL_STU(2022)736899_EN.pdf

([5]) Úř. věst. C, C/2023/103, 4.10.2023.

viii) nadále monitorovala možné riziko korupce a podvodu napříč všemi fondy s využitím zpětné vazby z vyšetřování provedených úřady EPPO a OLAF a podporovala systematické využívání databázových systémů Arachne a EDES;

ix) zajišťovala a financovala infrastrukturu IT pro úřad EPPO tak dlouho, jak to bude nezbytné, aby úřad mohl zavést nezávislý a odpovídající IT systém s cílem zajistit hladký přechod a zabránit ztrátě údajů;

x) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně zavedla povinný integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází v kontextu dokončeného přepracovaného znění finančního nařízení;

xi) upravila a zlepšila srovnávací přehled oživení a odolnosti, jakož i příslušné internetové stránky Komise věnované Nástroji pro oživení a odolnost, aby bylo zajištěno, že provádění, výkonnost a plnění ukazatelů budou pravidelně aktualizovány, přesné a jasně strukturované a transparentní;

xii) zajistila transparentnost výsledku auditů;

xiii) zajistila, aby všechny členské státy používaly systémy a centrální registry k podávání zpráv o skutečných majitelích a konečných příjemcích;

xiv) posoudila dopad vysoké inflace trvající několik let na rozpočet EU a určila nástroje ke zmírnění výsledných klíčových rizik;

Výkonnost rozpočtu Unie

58. bere na vědomí opětovné začlenění práce Účetního dvora týkající se plnění rozpočtu Unie do jeho výroční zprávy; s politováním konstatuje, že obsah související kapitoly je podstatně méně podrobný než výroční zpráva o plnění rozpočtu za předchozí rok; vyjadřuje politování zejména nad tím, že v současném uspořádání je mnohem méně patrná vazba na cíle udržitelného rozvoje; konstatuje, že práce Účetního dvora v oblasti plnění obsažená ve výroční zprávě za rok 2022 spočívá především ve shrnutí zjištění ze zvláštních zpráv;

59. konstatuje, že Účetní dvůr provedl následné kroky v souvislosti s prováděním 213 svých doporučení vydaných v roce 2019, z nichž 179 bylo adresováno Komisi; konstatuje, že čtyři ze 179 doporučení neměla být v době provádění následného přezkumu ještě provedena a že ze zbývajících 175 doporučení jich Komise provedla 101 v plném rozsahu (58 %), 26 ve většině ohledů (15 %), 24 v některých ohledech (13 %) a 17 (10 %) jich neprovedla vůbec, přičemž v 7 případech (4 %) nemohl Účetní dvůr dospět k závěru, neboť auditovaný subjekt doporučení nepřijal nebo bylo na posouzení jejich provedení příliš brzy;

60. má za to, že přehled zvláštních zpráv, který zabírá největší část třetí kapitoly výroční zprávy Účetního dvora, poskytuje dobrý přehled zpráv předložených Účetním dvorem, které se týkají strategických oblastí roku 2022; domnívá se, že důkladná analýza plnění rozpočtu Unie by mohla být přidanou hodnotou pro opatření navazující na doporučení auditorů; bere na vědomí otázku načasování zveřejnění výroční zprávy o řízení a výkonnosti;

61. konstatuje, že Komise zveřejňuje „Prohlášení o výkonnosti programu“, což je přehled informací o plnění programů rozpočtu Unie na období 2021–2027, a „Horizontální priority“, oddíl o tom, jak Komise sleduje, jaké prostředky se vynakládají na ekologické sestavování rozpočtu, začleňování rovnosti žen a mužů, digitální sledování a cíle udržitelného rozvoje, a podává o tom zprávy;

62. bere na vědomí přezkum Účetního dvora 06/2023 týkající se výroční zprávy Komise o řízení a výkonnosti rozpočtu (AMPR) za rok 2022 a jeho závěr, že svazek I AMPR za rok 2022 se řídil strategickými pokyny řídící rady Komise, když uváděl skutečnosti a výsledky v souvislosti s rozpočtovým řízením za rok 2022, a konstatuje, že existuje prostor pro zlepšení kvality údajů o výkonnosti; bere na vědomí odpovědi Komise na písemné otázky o auditu Útvaru interního auditu (IAS) ohledně kontrolního systému Komise v souvislosti se spolehlivostí informací o plnění a ujištěním, že zjištěný problém se řeší;

63. vítá, že Komise do své výroční zprávy o řízení a výkonnosti rozpočtu zahrnula informace o ekologickém sestavování rozpočtu, digitálním sledování a rozměru rovnosti žen a mužů v rozpočtu Unie; konstatuje, že počet programů, u nichž není znám přínos k rovnosti žen a mužů, klesl na 72 %; podporuje postoj Komise, že tento počet je třeba ještě více snížit;

64. připomíná zjištění zvláštní zprávy Účetního dvora č. 09/2022 „Výdaje v rozpočtu EU na období 2014–2020 související s klimatem“; dále bere na vědomí zvláštní zprávu Účetního dvora č. 26/2023 o rámci pro sledování výkonnosti Nástroje pro oživení a odolnost; dochází k závěru, že Účetní dvůr v obou zvláštních zprávách zjistil problémy s metodou, kterou Komise předkládá informace o výkonnosti, a to jak ve VFR, tak v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; konstatuje zejména, že zveřejňování nedostatků v metodikách sledování výkonnosti vykazuje nedostatky, zejména kvůli kombinaci odhadů se skutečným počtem dosažených výsledků a realizovaných projektů nebo kombinování rozpočtových částek se skutečně vyplacenými částkami; domnívá se, že údaje o výkonnosti předložené Komisí by neměly zahrnovat odhady, ale pouze údaje o uskutečněných opatřeních; zůstává znepokojen zjištěními Účetního dvora, že ve vykazování informací o klimatu na období 2021–2027 se očekávají jen omezená zlepšení; vyjadřuje politování nad tím, že Komise se dosud nezabývala nedostatky ve vykázaných údajích ve své nové metodice;

Příjmy

65. konstatuje, že příjmy rozpočtu Unie zahrnují vlastní zdroje, vnější účelově vázané příjmy a ostatní příjmy; uvádí, že v roce 2022 připadalo na vlastní zdroje vycházející z hrubého národního důchodu (HND) 103,9 miliardy EUR (42,3 %), na vnější účelově vázané příjmy 62,2 miliardy EUR (25,4 %) a na tradiční vlastní zdroje (TVZ) 25,9 miliardy EUR (10,6 %), příspěvky a náhrady související s dohodami a programy Unie představovaly 20,9 miliardy EUR (8,5 %), vlastní zdroje vycházející z daně z přidané hodnoty (DPH) 19,7 miliardy EUR (8,0 %), vlastní zdroje z nerecyklovaných plastových obalových odpadů 6,3 miliardy EUR (2,6 %) a ostatní příjmy 6,4 miliardy EUR (2,6 %);

66. bere na vědomí zvláštní zprávu Účetního dvora č. 25/2022 o ověřování hrubého národního důchodu (HND) pro účely financování rozpočtu Unie; připomíná, že údaje o HND vykázané členskými státy jsou základem pro výpočet příspěvků členských států, a proto považuje za nezbytné, aby Komise v návaznosti na doporučení Účetního dvora zlepšila účinnost cyklu ověřování; vítá závěry Účetního dvora, že proces ověřování údajů o HND, který provedl Statistický úřad Evropské unie (Eurostat), byl účinný; vítá, že Eurostat vypracoval akční plán k řešení doporučení s cílem provést je po skončení cyklu 2020–2024;

67. konstatuje, že rozpočet Unie musí reagovat na četné výzvy prostřednictvím dalších finančních programů, jako je nástroj na podporu oživení NGEU; konstatuje, že v roce 2022 zůstaly příjmy z tradičních vlastních zdrojů relativně stabilní, zatímco rozpočtové záruky za výpůjční a úvěrové operace tvořily podstatnou část příjmů; v této souvislosti připomíná usnesení Parlamentu ze dne 10. května 2023 o vlastních zdrojích: nový začátek pro finance EU, nový začátek pro Evropu;

68. vítá závěr Účetního dvora v jeho výroční zprávě za rok 2022, že míra chyb v příjmových transakcích nebyla významná a že systémy pro řízení příjmů jsou obecně účinné; je znepokojen nedostatky, které Účetní dvůr zjistil v účetnictví a správě TVZ v některých členských státech a v opatřeních Unie přijatých ke snížení celních mezer a zajištění úplnosti TVZ; vítá opatření, která v tomto ohledu přijala Komise a členské státy;

69. z výroční zprávy o ochraně finančních zájmů Unie (zpráva PIF ([6])) vyplývá, že v roce 2022 klesl počet podvodných nesrovnalostí týkajících se TVZ (454) o 6,8 % a počet nepodvodných nesrovnalostí (4 207) vzrostl o 9,4 % ve srovnání s pětiletým průměrem za období 2018–2022; konstatuje, že většina případů podvodů nahlášených v roce 2022 se týká nesprávné hodnoty a nesprávného zařazení nebo popisu zboží, zatímco pašování zůstává jedním z hlavních modů operandi; konstatuje, že většina případů podvodů je odhalena při kontrolách prováděných vnitrostátními službami pro boj proti podvodům spolu s celními kontrolami při propouštění zboží; konstatuje, že v současné době je míra vymáhání 48 %, i když lze očekávat, že se v budoucnu vzhledem k délce procesu zvýší;

70. bere na vědomí přehled o upuštění od inkasa a stanovení pohledávek v příloze 9 AMPR za rok 2022; konstatuje, že celková obecná hodnota inkas, od nichž bylo upuštěno, činila 40,4 milionu EUR, což představuje nárůst o 28 % ve srovnání s rokem 2021 (31,4 milionu EUR), a domnívá se, že se jedná o ztrátu příjmů pro rozpočet Unie;

([6]) COM(2023)0464.

71. vyzývá Komisi, aby provedla hloubkovou analýzu všech částek získaných zpět na základě oznámení Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) a aby o výsledcích informovala orgán příslušný k udělení absolutoria; připomíná, že členské státy hrají prvořadou úlohu při následných opatřeních a náhradě škod způsobených rozpočtu EU v rámci sdíleného řízení, včetně náhrad v návaznosti na oznámení EPPO, a Komise může uložit finanční opravy; vyjadřuje politování nad tím, že EPPO dosud nezná mechanismy, které Komise za tímto účelem zavedla; konstatuje, že otázka oznámení EPPO byla vznesena na interinstitucionální výměně názorů na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2223 ([7]); vítá pracovní ujednání EPPO a zřízení pracovní skupiny s cílem zajistit, aby oznámení EPPO umožnila Komisi maximalizovat zpětné získání prostředků do rozpočtu EU;

72. vítá vývoj, který vedl ke zrušení kvantifikované i nekvantifikované výhrady v oblasti textilu a obuvi dovážených z Číny; s uspokojením konstatuje, že Spojené království nyní uhradilo celou dlužnou částku (konečná platba ve výši 1,57 miliardy EUR v lednu 2023) včetně úroků (1,4 miliardy EUR v únoru 2023); konstatuje, že do konce roku 2023 provedlo 27 členských států významné předběžné platby svých očekávaných částek splatných do rozpočtu Unie a že v souladu s rozsudkem Soudního dvora EU ve věci C-213/19 použije Komise u těchto členských států stejnou metodu vyčíslení jako u Spojeného království, což povede k přepočtu částek a umožní Komisi zcela dokončit tuto činnost;

Doporučení

73. vyzývá Komisi, aby:

i) převzala návrhy Evropského parlamentu v jeho usneseních o vlastních zdrojích s cílem zajistit dostatečné zdroje na splácení investic uskutečněných v rámci NGEU;

ii) využila všech dostupných prostředků ke stimulaci spolupráce mezi útvary pro boj proti podvodům a celními orgány za účelem odhalování, prevence a nápravy podvodů poškozujících příjmy Unie;

iii) informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o výsledcích přezkumu vybraných vlastních zdrojů;

iv) pečlivě prozkoumala rozdíly v míře vymáhání v jednotlivých členských státech, aby zjistila případné specifické nedostatky;

v) poskytla orgánu příslušnému k udělení absolutoria podrobné vysvětlení důvodů, proč Komise realizovala pouze částečně 13 % doporučení Účetního dvora z roku 2019 a neprovedla dalších 10 % doporučení;

Jednotný trh, inovace a digitální technologie

74. konstatuje, že rozpočet na programy v rámci okruhu 1 VFR „Jednotný trh, inovace a digitální technologie“ činil 25,2 miliardy EUR (12,9 % rozpočtu Unie) a byl rozdělen takto: 15,8 miliardy EUR (62,8 %) na výzkum, 3,5 miliardy EUR (14,0 %) na dopravu, energetiku a digitální technologie, 2,7 miliardy EUR (10,6 %) na program InvestEU, 2 miliardy EUR (8,0 %) na vesmír a 1,2 miliardy EUR (4,6 %) na ostatní oblasti; konstatuje, že k 31. prosinci 2022 činily konečné schválené prostředky na rozpočtové závazky 21 845,08 milionu EUR a 99,99 % z nich bylo realizováno (21 842,58 milionu EUR); dále konstatuje, že konečné schválené rozpočtové prostředky na platby činily 20 605,64 milionu EUR a 99,35 % z nich bylo realizováno (20 471,31 milionu EUR);

Inovace a výzkum

75. zdůrazňuje význam unijních programů financování výzkumu a inovací pro vědecký, společenský a technologický/hospodářský rozvoj Unie, pro snižování nerovností, pro oživení ekonomiky, ekologickou a digitální transformaci a potřebu snížit energetickou závislost Unie na Rusku; připomíná, že program Horizont Evropa je nejvýznamnějším výzkumným a inovačním programem v Evropě s celkovým rozpočtem 95,5 miliardy EUR, včetně 5,4 miliardy EUR z nástroje NGEU; konstatuje, že Nástroj pro oživení a odolnost vyčlenil na investice do výzkumu a inovací přibližně 48 miliard EUR;

76. bere na vědomí pozdní přijetí právních základů programu Horizont Evropa v roce 2021 a vítá, že se Komisi podařilo dosáhnout téměř 100 % plnění rozpočtu v letech 2021 a 2022; konstatuje, že počet grantových dohod podepsaných do konce roku 2022 činil 5 509; konstatuje, že navzdory skutečnosti, že se průměrná míra úspěšnosti návrhů zvýšila z 11,9 % v programu Horizont 2020 na 15,9 % v programu Horizont Evropa, 7 z 10 vysoce kvalitních návrhů stále nemůže být financováno a na financování těchto návrhů by bylo zapotřebí dalších 34,3 miliardy EUR;

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2223 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013, pokud jde o spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a účelnost vyšetřování Evropského úřadu pro boj proti podvodům (Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 49).

77. konstatuje, že Účetní dvůr přezkoumal 127 operací, které pokrývají celou škálu výdajů v rámci tohoto okruhu VFR, zejména program Horizont2020, Nástroj pro propojení Evropy (CEF), finanční nástroje a Kosmický program EU, včetně informací o správnosti ve výročních zprávách o činnosti Generálního ředitelství pro výzkum a inovace (GŘ RTD) a Generálního ředitelství pro obranný průmysl a vesmír (GŘ DEFIS);

78. konstatuje, že Účetní dvůr odhaduje, že míra chyb ve výdajích na oblast „Jednotný trh, inovace a digitální technologie" v roce 2022 byla významná a činila 2,7 %; s uspokojením konstatuje, že se jedná o výrazný pokles oproti 4,4 % v roce 2021; bere na vědomí připomínku Účetního dvora, že výdaje na výzkum a inovace jsou nejvíce ovlivněny chybami, zejména v oblasti personálních nákladů; je znepokojen tím, že Komise pro tento okruh vypočítala chybovost ve výši 1,5 %, což je v dolní polovině odhadu Účetního dvora; je znepokojen tím, že připomínky Účetního dvora týkající se podhodnocení míry chyb ze strany Komise přetrvávají již několik let, přičemž v následných auditech Komise byl zjištěn konkrétní nedostatek;

79. konstatuje, že vyčíslitelné chyby týkající se nezpůsobilých nákladů představují 98 % odhadované míry chyb Účetního dvora ve výši 2,7 % v roce 2022; se znepokojením konstatuje zejména to, že pravidla pro vykazování personálních nákladů v rámci programu Horizont 2020 zůstávají složitá a že jejich výpočet je i nadále významným zdrojem chyb (67 % odhadované míry chyb v roce 2022); konstatuje, že Komise vyvinula a podporuje používání nástroje „Personnel Costs Wizard" (Průvodce personálními náklady), který má příjemcům pomoci správně vykázat jejich personální náklady;

80. konstatuje, že program Horizont 2020 nadále představuje velkou většinu projektů ve vzorku Účetního dvora, přičemž ve vzorku z roku 2022 je pouze jeden projekt programu Horizont Evropa; zdůrazňuje, že podle Účetního dvora některá zjednodušení v programu Horizont 2020, zejména zavedení paušální sazby pro nepřímé náklady, snížila administrativní zátěž příjemců a mají potenciál snížit riziko chyb;

81. bere na vědomí vyjádření generálního ředitele pro výzkum a inovace při udělování absolutoria, že Komise má v úmyslu zvýšit vyplácení prostředků z programu Horizont Evropa prostřednictvím jednorázových částek z 2 % v roce 2022 na 50 % v roce 2027; v této souvislosti poukazuje na zvláštní přezkum postupů a pokynů Komise týkajících se paušálně financovaných grantů v oblasti výzkumu, který provedl Účetní dvůr; bere na vědomí prohlášení Komise, že úroveň kontroly z hlediska hospodárnosti, účinnosti a účelnosti je vyšší při hodnocení návrhů jednorázových částek; zdůrazňuje, že je třeba kontrolovat skutečné provádění projektů financovaných prostřednictvím jednorázových částek;

82. zdůrazňuje zásadní úlohu soukromého sektoru při řešení nedostatku inovací v Unii a při zlepšování její konkurenceschopnosti a růstu; je zejména přesvědčen, že je nezbytné nadále podporovat a co nejvíce usnadňovat účast malých a středních podniků (MSP) v programech financování výzkumu a inovací Unie; bere na vědomí závěr Účetního dvora, že malé a střední podniky a noví příjemci jsou náchylnější k chybám než ostatní příjemci, protože nemají zkušenosti a zdroje pro správu finančních prostředků, a vítá úsilí, které Komise vyvinula na jejich zvláštní podporu, například prostřednictvím informačních kampaní, kontaktů se systémem vnitrostátních kontaktních míst a specializovaným asistenčním pracovištěm Výzkumné informační služby; domnívá se, že zjednodušení pravidel a postupů je nejdůležitější hnací silou zvýšené účasti malých a středních podniků;

83. zdůrazňuje, že je důležité, aby se na výběrové řízení a na postupy zadávání veřejných zakázek ve všech výkonných agenturách uplatňovala transparentní a jasná pravidla; vyjadřuje politování nad nárůstem stížností výzkumných pracovníků na netransparentnost, zejména v případě Výkonné agentury pro výzkum (REA); připomíná, že v rámci dlouhodobého rozpočtu Unie na období 2021–2027 spravuje REA několik programů a podpůrných služeb Unie; vyzývá Komisi, aby v souladu s čl. 3 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 58/2003 ([8]);

84. bere na vědomí, že posouzení rizik podvodů v oblasti výzkumu a vývoje bylo aktualizováno v roce 2022 jako práce předcházející aktualizaci společné strategie boje proti podvodům v roce 2023; bere na vědomí vypracování a přijetí „Pokynů pro předběžné kontroly v rámci programu Horizont Evropa zaměřené na boj proti podvodům" v roce 2022, které jsou součástí strategie předběžných kontrol programu Horizont Evropa; konstatuje, že hlavním fórem subjektů pro výzkum a inovace pro otázky boje proti podvodům je Výbor pro podvody a nesrovnalosti ve výzkumu (výbor FAIR), který se v roce 2022 sešel dvakrát; konstatuje, že GŘ RTD v roce 2022 rovněž aktualizovalo svou strategii boje proti podvodům; domnívá se, že politika nulové tolerance vůči podvodům je nezbytná i v oblasti výzkumu; s ohledem na pokračující snahy o zjednodušení je důležité zaručit, aby všechny evropské granty a dotace byly přínosem pro plánované cíle, a vyvinout účinné nástroje k identifikaci podvodů a vzorů podvodů v souvislosti s jednorázovými částkami; konstatuje, že jedním z důležitých prvků, jak zabránit podvodnému zneužívání, je postoupení příslušných případů výboru pro systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů;

([8]) Nařízení Rady (ES) č. 58/2003 ze dne 19. prosince 2002, kterým se stanoví statut výkonných agentur pověřených některými úkoly správy programů Společenství) provedla hodnocení všech postupů a hodnocení *ex post* přidané hodnoty všech svých výkonných agentur (Úř. věst. L 11, 16.1.2003, s. 1).

85. připomíná, že podpora, přilákání a udržení talentů je jednou z pěti stěžejních iniciativ, které tvoří Nový evropský program inovací (NEIA) přijatý 5. července 2022; bere na vědomí prohlášení komisařky Ivanovové v rámci slyšení o udělení absolutoria o úsilí Komise o zvýšení inkluzivity v programech Horizont 2020 a Horizont Evropa; bere na vědomí, že komisařka uznává, že je třeba vyvinout další úsilí, aby se zvýšila účast žen a mladých lidí v programech Unie v oblasti výzkumu a inovací; v této souvislosti bere na vědomí úsilí Komise o provádění ustanovení o plánech na rovnost žen a mužů v programu Horizont Evropa a společné úsilí RTD-EAC o přilákání talentovaných žen do STEM; vítá, že kromě dalších iniciativ Unie zaměřených na podporu a posílení postavení žen v oblasti technologií a inovací Komise v roce 2022 vyhlásila druhý ročník výzvy Women TechEU s navýšeným rozpočtem ve výši 10 milionů EUR, který přilákal rekordní počet zájemců s 467 žádostmi z 35 členských států a zemí přidružených k programu Horizont Evropa;

86. vítá úlohu Evropské rady pro výzkum (ERV) při podpoře špičkových výzkumných pracovníků v Evropě, kterou podtrhují četná ocenění, včetně 14 Nobelových cen, 6 Fieldsových medailí a 11 Wolfových cen; vítá 2 300 patentových přihlášek a 400 nově založených společností, které vznikly díky projektům ERV;

87. zdůrazňuje nezávislost a autonomii ERV při plnění její úlohy podporovat vynikající výzkum v Unii; připomíná, že ERV potřebuje pro zaměstnance Výkonné rady ERV (ERCEA), vědeckou radu ERV a odborníky odpovědné za hodnocení v rámci panelů jedinečné uspořádání a že toto uspořádání je pro její práci nezbytné; je překvapen plánem Komise přesunout několik výkonných agentur a ERCEA do nových budov bez řádných konzultací s nimi a jejich souhlasu, aniž by byly brány v potaz jejich skutečné potřeby v oblasti kanceláří, čímž je ohrožena kontinuita činnosti; zdůrazňuje, že ani některé útvary Komise nebyly o těchto plánech dostatečně informovány; zdůrazňuje, že ERCEA má právo podepisovat nájemní smlouvy samostatně a bez souhlasu Komise, aby zachovala svůj mimořádný obchodní model; zdůrazňuje, že Komise musí včas plánovat a spolupracovat s ERCEA, aby nalezla vhodné kancelářské prostory, které splňují její požadavky a neohrožují její činnost;

88. bere na vědomí rozdíly v rozvoji výzkumu a inovací v rámci Unie a vítá různá opatření, která Komise přijala na podporu investic členských států do výzkumu a inovací, zejména v zemích s nízkou výkonností v oblasti výzkumu a inovací, včetně přibližně 48 miliard EUR z Nástroje pro oživení a odolnost spolu se 43 miliardami EUR z politiky soudržnosti a 3 miliardami EUR ze složky „Rozšiřování účasti a šíření excelence“ programu Horizont Evropa; konstatuje, že navzdory snahám Komise o navýšení finančních prostředků určených pro výzkumné pracovníky v zemích, kde se počet výzkumných pracovníků rozšiřuje, některé „dohánějící země“ zatím nevykazují žádný pokrok;

89. konstatuje, že v návaznosti na ruskou útočnou válku proti Ukrajině zastavila Komise účast ruských veřejných subjektů na probíhajících projektech programu Horizont 2020 a budoucích projektech programu Horizont Evropa; konstatuje, že poslední změna „hlavního“ pracovního programu Horizontu Evropa na období 2021–2022, přijatá 10. května 2022, zahrnula opatření na podporu výzkumných pracovníků, kteří dříve působili na Ukrajině; konstatuje, že Komise poskytla finanční podporu ve formě grantu ve výši 1,5 milionu EUR ukrajinské Národní výzkumné nadaci na zřízení kanceláře programu Horizont Evropa na Ukrajině (Kyjev), která bude propagovat možnosti financování a nabízet podporu při vypracovávání návrhů a hledání partnerů v Evropě;

90. oceňuje, že Nástroj pro propojení Evropy (CEF) vstoupil v roce 2022 do fáze plného provádění, a považuje to za úspěch; vyjadřuje politování nad tím, že v rámci nástroje financování CEF – doprava 2022 se oproti roku 2021 snížilo financování výzev k podávání návrhů na projekty, které se věnují budování nové evropské dopravní infrastruktury a její modernizaci a zlepšování; bere na vědomí, že výzvy, které byly prostřednictvím nástroje CEF – doprava 2022 zveřejněny ve třetím čtvrtletí roku 2022, otevřely další možnosti financování ve výši 6 miliard EUR formou spolufinancování Evropskou unií; je pevně přesvědčen o tom, že dostatečně vysoký rozpočet nástroje CEF vyhrazený na dopravu má zásadní význam pro realizaci transevropské dopravní sítě, včetně jejího rozšíření ve východním regionu, jež má zajistit spojení s východními partnery, např. Ukrajinou, dále pro ekologizaci evropské dopravy, zvýšenou vojenskou mobilitu a vyrovnávání inflace, která dosahuje bezprecedentních hodnot;

91. oceňuje iniciativu Evropského dobrovolného fondu solidarity v oblasti uspořádání letového provozu pro Ukrajinu a Moldavsko, za niž odpovídá organizace Eurocontrol a jejímž cílem je financovat náklady na zaměstnance / odborné vzdělávání a veškeré další náklady na zajištění operační připravenosti při obnově letového provozu; vítá i další mechanismus solidarity Eurocontrolu, který má pomoci státům v přední linii překonat následky prudkého poklesu letového provozu; poukazuje na to, že členové organizace Eurocontrol se rozhodly zřídit dva zvláštní fondy: jeden ve formě daru Ukrajině a Moldavsku ve výši 46,5 milionu EUR a druhý ve formě půjčky ve výši 46,1 milionu EUR Estonsku, Lotyšsku, Litvě a Polsku;

Energetika

92. konstatuje složitost rámce energetické politiky v Unii a zdůrazňuje, že základem trhu s energií v Unii je zajištění lepšího propojení; vítá přijetí nového nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ([9]) o transevropské energetické síti („nařízení TEN-E“); domnívá se, že Unie prostřednictvím sítě TEN-E, Nástroje pro propojení Evropy a Nástroje pro oživení a odolnost / plánu REPowerEU vytvořila pevný právní rámec pro investice do energetické sítě, který řeší problémy dekarbonizace a snižování závislosti na dovozu fosilních paliv; bere na vědomí úsilí vynaložené na koordinaci výstavby vysoce prioritní elektrické infrastruktury ve všech členských státech, digitalizaci energetického systému Unie a stimulaci investic do rozvodné sítě s patřičným prostředím správnosti, zejména prostřednictvím Nástroje pro propojení Evropy – Energetika (CEF-E);

93. konstatuje, že v rámci programů CEF-E 1 a 2 (2014–2022) bylo na energetické projekty poskytnuto celkem 6,24 miliardy EUR (5,74 miliardy EUR na práce, 0,5 miliardy EUR na studie) na 118 projektů společného zájmu (PCI) a do konce roku 2022 bylo dokončeno 123 akcí, které získaly podporu z programu CEF-1 Energy;

94. konstatuje, že ruská útočná válka proti Ukrajině a zneužívání energie jako zbraně rozvrátily v roce 2022 trhy s energií, což vyvolalo kolísání cen a energetickou nejistotu v energetickém systému Unie; zdůrazňuje reakci Komise na krizi vypracováním plánu REPowerEU zaměřeného na snížení závislosti na ruských fosilních palivech a postupné ukončení dovozu ruské energie do roku 2030; konstatuje, že plán REPowerEU mobilizuje téměř 300 miliard EUR, přibližně 72 miliard EUR ve formě grantů a 225 miliard EUR ve formě úvěrů; konstatuje, že plán REPowerEU navíc poskytuje jak členským státům, tak Komisi právní základ pro změnu národních plánů pro oživení a odolnost a pro kontrolu toho, zda jsou milníky a cíle dobře definovány, aby je v případě potřeby vyjasnily;

Doporučení

95. vyzývá Komisi, aby:

i) zahrnula do návrhu rozpočtu na rok 2025 dodatečné finanční prostředky potřebné pro programy Horizont 2020 a Horizont Evropa s cílem zlepšit současný stav, kdy 7 z 10 vysoce kvalitních návrhů stále nelze financovat;

ii) pokračovala v uplatňování zjednodušených pravidel a postupů, opatření v oblasti digitalizace a zjednodušeného vykazování nákladů a zároveň řešila zejména riziko nesrovnalostí a podvodů a náklady na kontroly;

iii) pokračovala ve zjednodušování pravidel a postupů v souladu s novým finančním nařízením, podporovala školení a praktické informace pro žadatele v členských státech, zejména pro malé a střední podniky, osamostatněné podniky, začínající podniky, regionální nevládní organizace nebo místní akční skupiny;

iv) pokračovala v propagaci používání nástroje „Personnel Costs Wizard“ u příjemců, zejména u nových příjemců a malých a středních podniků, s cílem snížit míru chyb v oblasti personálních nákladů;

v) pokračovala ve svém úsilí o dosažení inkluzivnějšího výzkumného programu Unie poskytováním podpory, stanovením jasných cílů a organizováním zvláštních výzkumných programů pro nedostatečně zastoupené cílové skupiny, jako jsou ženy a mladí lidé, a usilovala rovněž o vyvážené zeměpisné rozložení v celé Unii;

vi) povzbuzovala a podporovala členské státy, zejména tzv. dohánějící země, aby plně využívaly synergie mezi dostupnými fondy Unie, včetně Nástroje pro oživení a odolnost a Fondu soudržnosti, ke zvýšení počtu výzkumných a inovačních činností v těchto zemích; a

vii) pokračovala ve financování s cílem vytvořit integrovanou, inovativní a odolnou energetickou unii, která podporuje bezpečnou, udržitelnou, konkurenceschopnou a cenově dostupnou energii pro všechny, zejména pro malé a střední podniky a zranitelné a energeticky chudé spotřebitele, a zároveň urychlila přechod Evropy na čistou a spravedlivou energii, aby se do roku 2050 stala prvním klimaticky neutrálním kontinentem;

viii) zvýšila informovanost, soudržnost a udržitelnost podpory internacionalizace malých a středních podniků;

ix) kontrolovala skutečné provádění projektů financovaných prostřednictvím jednorázových částek;

x) podala zprávu orgánu příslušnému k udělení absolutoria o následujícím:

a) kolik případů podezření z podvodu postoupily příslušné útvary Komise do systému EDES, z jakých důvodů a kolik z těchto případů vedlo 1. k rozhodnutí o včasném odhalení, 2. k rozhodnutí panelu o vyloučení;

b) na jak dlouhou dobu byly subjekty vyloučeny z účasti na finančních prostředcích Unie;

c) pokud některý z vyloučených subjektů obdržel finanční prostředky Unie po skončení platnosti rozhodnutí o vyloučení;

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ze dne 30. května 2022, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě, mění nařízení (ES) č. 715/2009, (EU) 2019/942 a (EU) 2019/943 a směrnice 2009/73/ES a (EU) 2019/944 a zrušuje nařízení (EU) č. 347/2013 (Úř. věst. L 152, 3.6.2022, s. 45).

Soudržnost, odolnost a hodnoty

96. konstatuje, že rozpočet na programy v rámci okruhu 2 VFR „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ činil 79,1 miliardy EUR (40,4 % rozpočtu Unie) a byl rozdělen takto: 53,6 % pro Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a další regionální operace, 23,6 % pro Evropský sociální fond (ESF), 12,6 % pro Fond soudržnosti (FS), 4,4 % pro Erasmus+, 2,3 % pro CEF – doprava, 0,6 % pro ESI a 2,9 % pro ostatní oblasti; konstatuje, že k 31. prosinci 2022 činily konečné schválené prostředky na rozpočtové závazky 67 805,19 milionu EUR a 98,29 % z nich bylo realizováno (66 644,24 milionu EUR); dále konstatuje, že konečné schválené rozpočtové prostředky na platby činily 63 104,31 milionu EUR a 99,86 % z nich bylo realizováno (63 054,76 milionu EUR);

97. konstatuje, že v roce 2022 pokračovalo provádění politiky soudržnosti v rámci programového období 2014–2020 a že pro období 2021–2027 Komise ukončila jednání o všech programech a provedla pouze zálohové platby, které činily 6,5 miliardy EUR;

98. připomíná, že výdaje v rámci podokruhu 2a – „Hospodářská, sociální a územní soudržnost“ – se zaměřují na snižování rozdílů v rozvoji jednotlivých členských států a regionů Unie; poukazuje na význam unijní politiky soudržnosti při podpoře uplatňování evropského pilíře sociálních práv, dosahování jeho hlavních cílů a při pomoci členským státům a regionům s využíváním nových příležitostí a zvládáním výzev, jako je globalizace, nezaměstnanost, chudoba a sociální vyloučení, průmyslové změny, digitalizace a podpora prohlubování dovedností a změny kvalifikace pracovníků a celoživotního vzdělávání;

99. připomíná zvláštní zprávu Účetního dvora 27/2021 „Podpora cestovního ruchu v EU: Potřeba nové strategické orientace a lepšího způsobu financování“; připomíná, že Účetní dvůr Komisi doporučil, aby ve spolupráci s členskými státy vytvořila novou konsolidovanou strategii pro ekosystém cestovního ruchu Unie, na jejímž základě by měl být vypracován účinný program pro cestovní ruch pro rok 2030, a aby uspořádala výběrová řízení na investice do cestovního ruchu financované z EFRR na podporu této nové strategické orientace; zdůrazňuje, že Komise má členským státům pomáhat s podporou investic do cestovního ruchu v souladu se strategickou agendou;

100. bere na vědomí, že míra čerpání prostředků politiky soudržnosti v rámci programového období 2014–2020 dosáhla na konci roku 2022 výše 79,2 % (86 % na konci roku 2023, včetně nově přidané pomoci při oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU) v letech 2021–2022), přičemž ve stejném časovém období dosáhla podobné úrovně jako v období 2007–2013; je znepokojen tím, že této úrovně čerpání bylo dosaženo pouze dočasnou 100 % mírou spolufinancování ze strany Unie a upuštěním od požadavku na vnitrostátní spolufinancování projektů, což je dlouhodobou zásadou poskytování financí Unie; konstatuje, že programy na období 2014–2020 zahrnují více než 1 milion projektů a že dosud podpořily 2,4 milionu podniků, vytvořily 370 000 nových pracovních míst, zvýšily energetickou účinnost více než 540 000 domácností, vytvořily 6 000 megawattů nových obnovitelných zdrojů energie a že 6,3 milionu domácností využívalo širokopásmové připojení; konstatuje, že čerpání v roce 2022 se z velké části zlepšilo v důsledku iniciativ CRII, CRII+, CARE a FAST-CARE pro účely reakce na krize, což omezilo projekty na podporu cílů strukturální soudržnosti spočívající ve vytváření konvergence a soudržnosti v Unii;

101. vítá finanční flexibilitu při využívání fondů soudržnosti a zdůrazňuje, že díky této flexibilitě hrála politika soudržnosti přední úlohu při řešení krize COVID-19, mimořádných událostí souvisejících s válkou a energetické krize; připomíná však, že účelem této politiky je zajistit dlouhodobé plánování opatření, která by měla posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost mezi evropskými regiony; domnívá se, že politika soudržnosti po roce 2027 musí zajistit potřebnou flexibilitu při využívání finančních prostředků, aby mohly členské státy a regionální a místní orgány směrovat zdroje vhodným a spolehlivým způsobem, v plném souladu s dlouhodobými cíli politiky soudržnosti;

102. dále konstatuje, že v roce 2022 bylo v rámci Akce v rámci politiky soudržnosti na podporu uprchlíků v Evropě (CARE) a flexibilní pomoci územím (FAST-CARE) mobilizováno více než 1,3 miliardy EUR na pomoc členským státům a regionům při podpoře milionů ukrajinských uprchlíků, kteří hledají útočiště na území Unie, včetně hlavních programů sociální integrace, zdravotní péče, potravinové či základní pomoci a orientace na trhu práce; vítá, že navrhovaná opatření podléhají stejným povinnostem, pokud jde o odpovídající systémy řízení a kontroly a řádné finanční řízení, které se vztahují na fondy politiky soudržnosti;

103. konstatuje, že Účetní dvůr prověřil vzorek 260 transakcí, který zahrnuje celou škálu výdajů v rámci okruhu 2 VFR; se znepokojením konstatuje, že celková míra chyb odhadovaná Účetním dvorem v oblasti „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ v roce 2022 vzrostla na 6,4 %, což je výrazně nad prahem významnosti, přičemž již zohledňuje opravy v celkové hodnotě 618 milionů EUR, které členské státy uplatnily v roce 2022; upozorňuje na výrazný nárůst celkové míry chyb odhadované Účetním dvorem v roce 2022 ve srovnání s předchozími roky (3,6 % v roce 2021, 3,5 % v roce 2020), zatímco Komise odhaduje riziko plateb pro rok 2022 v rozmezí 1,9 % až 2,7 %, podobně jako v předchozích letech (1,9 % – 2,5 % v roce 2021, 2,1 % – 2,6 % v roce 2020); upozorňuje na zprávu Účetního dvora, že k významné části chyb (3 % z 6,4 %) došlo ve výdajích pocházejících z CRII a CRII+;

104. je znepokojen zjištěním Účetního dvora, že blížící se konec období způsobilosti pro programy 2014–2020 (31. prosince 2023) zvýšil tlak na čerpání a že v období pandemie COVID-19 se mohla snížit účinnost kontrol a ověřování prováděných řídicími a auditními orgány, což mohlo zvýšit riziko neodhalených chyb a nesrovnalostí; bere na vědomí, že Komise uznává, že specifická situace a flexibilita poskytnutá během pandemie COVID-19 mohly hrát roli v rámci rizika nesrovnalostí v důsledku potřeby najít alternativní (vzdálené) způsoby kontroly výdajů; zdůrazňuje však, že podle Komise zjištěná rizika a nesrovnalosti souvisejí spíše s typem opatření prováděných v období pandemie COVID-19 nebo s uplatňováním či chápáním flexibility zavedené do pravidel pro zadávání veřejných zakázek;

105. bere na vědomí vysvětlení Účetního dvora, že jeho míra chyb se týká podílu vykázaných výdajů, u nichž se domnívá, že podmínky pro platby stanovené v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ([10]) (dále jen „finanční nařízení“), nařízení o společných ustanoveních a ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ([11]) o ochraně finančních zájmů Unie nebyly zcela dodrženy, což vedlo k přímému a měřitelnému finančnímu dopadu na částku platby z rozpočtu Unie, která byla tehdy schválena; bere na vědomí upřesnění Účetního dvora, že chybovost by neměla být vykládána jako ekvivalent potenciální výše finančních oprav, které může Komise uložit v souladu s platnými pravidly; domnívá se, že vysoká míra chyb naznačuje plýtvání zdroji, zejména v politice soudržnosti, kde se mnoho řídicích orgánů potýká se souběžným prováděním Nástroje pro oživení a odolnost;

106. konstatuje, že ve výročních zprávách o činnosti Komise uvádí riziko chybných plateb pro každý program a celkově pro fondy, které se týká nesrovnalostí vedoucích k finančním opravám; konstatuje, že pro uložení finančních oprav musí Komise dospět k závěru, že došlo k nesrovnalosti ve smyslu čl. 2 odst. 36 nařízení o společných ustanoveních, přičemž ne všechna formální porušení a chyby, které Účetní dvůr zahrnul do své odhadované míry chybovosti jako vyčíslitelné chyby, vedou k nezpůsobilým výdajům, protože je nelze považovat za nesrovnalost ve smyslu čl. 2 odst. 36 nařízení o společných ustanoveních; konstatuje, že pro orgán příslušný k udělení absolutoria je užitečné, aby měl manažerský pohled na zjištěné chyby;

107. konstatuje, že Komise přijímá všechna doporučení Účetního dvora v rámci okruhu 2 VFR „Soudržnost, odolnost a hodnoty“, ačkoli přetrvávají rozdíly v klasifikaci chyb zjištěných oběma orgány; vyzývá Komisi, aby s Účetním dvorem a všemi příslušnými zúčastněnými stranami úzce spolupracovala s cílem dále vyjasnit platná pravidla a zmenšit rozdíly a zároveň zajistit, aby audity nevedly k nadměrné administrativní zátěži pro příjemce;

108. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr zjistil nárůst specifických typů chyb, jako jsou nezpůsobilé náklady a projekty a porušování pravidel vnitřního trhu, včetně pravidel zadávání veřejných zakázek a státní podpory, a zdůrazňuje, že tyto typy chyb by mohly souviset se špatnou správou věcí veřejných; konstatuje, že 3 % z 6,4 % míry chyb odhadované Účetním dvorem v okruhu 2 souvisí se 100 % spolufinancováním priorit v rámci investiční iniciativy pro reakci na koronavirus (CRII+), která umožnila pružnější čerpání; opakuje, že větší flexibilita by nikdy neměla vést k ohrožení kvality a kontrol; žádá Komisi, aby přezkoumala současnou situaci s cílem zabránit podobným situacím v budoucnu; konstatuje, že Komise při auditu nezjistila důkazy o celkovém významném dopadu nových typů opatření a zavedených flexibilit na míru chybovosti programů, a bere na vědomí skutečnost, že Komise přijala opatření, aby tomuto riziku předešla;

109. konstatuje, že Účetní dvůr zjistil případy projektů, u nichž byly schváleny nezpůsobilé výdaje, jakož i jejich příspěvek k celkové odhadované míře chyb; zdůrazňuje, že je důležité napravit systémové základní příčiny a že je třeba, aby auditní orgány účinně posuzovaly kritéria způsobilosti;

([10]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

([11]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29).

110. konstatuje, že Komise se domnívá, že vlastní prohlášení jsou užitečným nástrojem k poskytnutí jistoty, pokud by nalezení alternativních podpůrných důkazů bylo pro příjemce obtížné nebo administrativně příliš nákladné; podporuje doporučení Účetního dvora zlepšit kontroly vlastních prohlášení vydaných příjemci finančních prostředků ze strany auditních orgánů s cílem zajistit jejich platnost a spolehlivost;

111. konstatuje, že v případě EFRR a FS provedla Komise v průběhu programového období finanční opravy a odnětí ve výši 11 miliard EUR, včetně 2,4 miliardy EUR na účetní rok 2021–2022; konstatuje, že tyto finanční opravy dosud nevedly k žádné ztrátě financování pro členské státy, neboť Komise v období 2014–2020 dosud neprovedla žádnou čistou finanční opravu; dále konstatuje, že Komise pokračuje v provádění cíleného „akčního plánu pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu" ve spolupráci s členskými státy; uznává, že za provádění finančních oprav, o nichž rozhoduje Komise, jsou primárně odpovědné vnitrostátní orgány, domnívá se však, že by měly být provedeny dodatečné kontroly s cílem potvrdit, že všechny opravy byly provedeny správně;

112. bere na vědomí poznámku Účetního dvora, že překrývání programových období spolu s dostupností dalších nástrojů financování v rámci NGEU (REACT-EU a Nástroj pro oživení a odolnost) s omezenější dobou trvání mohlo v programovém období a na začátku provádění programů soudržnosti na období 2021–2027 zatížit správní kapacitu členských států; konstatuje, že v roce 2022 se vnitrostátní a regionální orgány musely zaměřit na přeprogramování programů politiky soudržnosti na období 2014–2020, včetně zavedení opatření financovaných v rámci CRII(+), REACT-EU, flexibilní pomoci územím (FAST-CARE) a podpory cenově dostupné energie (SAFE), jakož i na provádění národních plánů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost s cílem řešit různá krizová, ozdravná a záchranná opatření; bere na vědomí, že Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku (GŘ REGIO) poskytuje podporu vnitrostátním a regionálním orgánům s cílem zajistit úplné provádění programů na období 2014–2020;

113. vyjadřuje hluboké znepokojení nad nedávným případem údajného zneužití finančních prostředků Unie ve smlouvách týkajících se nákupu ochranných roušek známým jako „případ Koldo"; je znepokojen tím, že toto zneužití finančních prostředků Unie a peněz daňových poplatníků Unie zahrnovalo 14,6 milionu EUR z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a 3,1 milionu EUR z Fondu solidarity EU; vyjadřuje politování nad tím, že úřad EPPO obdržel příslušné informace od soukromé osoby, a nikoli od příslušného vnitrostátního orgánu; naléhavě vyzývá členské státy, aby v souladu s článkem 24 nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce oznamovaly úřadu EPPO neprodleně jakékoli podezření na zneužití finančních prostředků Unie; vybízí Komisi, aby pro účely auditu využívala externích odborníků, pokud je v členském státě zjištěn závažný nedostatek kapacit; konstatuje, že v tomto případě Komise navzdory provedeným auditům údajné zneužití finančních prostředků nezjistila; vybízí k používání zásady čtyř očí a k vícestupňovému ověřování při zadávání zakázek v krizových situacích, pokud v důsledku krize nejsou možná zadávací řízení, aby se zabránilo možnému zneužití finančních prostředků Unie; zdůrazňuje, že by Komise měla provádět hloubkové audity *ex post* u zakázek zadaných bez zadávacích řízení během krizí ve všech dotčených členských státech; dále konstatuje, že k podobným situacím došlo i v jiných členských státech, včetně nedávno odhaleného případu údajného podvodu v Portugalsku s finančními prostředky EFRR a několika případů v České republice ohledně údajného zneužití finančních prostředků REACT-EU při nákupu zdravotnického vybavení;

114. konstatuje, že vztah mezi fondy politiky soudržnosti a ostatními nástroji financování Unie se vyznačuje doplňkovostí; připomíná, že ačkoli se fondy politiky soudržnosti a Nástroj pro oživení a odolnost teoreticky liší, pokud jde o obecné cíle, harmonogram, způsob řízení a financování, současné zkušenosti ukazují, že několik plánů pro oživení a odolnost předpokládá investice, které by byly způsobilé pro financování v rámci politiky soudržnosti; zdůrazňuje, že doplňkovost mezi fondy politiky soudržností a Nástrojem pro oživení a odolnost je možná a očekává se, pokud Nástroj pro oživení a odolnost přináší skutečnou přidanou hodnotu a tytéž náklady nejsou pokryty dvakrát; zdůrazňuje, že riziko překrývání se ke konci doby trvání Nástroje pro oživení a odolnost zvýší, a zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise učinila maximum s cílem snížit tato rizika;

115. žádá, aby Komise pečlivě sledovala situaci, zejména pokud jsou vnitrostátní orgány pro koordinaci Nástroje pro oživení a odolnost stejné jako v případě fondů politiky soudržnosti, a trvá na tom, aby byla pro různé složky financování Unie přidělena dostatečná dodatečná správní kapacita a lidské zdroje; poukazuje však na možná rizika, že tato souběžnost může vést k neidentifikovaným případům dvojího financování; vyzývá Komisi, aby se poučila ze zkušeností se dvěma různými modely financování;

116. vítá, že Účetní dvůr ani Komise zatím neidentifikovaly žádný případ, kdy by povinné vnitrostátní spolufinancování projektu soudržnosti bylo hrazeno z prostředků Nástroje pro oživení a odolnost v rámci vyplácení prostředků z tohoto nástroje v roce 2022; naléhavě vyzývá Komisi, aby i nadále monitorovala situaci a zabránila takovému financování;

117. je znepokojen přetrvávajícími připomínkami Účetního dvora k nedostatkům zjištěným ve způsobu práce auditních a řídicích orgánů, zejména ohledně nedostatků v následných kontrolách prováděných auditními orgány a v kontrolách prováděných řídicími orgány, které ne vždy účinně zabraňují nesrovnalostem ve výdajích vykázaných příjemci nebo je neodhalují, a nadměrné závislosti Komise na kvalitě práce programových orgánů související s vnitřními omezeními přezkumů dokumentace prováděných Komisí;

118. bere na vědomí odpověď Komise, že její hodnocení založené na kombinaci auditů dokumentů a auditů na místě, které se týkají různých jednotlivých programů a balíčků záruk, jí umožňuje stanovit přiměřený a spravedlivý odhad míry chyb pro každý program, každý rok a kumulativně pro fondy politiky soudržnosti; souhlasí s Účetním dvorem ohledně toho, že přezkumy dokumentace prováděné Komisí mají při potvrzování platnosti zbytkové celkové míry chyb vykázané auditními orgány svá vnitřní omezení; konstatuje, že tyto nedostatky by rovněž mohly mít dopad na odhadované riziko Komise při uzávěrce, neboť Komise ve všech případech nemusí provést nezbytné opravy, aby snížila míru zbytkových chyb pod práh významnosti (materiality);

119. se znepokojením zdůrazňuje zjištění Účetního dvora, že podíl balíčků pro poskytnutí jistoty se zbytkovou chybovostí nad 2 % dosáhl v roce 2022 nejvyšší hodnoty 61 % výdajů ve vzorku Účetního dvora ve srovnání s 39 % v předchozím roce, což odráží přetrvávající nedostatky v práci auditních orgánů; se znepokojením zdůrazňuje, že výsledky auditu Účetního dvora za posledních šest let ukazují, že v současnosti zavedené kontroly ještě dostatečně nevyvažují vysoké inherentní riziko chyb v oblasti soudržnosti a že řídicí orgány ne vždy účinně zabraňují nesrovnalostem ve výdajích vykázaných příjemci nebo je neodhalují; se znepokojením konstatuje, že chyby zjištěné Účetním dvorem představují významné nedostatky v práci auditních orgánů při ověřování způsobilosti výdajů a projektů a dodržování pravidel vnitřního trhu; konstatuje, že část zbytkové chybovosti, kterou Účetní dvůr přepočítal na více než 2 % v auditovaných balíčcích pro poskytnutí jistoty, lze přičíst výše uvedeným odchylkám;

120. je znepokojen přetrvávajícími nedostatky, které Účetní dvůr zaznamenal při vnitrostátních auditech a které mohou být způsobeny nedostatečným rozsahem, nejasnou dokumentací auditů a filtrováním vzorků prováděným vnitrostátními kontrolními orgány, jakož i problémy se zdroji, jako je nedostatečné financování a nedostatek kvalifikovaných odborníků; zdůrazňuje své znepokojení nad tím, že Účetní dvůr zjistil nedostatky v široké škále auditů, například případy nedostatečné kontroly informací poskytnutých příjemci o způsobilosti projektů, souladu s pravidly vnitřního trhu a rizika podvodů a střetu zájmů; konstatuje, že Komise považuje na druhé straně práci většiny auditních orgánů za spolehlivou a že pouze 10 ze 116 auditních orgánů potřebuje významná zlepšení; připomíná svá doporučení obsažená v usnesení Parlamentu ze dne 21. listopadu 2023 o možnostech zvýšení spolehlivosti auditů a kontrol prováděných vnitrostátními orgány v rámci sdíleného řízení;

121. bere na vědomí závazek Komise, že bude pokračovat v úzké spolupráci s auditními orgány, aby se posílila jejich schopnost předcházet chybám a napravovat je, lépe dokumentovat svou auditní práci a přispívat tak k procesu získávání jistoty;

122. bere na vědomí zjištění Účetního dvora, že příjemci finančních prostředků v rámci politiky soudržnosti použili pro 77 transakcí, tj. pro 30 % vzorku, zjednodušené vykazování nákladů, a to buď paušální sazby, standardní stupnici jednotkových nákladů nebo kombinaci obojího; zdůrazňuje, že zjednodušená vykazování nákladů jsou jedním z nejdůležitějších opatření ke snížení administrativních nákladů a zátěže pro příjemce, a tím k usnadnění přístupu malých příjemců k financování a k většímu zaměření na dosažení cílů při současném snížení chybovosti; zdůrazňuje, že Účetní dvůr se domnívá, že zjednodušené vykazování nákladů není vždy náležitě prováděno, a sdílí závěr auditu Účetního dvora, že zjednodušené vykazování nákladů by nemělo vést k nadměrnému finančnímu prospěchu pro členský stát; na druhé straně by zjednodušené vykazování nákladů mělo v praxi vést ke skutečnému snížení byrokratické zátěže, a nikoli k vyčerpávající kontrole ex ante a *ex post*; konstatuje, že mírné kolísání cen v odhadech zjednodušeného vykazování nákladů ve srovnání s cenami zjištěnými při kontrolách *ex post* by mělo být přijatelné;

123. konstatuje, že pro programy na období 2021–2027 Komise podpořila programové orgány, aby využívaly zjednodušující opatření předpokládaná v nařízení o společných ustanoveních, zejména využívání zjednodušeného vykazování nákladů a financování nesouvisejícího s náklady (FNLC), aby se vyřešily otázky způsobilosti, usnadnilo ověřování řízení a kontrolovala zátěž příjemců; konstatuje, že v důsledku tohoto úsilí bylo např. pro EFRR a FS dosud přijato 120 systémů zjednodušeného vykazování nákladů na programové úrovni v 11 členských státech a pro programy Interreg (5,7 miliardy EUR celkového příspěvku) a 4 programy FNLC ve 4 členských státech (za 1,2 miliardy EUR celkového příspěvku); zdůrazňuje, že je naléhavě zapotřebí dalšího zjednodušení a flexibility; vyzývá Komisi, aby nalezla správnou rovnováhu mezi nezbytnou flexibilitou pro mírné kolísání cen a nevhodným úmyslným nadhodnocením nákladů a cen;

124. je znepokojen zjištěním Účetního dvora ohledně programu EFRR na Slovensku zaměřeného na renovaci vnitřního prostoru veřejné budovy, přestože v rámci tohoto programu byla způsobilá pouze opatření v oblasti energetické účinnosti; bere na vědomí připomínku Účetního dvora, že tento projekt neměl projít fází hodnocení, neboť v žádosti nebyla splněna prahová hodnota alespoň 25 % výdajů na projekt souvisejících s energetickou účinností; bere na vědomí podobné případy zjištěné Účetním dvorem, které postrádají odpověď Komise;

125. připomíná, že v období 2021–2027 musí členské státy splňovat určité horizontální nebo tematické podmínky nařízení o společných ustanoveních, které jsou předpokladem pro účinné a efektivní provádění specifických cílů fondů; připomíná, že pokud v době předložení žádosti o platbu Komisi pro daný specifický cíl nejsou splněny podmínky pro poskytnutí podpory, nebudou související výdaje proplaceny z rozpočtu Unie, dokud se Komise nepřesvědčí, že podmínky pro poskytnutí podpory byly splněny;

126. připomíná, že dne 15. prosince 2022 přijala Rada na základě návrhu Komise prováděcí rozhodnutí (EU) 2022/2506 ([12]) o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku; zdůrazňuje, že rozhodnutí bylo založeno na obavách Komise ohledně závažných problémů souvisejících se systémem zadávání veřejných zakázek v Maďarsku; vítá dočasné pozastavení 55 % závazků na některé programy politiky soudržnosti na období 2021–2027; konstatuje, že Komise sleduje provádění nápravných opatření navržených Maďarskem v rámci „nařízení o podmíněnosti"; konstatuje, že v prosinci 2023 Komise z vlastního podnětu znovu posoudila situaci v Maďarsku a dospěla k závěru, že rozpočet Unie zůstává na stejné úrovni rizika, neboť stále existují závazky, které nebyly řádně ani včas splněny;

127. konstatuje, že v prosinci 2022 dospěla Komise k závěru, že Maďarsko neplní horizontální základní podmínky podle nařízení o společných ustanoveních o Listině, pokud jde o nezávislost soudnictví a ustanovení několika právních předpisů, které představují závažné riziko pro práva LGBTIQ+ osob, akademickou svobodu a právo na azyl; vyjadřuje hluboké politování nad rozhodnutím Komise ze dne 13. prosince 2023 ([13]), které uznává, že Maďarsko splnilo horizontální základní podmínku týkající se nezávislosti soudnictví, což maďarským orgánům umožňuje předkládat žádosti o úhradu až do výše 10,2 miliardy EUR bez odpovídajících kontrolních mechanismů nebo postupů zadávání veřejných zakázek s cílem zaručit řádné finanční řízení a ochranu rozpočtu Unie; domnívá se, že toto rozhodnutí je politicky v rozporu s prodloužením opatření přijatých podle nařízení o podmíněnosti, a vyjadřuje zklamání nad tím, že Parlament nebyl během tohoto procesu dostatečně informován; opakuje své obavy ohledně nezávislosti soudnictví, a to i po nedávných reformách, které vyjádřil ve svém usnesení ze dne 18. ledna 2024 o situaci v Maďarsku a zmrazení finančních prostředků EU;

128. opakuje, že je třeba považovat všechna opatření požadovaná pro uvolnění finančních prostředků Unie podle nařízení o podmíněnosti, nařízení o společných ustanoveních a nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost za jediný, integrovaný balíček; zdůrazňuje význam ochrany finančních zájmů Unie také pro vyplácení předběžného financování;

129. konstatuje že na základě zprávy PIF za rok 2022 se od roku 2021 do roku 2022 počet podvodných nesrovnalostí týkajících se politiky soudržnosti snížil o 11,6 % (233 hlášených v roce 2021 ve srovnání s 206 hlášenými v roce 2022), zatímco počet nepodvodných nesrovnalostí vzrostl o 9,3 %; konstatuje, že Komise požádala auditní orgány, aby věnovaly zvláštní pozornost novým rizikům spojeným s multiplikací fondů a dodatečným financováním v rámci NGEU, zejména „dvojímu financování", střetu zájmů, podvodům nebo korupci; bere na vědomí úsilí Komise o podporu používání nástroje ARACHNE pro hodnocení rizik v členských státech, které se zdráhají tento nástroj používat, a o jeho zdokonalení; konstatuje, že auditní orgány se výslovně zabývaly rizikem podvodů u 65 % auditovaných operací v období 2014–2020, což je zlepšení oproti 38 %, které Účetní dvůr zjistil v roce 2021;

130. zdůrazňuje, že Účetní dvůr, úřad OLAF a Úřad evropského veřejného žalobce by měly mít přístup k jednotnému integrovanému informačnímu systému pro vytěžování údajů a hodnocení rizik, který poskytuje Komise, přiměřeným způsobem v rámci výkonu svých příslušných pravomocí, jak předpokládá přepracované znění finančního nařízení;

131. poukazuje na význam legality a správnosti výdajů na soudržnost a na klíčovou úlohu, kterou v tomto ohledu hrají řídicí a auditní orgány; připomíná, že je třeba zjednodušit a racionalizovat audity a soustředit se na to, co je pro boj proti podvodům nezbytné; mimoto připomíná, že podle nařízení o společných ustanoveních na období 2021–2027 by měly orgány členských států hlásit všechny případy podezření na podvod nebo zjištěné podvody související s projekty financovanými Unií, které zjistí, a že by tyto případy měly hlásit i v případě, že je zjistí před vykázáním výdajů Komisi;

132. zdůrazňuje důležitou úlohu Evropského úřadu pro boj proti podvodům a Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) při ochraně rozpočtu Unie; vyzývá všechny členské státy, aby se k úřadu EPPO připojily; připomíná, že evropská veřejná žalobkyně při svém vystoupení ve Výboru pro regionální rozvoj dne 25. května 2023 konstatovala, že stávající systém řízení a kontroly výdajů Unie není určen k odhalování podvodů a že audity nebo správní vyšetřování jen zřídka odhalí finanční trestnou činnost, která má často přeshraniční podobu; zdůrazňuje, že je třeba poskytnout úřadu EPPO nezbytné prostředky k plnění jeho povinností; je toho názoru, že posílení úřadu EPPO by zákonodárci umožnilo dále zjednodušit regulační rámec pro soudržnost s cílem zlepšit využívání prostředků;

([12]) Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506 ze dne 15. prosince 2022 o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku (Úř. věst. L 325, 20/12/2022, s. 94

([13]) Rozhodnutí Komise ze dne 13. prosince 2023 o opětovném posouzení z podnětu Komise, pokud jde o plnění podmínek stanovených v článku 4 nařízení (EU, Euratom) 2020/2092 po prováděcím rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506 ze dne 15. prosince 2022 o Maďarsku, C(2023)8999.

133. žádá úřad OLAF, aby důkladně vyšetřil možné zneužívání finančních prostředků Unie prostřednictvím programu Erasmus+ a Evropského sboru solidarity sítěmi sdružení, které předkládají falešné projekty, a ověřil nedávné zprávy některých vnitrostátních agentur v této věci a zjistil, jaký měly tyto podvody rozsah a význam a jak je příslušné orgány v členských státech řešily;

Doporučení

134. vyzývá Komisi, aby:

i) aktivně se zapojovala do konstruktivního dialogu s Účetním dvorem s cílem překonat rostoucí počet situací, kdy oficiální reakce Komise na zjištění Účetního dvora spočívá v tom, že „souhlasí, že nesouhlasí“, a pokračovala ve spolupráci s Účetním dvorem s cílem sjednotit výsledky jejich odhadovaných chybovostí a výklad právních textů;

ii) sladila zjištění Účetního dvora týkající se prohlášení členských států s informacemi pocházejícími z hodnocení rizika při platbě a rizika při uzávěrce, které se týkají řídicích orgánů, provedeného Komisí s cílem určit místa výskytu chyb, která je třeba naléhavě řešit;

iii) pokračovala v úzké spolupráci s auditními orgány, aby se posílila jejich schopnost předcházet chybám a napravovat je a aby lépe dokumentovala svou auditní práci a přispívala tak k procesu získávání jistoty;

iv) zlepšila a posílila řídicí a kontrolní systém členských států s cílem zajistit, aby členské státy vykazovaly Komisi pouze způsobilé výdaje;

v) zajistila, aby auditní orgány měly zavedeny vhodné metody kontroly vlastních prohlášení určením osvědčených postupů a vydáváním pokynů členským státům;

vi) prováděla zvláštní cílené kontroly v rámci závěrečných auditů s cílem zajistit, aby členské státy uplatnily u zjištěných chyb nezbytné finanční opravy;

vii) věnovala při svých auditech zvláštní pozornost rizikům spojeným s flexibilitou, která byla zavedena změnami CRII/CRII+; zahájila okamžitý přezkum výdajů v rámci těchto programů s cílem zjistit a napravit systémové problémy, které vedly k náhlému zvýšení míry chyb;

viii) pokračovala v podpoře členských států a zároveň připravila akční plán, jak co nejlépe zabránit nadměrnému administrativnímu zatížení ke konci VFR, který přesáhne rámec plánovaného období způsobilosti Nástroje pro oživení a odolnost vzhledem k ukončení programového období 2014–2020 a provádění současného programového období, zejména podporou budování administrativních kapacit;

ix) pokračovala v provádění své čtvrté revize „akčního plánu pro zadávání veřejných zakázek“ ve spolupráci s členskými státy s cílem pomoci programovým orgánům a veřejným zadavatelům zlepšit jejich postupy v oblasti zadávání veřejných zakázek, včetně toho, jak se vyhnout nejčastějším chybám při zadávání veřejných zakázek souvisejících s řízením ESI fondů, jakož i cílených školení pro úředníky členských států;

x) dostála svému slibu poskytnout orgánu příslušnému k udělení absolutoria i široké veřejnosti seznam největších konečných příjemců finančních prostředků Unie, pokud tento seznam považuje za konečného příjemce fyzickou osobu nebo subjekt, který jako poslední v řetězci příjemců obdrží finanční prostředky Unie;

xi) dále zjednodušovala provádění programů soudržnosti; dále vybízí Komisi, aby zavedla nástroje pro digitalizaci zadávání veřejných zakázek na základě modelu elektronického zadávání veřejných zakázek a aby členským státům v této transformaci pomohla;

xii) spolupracovala se všemi zúčastněnými stranami na harmonizaci metodiky a ověřování, aby existovala dostatečná předvídatelnost pro příjemce ohledně toho, jak se očekává, že budou tyto možnosti prováděny, za účelem úspěšného zavedení systémů zjednodušeného vykazování nákladů; a zajistila, aby audity nevedly k další byrokratizaci provádění a zbytečnému zatížení příjemců auditem; zajistila, aby zjednodušené vykazování nákladů nebylo prováděno tak, aby členské státy získaly nadměrný finanční prospěch, a zároveň byla zaručena přiměřená flexibilita v odhadech nákladů a cen;

xiii) spolupracovala s auditními orgány členských států, aby bylo zajištěno, že specifické riziko dvojího financování, zejména financování z Nástroje pro oživení a odolnost, bude sníženo odpovídajícími vnitrostátními kontrolami a audity; trvá na tom, aby Komise prováděla tematické audity a audity dodržování právních předpisů, které budou uzpůsobeny tak, aby cílily na oblasti a členské státy s vysokým rizikem; a

xiv) zavedla komplexní mechanismus pro využívání fondů soudržnosti v případě výjimečných nebo nepředvídaných okolností s využitím hlavních ustanovení o jejich rozsahu, dostupnosti financování, řízení, auditu a kontrole a uplatňování; zdůrazňuje, že takové použití za výjimečných okolností by mělo být omezeno na konkrétní a přesně vymezené situace, časově i rozsahem, a se zvýšeným stupněm kontrol za účelem zmírnění rizik;

xv) vyzývá Komisi, aby znovu posoudila své rozhodnutí „odmrazit“ 10,2 miliardy EUR z fondů soudržnosti pro Maďarsko a aby nevyplácela žádné finanční prostředky, dokud nebudou provedeny příslušné právní předpisy a dokud přijatá opatření neprokáží svou účinnost v praxi;

xvi) učinila používání nástrojů IT, jako je systém EDES a Arachne, povinným a systematickým pro všechny fondy Unie, včetně sdíleného řízení, a zajistila lepší využívání nových technologií s cílem zvýšit kontroly a chránit rozpočet Unie před podvody a zneužíváním finančních prostředků v souvislosti s dokončenou revizí finančního nařízení;

xvii) umožnila Účetnímu dvoru, úřadu OLAF a Úřadu evropského veřejného žalobce přístup k jednotnému integrovanému informačnímu systému pro vytěžování údajů a hodnocení rizik, který poskytuje Komise, za podmínek dohodnutých v přepracovaném znění finančního nařízení;

xviii) podala zprávy o auditech systému včasné prevence (EPSA) provedených na začátku programového období s cílem potvrdit účinnost kontrolních systémů v členských státech, včetně zavedeného systému k prevenci nesrovnalostí;

xix) informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o tom, jak využívání opatření flexibility v politice soudržnosti zlepšujících čerpání ovlivnilo cíle strukturální soudržnosti v oblasti konvergence a soudržnosti;

Kultura a vzdělávání

135. oceňuje úsilí Komise a Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA) o přizpůsobení programu Erasmus+, Evropského sboru solidarity a programu Kreativní Evropa měnící se realitě, například úpravou sazeb individuální podpory pro granty směrem vzhůru, aby byl zachován jejich inkluzivní charakter, prodloužením lhůt pro podávání žádostí a doby trvání projektů a dobrovolným zaměřením činnosti na Ukrajinu, a očekává, že bude vyvinuto větší úsilí na další posílení sociálního začleňování a že bude podpořena účast zranitelných skupin;

136. oceňuje, že se Komisi a agentuře EACEA podařilo v roce 2022 dosáhnout téměř plného plnění rozpočtu programu Erasmus+ a plného plnění rozpočtu Evropského sboru solidarity, takže bylo dokonce nutné přerozdělit prostředky z jiných programů na pokrytí potřeb v oblasti plateb; bere na vědomí problémy s prováděním plateb programu Kreativní Evropa v roce 2022, kdy bylo přibližně 50 milionů EUR přesunuto na rok 2023 v důsledku provozních problémů a zpoždění v postupech udělování grantů; bere na vědomí úsilí generálního ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu (GŘ EAC) a agentury EACEA o omezení dopadu těchto zpoždění a o návrat k normálnímu tempu v roce 2023;

137. připomíná, že je třeba dále navýšit rozpočtové prostředky určené na unijní programy zaměřené na mládež, kulturu a vzdělávání, zejména s cílem posílit dosah a zapojení mladých lidí, umělců a odborníků s omezenými příležitostmi a podpořit výchovu k občanství; v této souvislosti žádá Komisi, aby pokračovala v úzké spolupráci s členskými státy;

138. vítá skutečnost, že díky tomu, že na naléhání Parlamentu byly zvýšeny prostředky na Evropský rok mládeže 2022 o 3 miliony EUR, bylo možné v tomto tematickém roce posílit řadu opatření, jako jsou solidární projekty, dobrovolnická činnost a vytváření sítí; zdůrazňuje, že je nyní třeba udržitelným způsobem rozvíjet úspěšné výsledky Evropského roku mládeže, aby byl zajištěn jeho trvalý odkaz;

139. bere na vědomí trvalé předsunutí rozpočtu programu Kreativní Evropa v roce 2022 s cílem zmírnit přetrvávající dopad pandemie onemocnění COVID-19 na kulturní a tvůrčí odvětví; konstatuje, že díky tomuto předsunutí finančních prostředků mohl být v roce 2022 vybrán větší počet projektů evropské kulturní spolupráce než kdykoli předtím; je však znepokojen tím, že předsunutí finančních prostředků na roky 2021 a 2022 může vést k nedostatku finančních prostředků od roku 2023, a vyjadřuje politování nad tím, že program jako celek zůstává podfinancován, pokud jde o cíle, jichž má být dosaženo, zejména kvůli vysokému počtu žádostí;

140. se znepokojením bere na vědomí přetrvávající problémy v roce 2022, pokud jde o nástroje pro elektronické granty pro příjemce v rámci výzev spravovaných agenturou EACEA; důrazně vyzývá Komisi a agenturu EACEA, aby tyto problémy v oblasti informačních technologií jednou provždy vyřešily, a předešly tak jejich nepříznivému dopadu na dosahování příslušných cílů, snížily riziko chyb a zjednodušily postupy; domnívá se, že účinnější a přístupnější IT infrastruktura by rovněž usnadnila přístup k programovým zdrojům malým příjemcům;

141. bere na vědomí pozitivní vývoj personální situace agentury EACEA, kdy na konci roku 2022 došlo k výraznému zvýšení počtu zaměstnanců;

Přírodní zdroje

142. konstatuje, že rozpočet na programy v rámci okruhu 3 VFR „Přírodní zdroje“ činil 58,3 miliardy EUR (29,7 % rozpočtu Unie) a byl rozdělen takto: 65,9 % na přímé platby v rámci Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF), 26,2 % na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), 4,7 % na tržní výdaje v rámci EZZF, 1,8 % na námořní a rybářské záležitosti, 0,9 % na životní prostředí a klima (LIFE) a 0,5 % na ostatní oblasti; konstatuje, že k 31. prosinci 2022 činily konečné schválené prostředky na rozpočtové závazky v okruhu 3 VFR „Přírodní zdroje a životní prostředí“ 56 681,11 milionů EUR a 98,92 % z nich bylo realizováno (56 069,86 milionů EUR); dále konstatuje, že konečné schválené rozpočtové prostředky na platby činily 55 826,77 milionu EUR a 98,89 % z nich bylo realizováno (55 205,48 milionu EUR);

143. konstatuje, že rok 2022 byl druhým a posledním rokem přechodného období, během něhož mohly členské státy v očekávání vstupu nové SZP v platnost dne 1. ledna 2023 využít prostředky z rozpočtových prostředků společné zemědělské politiky (SZP) na období 2021–2027 a dalších 8 miliard EUR vnějších účelově vázaných příjmů z fondů NextGenerationEU pro Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), a že související platby členských států zemědělcům a dalším příjemcům SZP mohou být prováděny do 31. prosince 2025;

144. konstatuje, že v rozpočtovém roce 2022 bylo více než 5,9 milionu příjemců režimů přímé podpory, přibližně 3,5 milionu příjemců opatření pro rozvoj venkova a přibližně 0,11 milionu příjemců tržních opatření; zdůrazňuje, že odolnost zemědělců a potravinového systému Unie i nadále zajišťuje potravinové zabezpečení v Unii i mimo ni, a to navzdory výzvám, kterým čelili v roce 2022;

145. konstatuje, že nevyprovokovaná ruská útočná válka proti Ukrajině vedla mimo jiné k aktivaci krizové rezervy v podobě balíčku podpory ve výši 500 milionů EUR, z nichž 350 milionů EUR bylo poskytnuto postiženým výrobcům z rezervy a dalších 150 milionů EUR z EZZF; vítá vysokou míru čerpání (více než 492 milionů EUR) a rychlou realizaci; konstatuje, že členským státům byla poskytnuta flexibilita při rozhodování o odvětvích, která považují za nejvíce zasažená narušením trhu, a také o druzích režimů podpory, které určují použitý systém kontroly;

146. konstatuje, že Účetní dvůr prověřil vzorek 218 transakcí, který pokrývá celou škálu výdajů v rámci tohoto okruhu VFR; konstatuje, že Účetní dvůr rovněž přezkoumal informace o správnosti uvedené ve výročních zprávách o činnosti Generálního ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (GŘ AGRI) a Generálního ředitelství pro opatření v oblasti klimatu (GŘ CLIMA), jakož i vybrané systémy v 17 členských státech a ve Spojeném království; konstatuje, že Účetní dvůr odhaduje míru chyb v oblasti „Přírodní zdroje“ na 2,2 % (1,8 % v roce 2021) a že většina zjištěných chyb se týkala operací v oblasti rozvoje venkova; konstatuje, že GŘ AGRI odhaduje riziko při platbě na 1,76 %;

147. konstatuje, že Účetní dvůr zjistil 21 vyčíslitelných chyb v oblasti rozvoje venkova, 7 chyb v přímých platbách, 2 chyby ve výdajích souvisejících s tržními opatřeními a 2 chyby ve výdajích nesouvisejících se SZP; je uklidněn skutečností, že Komise uvedla, že 8 z vyčíslitelných chyb má finanční dopad nižší než 100 EUR (ohlášení větší plochy) a u většiny z nich je nesprávně vynaložená částka nižší než 1 000 EUR;

148. konstatuje, že většina chyb zjištěných Účetním dvorem se týkala poskytování nepřesných informací o oblastech nebo zvířatech (42 %) a nezpůsobilých výdajů příjemců, činností a projektů; stejně jako v roce 2021 se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr v několika případech zjistil, že orgány členských států a Komise měly dostatek informací k tomu, aby chybám předešly, odhalily je a napravily ještě před schválením výdajů, a že pokud by orgány členských států a Komise řádně využily všechny informace, které měly k dispozici, odhadovaná míra chyb u této kapitoly by byla o 1,3 procentního bodu nižší;

149. připomíná, že za řešení podvodů ve výdajích na SZP jsou odpovědné jak Komise, tak členské státy; poukazuje na to, že opatření proti podvodům by měla mít pro Unii a členské státy i nadále vysokou prioritu, neboť podvody brání dosažení politických cílů pomocí prostředků Unie.

150. bere na vědomí prohlášení Komise, že model provádění SZP na období 2023–2027 má za cíl zjednodušit pravidla a klást důraz na využívání nových technologií, jako je systém monitorování ploch, který pomůže snížit počet chyb; konstatuje, že systém evidence půdy (LPIS) je spolu s chybami zemědělců základem pro geoprostorovou žádost o podporu, a připomíná významné potenciální přínosy technologií pro monitorování podpor na plochu pro zemědělce, správní orgány a životní prostředí;

151. poukazuje na příklad nesprávného prohlášení o zemědělské činnosti, který Účetní dvůr uvedl ve své výroční zprávě a který byl v některých médiích citován jako „případ citronovníků“, kdy zemědělec prohlásil, že pěstuje trvalé kultury, ačkoli ve skutečnosti pozemek již několik let neobdělával; bere na vědomí finanční dopad této chyby ve výši 8 349,06 EUR, jak uvedla Komise, a nápravná opatření přijatá odpovědnými vnitrostátními orgány, včetně zpětného získání nárokované částky; oceňuje důkladnou práci Účetního dvora a Komise při provádění auditů a rychlé následné kroky ze strany příslušné platební agentury; zdůrazňuje však, že tento případ by neměl být chápán jako vzácná a individuální náhoda, ale spíše jako riziko systematického způsobu, který umožňuje podvodně získávat finanční prostředky Unie, a proto by neměl být podceňován;

152. konstatuje, že zjednodušená vykazování nákladů se uplatňují v rámci celé SZP, a to i v oblasti rozvoje venkova, kde jsou podmínky způsobilosti složitější a riziko chyb je vyšší, a že stále existuje potenciál pro zjednodušení opatření, která nejsou založena na prohlášeních o ploše nebo zvířatech a kde se členské státy mohou rozhodnout, zda uhradí skutečné náklady, nebo budou platit podle předem stanovených výstupů; konstatuje, že Komise uvádí, že téměř 92 % programů rozvoje venkova využívá zjednodušeného vykazování nákladů; vyzývá Komisi, aby zveřejnila částku vyplacenou prostřednictvím zjednodušeného vykazování nákladů;

153. připomíná, že model míry jistoty uplatňovaný na SZP zahrnuje kontroly první úrovně prováděné platebními agenturami, auditní činnost prováděnou nezávislými certifikačními orgány, které vydávají roční stanoviska k legalitě a správnosti výdajů platebních agentur, a činnost Komise prostřednictvím schvalování účetních závěrek; vítá, že i přes některé nesrovnalosti způsobené rozdílnými harmonogramy aktualizace souborů kontrolních a platebních údajů Účetní dvůr zjistil, že systémy vybraných platebních agentur spolehlivě vypočítaly platby podpory, což svědčí o celkové kvalitě a soudržnosti kontrolních statistik a údajů o platbách, které členské státy vykazují Komisi;

154. vítá zvýšený zájem členských států o integrovaný IT nástroj pro vytěžování dat Arachne a jeho využívání, neboť 13 členských států používá tento nástroj alespoň pro některá opatření a pět členských států se zúčastnilo obecného úvodního semináře o Arachne; vyjadřuje politování nad tím, že používání integrovaného nástroje IT pro vytěžování dat Arachne členskými státy není povinné; bere na vědomí překážky, o nichž informovaly členské státy, a pokračující úsilí Komise o zlepšení systému Arachne; vyjadřuje politování nad selektivním přijetím Arachne členskými státy;

155. konstatuje, že v roce 2022 vykázala Komise u závazků v rámci Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu (EMFAF) míru plnění ve výši 99,69 %, což je výrazné zlepšení oproti míře plnění EMFAF ve výši 15,98 % v roce 2021; konstatuje však, že ke konci příslušného roku zůstalo nevyplaceno 94,76 % z 1 135,74 milionu EUR prostředků na závazky v roce 2022 a 97,06 % ze 148,12 milionu EUR v roce 2021; dále konstatuje, že míra čerpání schválených prostředků na platby pro EMFAF v roce 2022 činila 99,99 % a pro EMFF v roce 2021 pak 86,55 %;

156. bere na vědomí zvláštní zprávu Účetního dvora 09/2023 o zabezpečení dodavatelských řetězců zemědělských produktů během pandemie COVID-19 a její závěr, že reakce Komise na hrozbu, kterou pandemie COVID-19 představovala pro dodavatelské řetězce zemědělských produktů, byla ve většině ohledů přiměřená, ale nedostatečně cílená; připomíná, že přímá podpora s rozpočtem ve výši 712 milionů EUR byla rychle provedena prostřednictvím přerozdělení nevyužitých prostředků z EZFRV, což vedlo k tomu, že toto opatření bylo většinou převzato členskými státy, přičemž značná část rozpočtu EZFRV nebyla na konci roku 2019 využita; dále připomíná, že 5 ze 14 členských států poskytlo finanční prostředky Unie všem zemědělcům, kteří utrpěli ztráty, zatímco zbylých 9 zaměřilo podporu na vybraná odvětví a vyplácelo podporu příjemcům bez ohledu na to, zda utrpěli ztráty;

157. konstatuje, že předběžné odhady (založené na prostředcích na závazky) příspěvku hlavních programů na oblast klimatu ukazují, že na opatření v oblasti klimatu bylo v roce 2022 věnováno 34,8 % rozpočtu Unie, a to v souladu s plány interinstitucionální dohody, neboť pro tento účel má být použito nejméně 30 % prostředků VFR na období 2021–2027;

158. bere na vědomí změny metodiky Komise pro sledování klimatu provedené v roce 2022 v reakci na obavy vyjádřené v souvislosti se zjištěním uvedeným ve zvláštní zprávě Účetního dvora č. 09/2022 ([14]), že vykázané výdaje nebyly pro opatření v oblasti klimatu vždy relevantní a že částka vykázaná jako vynaložená za tímto účelem byla nadhodnocena nejméně o 72 miliard EUR, což znamená, že na účely související s klimatem bylo vynaloženo pouze asi 13 % rozpočtu na období 2014–2020; je toho názoru, že tato skutečnost slouží jako varování; naléhavě vyzývá Komisi, aby v metodice sledování rozlišovala mezi zmírňováním změny klimatu a přizpůsobováním se této změně, a to rozdělením kategorií monitorování a vykazování na část přizpůsobování se změně klimatu a část zmírňování změny klimatu;

([14]) Výdaje v rozpočtu EU na období 2014–2020 související s klimatem – Nejsou tak vysoké, jak jsou vykázány, 30. května 2022.

159. zdůrazňuje význam řádné kontroly výdajů v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti v rozpočtu Unie a připomíná odpovědnost Komise za provádění důkladné a spolehlivé metodiky v souladu se závazky přijatými v dohodě o VFR a v bodu 16d IIA ze dne 16. prosince 2020; vyzývá Komisi, aby se vyvarovala zavádějící aproximace příspěvku výdajů k cílům v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti, absence výslovných cílů a pouze částečného pokrytí potenciálních negativních nebo nejasných dopadů na klima a biologickou rozmanitost; uznává, že existují intervence se společnými přínosy, zdůrazňuje však, že je třeba zabránit dvojímu započítávání;

160. vyzývá Komisi, aby Parlamentu každoročně předkládala zprávu s podrobným rozpisem toho, jak každá rozpočtová položka přispívá k cílům v oblasti zohledňování změny klimatu a biologické rozmanitosti, aby se tak usnadnilo sledování plnění těchto cílů; dále Komisi vyzývá, aby upozorňovala, že některá z rozpočtových položek nesplňuje kritérium „významně nepoškozovat“ uvedené v nařízení o taxonomii;

161. konstatuje, že Úřad pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA) poté, co byl dne 1. října 2021 zřízen jako interní útvar Komise, v průběhu roku 2022 rozšířil svou činnost a že jeho posláním je podporovat priority Komise v oblasti veřejného zdraví, připravenosti a řešení krizí v odvětvích zdraví, výzkumu a inovací a průmyslu; se znepokojením sleduje překrývání povinností a zdvojování úsilí mezi mandáty GŘ HERA a GŘ SANTE a ECDC; vyzývá Komisi, aby zajistila přidanou hodnotu úřadu HERA jakožto nedílné součásti Komise a aby zabránila zdvojování práce a zdrojů;

162. vyjadřuje politování nad tím, že rozhodnutí Komise o financování úřadu HERA se do značné míry spoléhalo na program EU4Health, přičemž v letech 2021 až 2027 byl jeho rozpočet snížen o více než polovinu a příspěvek programu EU4Health úřadu HERA činil 2,795 miliardy EUR; se znepokojením konstatuje, že toto snížení ovlivnilo schopnost programu EU4Health ambiciózně financovat další činnosti stanovené v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/522 ([15]) a ohrožuje mimo jiné opatření v rámci Evropského plánu boje proti rakovině a nezbytnou podporu pro vytvoření evropského prostoru pro zdravotní data; vyjadřuje politování nad tím, že přidělením takto významných částek úřadu HERA Komise porušila dohodnuté stropy financování pro minimální a maximální výdaje stanovené v nařízení o programu EU4Health;

Doporučení

163. vyzývá Komisi, aby:

i) věnovala v následném hodnocení SZP 2014–2020 výslovnou pozornost přechodnému období 2021–2022 a dodatečným požadavkům obsaženým v přechodných ustanoveních nařízení (EU) 2020/2220 ([16]);

ii) průběžně informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o využívání systémů zjednodušeného vykazování nákladů v současné a nové SZP a vyhodnocovala jejich využívání s orgány členských států a (potenciálními) příjemci, aby bylo možné pochopit relativně pomalé využívání těchto možností;

iii) nadále podporovala využívání programu ARACHNE s cílem zvýšit počet členských států, které systém využívají, a zvýšit rozsah jeho využívání tak, aby zahrnoval všechny programy v souvislosti s dokončenou revizí finančního nařízení;

iv) pečlivě zvážila ukazatele rizik v systému ARACHNE s cílem snížit počet falešných ukazatelů a zefektivnit zbývající ukazatele při odhalování situací s vysokým rizikem pro ochranu finančních zájmů Unie; a

v) propagovala a podporovala platební agentury členských států v používání IT nástrojů, jako jsou satelitní snímky programu Copernicus a další zobrazovací technologie v oblasti agrokontroly, a poskytovala jim pobídky;

vi) lépe využívala umělou inteligenci a data z nových technologií, jako jsou družice Unie Copernicus Sentinel, ke sledování a kontrole správného využívání finančních prostředků SZP, a podporovala jejich využívání v tomto směru;

([15]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/522 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí program činnosti Unie v oblasti zdraví (program EU pro zdraví) („EU4Health“) na období 2021–2027 a zrušuje nařízení (EU) č. 282/2014 (Úřední věstník L 107, 26/03/2021, s. 1

([16]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220 ze dne 23. prosince 2020, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 1306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022 (Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 1).

Migrace a správa hranic, bezpečnost a obrana

164. konstatuje, že rozpočet na programy v rámci okruhu 4 VFR „Migrace a správa hranic“ činil 3,4 miliardy EUR (1,7 % rozpočtu Unie) a byl rozdělen takto: 43,9 % pro Azylový, migrační a integrační fond (AMIF), 23,1 % pro Fond pro integrovanou správu hranic (IBMF) a 33 % pro tři decentralizované agentury: Evropskou agenturu pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), Agenturu Evropské unie pro azyl (EUAA) a Agenturu Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (eu-LISA); konstatuje, že k 31. prosinci 2022 činily konečné schválené prostředky na rozpočtové závazky 3 410,39 milionu EUR a 99,54 % z nich bylo realizováno (3 394,69 milionu EUR); dále konstatuje, že konečné schválené rozpočtové prostředky na platby činily 3 372,54 milionu EUR a 97,61 % z nich bylo realizováno (3 292,03 milionu EUR);

165. konstatuje, že rozpočet na programy v rámci okruhu 5 VFR „Bezpečnost a obrana“ činil 1,2 miliardy EUR a byl rozdělen takto: 45,6 % pro Evropský obranný fond (EDF), 17 % pro Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF), 19,2 % pro decentralizované agentury Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA), Europol a Agenturu Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL), 6,8 % pro jadernou bezpečnost a vyřazování jaderných zařízení z provozu a 11,4 % pro ostatní oblasti; konstatuje, že k 31. prosinci 2022 činily konečné schválené prostředky na rozpočtové závazky 1 813,03 milionu EUR a 99,8 % z nich bylo realizováno (1 809,43 milionu EUR); dále konstatuje, že konečné schválené rozpočtové prostředky na platby činily 1 158,67 milionu EUR a 97,54 % z nich bylo realizováno (1 130,20 milionu EUR);

166. konstatuje, že značná část výdajů v rámci okruhů 4 a 5 VFR v roce 2022 se týkala dokončení projektů zbývajících z VFR na období 2014–2020; konstatuje, že značné částky vnitrostátních programů Azylového a migračního fondu (AMIF) a Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF) na období 2014–2020 zůstávají nevyplacené (26 % pro AMIF a 33 % pro ISF na konci roku 2022), ačkoli finanční prostředky na období 2014–2020 musí být vyčerpány do června 2024;

167. konstatuje, že Účetní dvůr zkoumal vzorek 23 transakcí, který není dostatečně reprezentativní pro výdaje v rámci okruhů 4 a 5 VFR, a proto nemůže poskytnout odhad míry chyb; s obavami zdůrazňuje, že výsledky auditu Účetního dvora ukazují, že výdaje jsou ovlivněny problémy se způsobilostí a zadáváním veřejných zakázek a že se jedná o vysoce rizikovou oblast (11 z 23 auditovaných operací, tj. 48 %, bylo ovlivněno chybami), a proto vyzývá Účetní dvůr, aby poskytl jasný odhad míry chyb pro tuto kapitolu; konstatuje, že Účetní dvůr vyčíslil devět chyb, které měly dopad na částky účtované do rozpočtu Unie, a že rovněž zjistil čtyři případy nedodržení právních a finančních ustanovení, které neměly dopad na rozpočet Unie; konstatuje, že Komise dospěla k závěru, že riziko v době platby je nižší než 2 % u výdajů na migraci a správu hranic, jakož i na bezpečnost a obranu;

168. vítá pokrok, který Účetní dvůr zjistil při přezkumu práce vykonané auditními orgány šesti členských států při přípravě AMIF na období 2021–2027, Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (BMVI) a roční účetní závěrky ISF; bere na vědomí zjištění Účetního dvora, že v době jeho návštěv (mezi zářím 2022 a únorem 2023) ještě nebyly přijaty strategie auditu šesti členských států, což je předpokladem pro předložení „balíčku pro poskytnutí jistoty“; konstatuje, že v době návštěvy Účetního dvora byly IT systémy pro uchovávání informací a dokumentace potřebné pro audity řídicích orgánů šesti členských států buď ve fázi vývoje, nebo dosud nebyly vyvinuty;

169. bere na vědomí, že strategie GŘ DEFIS pro boj proti podvodům byla aktualizována v únoru 2022 a její provádění je monitorováno a každoročně je o něm podávána zpráva vedení; vítá, že bylo provedeno 100 % doporučení úřadu OLAF týkajících se GŘ DEFIS a že na úrovni Komise ani jejích partnerů nebyly hlášeny žádné případy podvodu; konstatuje, že poslední aktualizace strategie Generálního ředitelství pro migraci a vnitřní věci (GŘ HOME) pro boj proti podvodům proběhla v říjnu 2021 a v současné době se provádí; vítá, že do konce roku 2022 bylo plně provedeno 72 % finančních doporučení úřadu OLAF z předchozího roku a 28 % bylo ve fázi provádění;

Migrace a správa hranic

170. konstatuje, že v roce 2022 byly finanční prostředky v rámci okruhu 4 VFR nápomocny při řešení dopadů ruské útočné války proti Ukrajině; bere na vědomí, že v rámci fondů na období 2014–2020 byla zavedena větší flexibilita, aby se zvýšily možnosti členských států směřovat finanční prostředky na nové potřeby, a že v rámci tematických nástrojů byla spuštěna mimořádná pomoc ve výši 400 milionů EUR; konstatuje, že přijetí programů členských států na období 2021–2027 jim umožnilo přístup k více než 10 miliardám EUR v rámci nových fondů pro programové období;

171. konstatuje, že od začátku ruské útočné války proti Ukrajině bylo zaznamenáno více než 16 milionů osob z Ukrajiny a Moldavska, které vstoupily na území Unie, a více než 4 miliony osob, které před válkou uprchly, získaly v Unii ochranu; konstatuje, že Komise poskytla finanční podporu Mezinárodní organizaci pro migraci na podporu tohoto procesu v rámci projektu v hodnotě 15 milionů EUR, který usnadňuje transfery zranitelných osob prchajících z Ukrajiny z Moldavska; dále bere na vědomí, že Komise dne 30. listopadu 2022 oznámila rozhodnutí poskytnout finanční podporu ve výši 5,5 milionu EUR na projekt, který má realizovat Mezinárodní federace společností Červeného kříže a půlměsíce (IFRC) na podporu hostitelů a všech subjektů zapojených do poskytování ubytování v soukromí vysídleným osobám a který má shromáždit osvědčené postupy pro budoucí potřeby; bere na vědomí, že v roce 2022 přijala Komise v souvislosti s financováním Ukrajiny rozhodnutí, kterými povolila využití finančních prostředků, které nejsou spojeny s náklady, ve výši 248 milionů EUR (květen 2022) a 137 milionů EUR (srpen 2022), jakož i pro menší granty, bezpečné domovy a psychosociální podporu ve výši 15 milionů EUR;

172. konstatuje, že v roce 2022 poskytlo GŘ HOME 27 milionů EUR na výměnu informací týkajících se bezpečnosti a 25,5 milionu EUR na boj proti trestné činnosti, včetně terorismu, a její prevenci; dále konstatuje, že v červenci 2022 Komise prostřednictvím Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF) přidělila členským státům 15,7 milionu EUR na další podporu dlouhodobých projektů a činností v rámci Evropské multidisciplinární platformy proti hrozbám trestné činnosti (EMPACT), bezpečnostního nástroje „řízeného“ členskými státy s cílem identifikovat, upřednostňovat a řešit hrozby, které představuje organizovaná a závažná mezinárodní trestná činnost,

Bezpečnost a obrana

173. vítá, že účast malých a středních podniků v EDF (Evropský obranný fond), zejména přeshraniční účast malých a středních podniků v průmyslových konsorciích, je usnadňována prostřednictvím cílených výzev EDF, finančních bonusů, specifických kritérií pro udělování grantů a využívání systémů zjednodušeného vykazování nákladů ke snížení administrativní zátěže; konstatuje, že ve výzvách EDF na rok 2022 tvořily malé a střední podniky 38,2 % zúčastněných subjektů a 20 % z celkového objemu finančních prostředků, které jsou v rámci těchto výzev k dispozici, bude určeno pro malé a střední podniky (166 milionů EUR);

174. připomíná, že přípravná akce zaměřená na obranný výzkum (PADR) byla předchůdcem EDF s rozpočtem 90 milionů EUR, který financoval 18 výzkumných projektů vybraných na základě výzev k předkládání návrhů v letech 2017 až 2019; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 10/2023 „Přípravná akce zaměřená na obranný výzkum“ uvádí, že Unii stále chybí dlouhodobá strategie pro projekty v rámci EDF, zejména pokud jde o dopad, další výzkum, vývoj, výrobu, zadávání veřejných zakázek a další aspekty; vítá, že Komise přijala všechna doporučení Účetního dvora;

175. bere na vědomí připomínky Účetního dvora ve zvláštní zprávě č. 10/2023 týkající se omezené dostupnosti lidských zdrojů v Komisi a následného rizika pro EDF; konstatuje, že v důsledku bezpečnostních otázek je počet zaměstnanců potřebných k řízení obranných projektů vyšší než u jiných projektů; konstatuje, že stále rostoucí počet návrhů, které je třeba vyhodnotit, a projektů, které je třeba řídit, vytváří značný tlak na lidské zdroje a představuje výzvu, pokud jde o nábor kvalifikovaných a dostatečně zkušených pracovníků;

Doporučení

176. vyzývá Komisi, aby:

i) vypracovala dlouhodobější strategii pro EDF na základě zkušeností s programem PADR a doporučení Účetního dvora;

ii) zajistila odpovídající rozpočet a kvalifikované lidské zdroje pro posílení spolupráce a investic v oblasti obrany a pro provádění EDF; a

iii) zaměřila své kontroly na výdaje, u nichž Účetní dvůr v roce 2022 zjistil, že jsou vysoce ovlivněny otázkami způsobilosti a zadáváním veřejných zakázek, a požádala Účetní dvůr, aby rozšířil vzorek kontrolovaných operací, aby mohl poskytnout odhad míry chyb;

iv) sledovala provádění zbývajících finančních doporučení úřadu OLAF;

Sousedství a svět

177. konstatuje, že rozpočet na programy v rámci okruhu 6 VFR „Sousedství a svět“ činil 14,5 miliardy EUR (7,4 % rozpočtu Unie) a byl rozdělen takto: 64,8 % na Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (NDICI-Global Europe), 16,8 % na humanitární pomoc (HUMA), 14,4 % na předvstupní pomoc (NPP III) a 4 % na ostatní akce a programy; konstatuje, že k 31. prosinci 2022 činily konečné schválené prostředky na rozpočtové závazky 17 670,49 milionu EUR a 99,79 % z nich bylo realizováno (17 632,52 milionu EUR); dále konstatuje, že konečné schválené rozpočtové prostředky na platby činily 13 156,10 milionu EUR a 99,19 % z nich bylo realizováno (13 049,50 milionu EUR);

178. konstatuje, že Účetní dvůr prověřil vzorek 72 transakcí, který není dostatečně reprezentativní pro výdaje v rámci této položky VFR, a proto nemůže poskytnout odhad míry chybovosti; vzhledem k tomu, že výsledky auditu Účetního dvora ukazují, že se jedná o vysoce rizikovou oblast (34 ze 72 kontrolovaných transakcí, tj. 47 %, bylo zatíženo chybami), vyzývá Účetní dvůr, aby poskytl jasný odhad míry chyb pro tuto kapitolu; konstatuje, že Účetní dvůr zjistil 25 chyb s finančním dopadem na rozpočet Unie, které se týkaly nezpůsobilých nákladů, chybějících podkladů, veřejných zakázek a nevzniklých výdajů, a také oblastí, které by mohly poukazovat na rizika nespolehlivého fungování kontrolního mechanismu vnitrostátních orgánů nebo dokonce na správní či politickou neochotu řádně provádět finanční pravidla Unie;

179. připomíná, že Generální ředitelství pro politiku sousedství a jednání o rozšíření (GŘ NEAR) ve svých výročních zprávách o činnosti uvádí riziko při uzavření na základě studie provedené externím dodavatelem, známé jako míra zbytkových chyb (RER), jejímž cílem je odhadnout míru chyb nezjištěných systémem vnitřní kontroly a dospět k závěru, zda je tento systém účinný, či nikoli; bere na vědomí výsledky studie míry zbytkových chyb pro rok 2022, podle nichž je míra zbytkových chyb v roce 2022 1 %, a tedy pod prahem významnosti 2 %;

180. konstatuje, že Účetní dvůr zjistil omezení týkající se metodiky použité pro stanovení míry zbytkových chyb, která mohou přispívat k jejímu podhodnocení, zejména skutečnost, že se dodavatel může v některých případech zcela spolehnout na výsledky předchozí kontrolní činnosti, a skutečnost, že odhad zbytkové chybovosti u grantů v rámci přímého řízení není zahrnut do výpočtu celkové míry zbytkových chyb GŘ NEAR; konstatuje, že Komise potvrzuje, že se na ni tato omezení nevztahují, protože i) spoléhání se na předchozí kontrolní činnost podléhá přísným podmínkám a ii) celková míra chybovosti zahrnuje granty v rámci přímého řízení;

181. vítá, že Komise provedla doporučení Účetního dvora, aby od roku 2021 zveřejňovala omezení studie míry zbytkových chyb ve výročních zprávách o činnosti GŘ NEAR, aby posílila kontroly tím, že bude identifikovat opakující se chyby a předcházet jim, a aby GŘ NEAR stanovilo povinnost dodavatele studie míry zbytkových chyb hlásit Komisi jakékoli podezření na podvody proti rozpočtu Unie zjištěné během jeho práce na studii míry zbytkových chyb;

182. se znepokojením konstatuje, že výroční zprávy o činnosti GŘ NEAR a Generálního ředitelství pro mezinárodní partnerství (GŘ INTPA) uvádějí potíže při zavádění nového operačního informačního systému OPSYS, který byl občas nestabilní, nesplňoval očekávání a vyžadoval časté zásahy podpůrných týmů GŘ DIGIT, což vedlo k tomu, že byl v rámci hodnocení rizik GŘ NEAR označen za kritické riziko;

183. konstatuje, že Účetní dvůr hodnotil zvyšování povědomí zaměstnanců delegací Unie v oblasti prevence podvodů, etiky a integrity; se znepokojením konstatuje, že někteří zaměstnanci, s nimiž Účetní dvůr hovořil, nebyli v posledních pěti letech proškoleni v oblasti prevence podvodů; konstatuje, že GŘ NEAR dává svým zaměstnancům k dispozici řadu nástrojů a zdrojů pro řešení otázek souvisejících s podvody, jako jsou školení, síť pro boj proti podvodům s kontaktními místy a pokyny; bere na vědomí pozitivní výsledky průzkumů, které provedlo GŘ NEAR s cílem sledovat úroveň povědomí zaměstnanců o podvodech, a také to, že byly zjištěny některé oblasti, které je třeba zlepšit, a že je prováděn akční plán;

184. uznává význam nevládních organizací při zajišťování toho, aby Unie jako největší dárce rozvojové pomoci na světě nadále přispívala k podpoře stability a míru, překonávání chudoby a podpoře udržitelného rozvoje; oceňuje zejména činnost nevládních organizací v oblastech konfliktů při zajišťování toho, aby se humanitární pomoc dostala k civilnímu obyvatelstvu rychle a účinně; bere na vědomí požadavky na kontrolu a audit, transparentnost a odpovědnost, které se vztahují na veškeré financování Unie a různé zúčastněné strany, ale domnívá se, že vždy existuje prostor pro zlepšení, zejména pokud jde o maximální využití digitalizace;

185. zdůrazňuje úlohu místních nevládních organizací a partnerů při poskytování služeb a podpory místním komunitám; zdůrazňuje, že je důležité posílit jejich schopnost řídit a provádět opatření financovaná Unií, a vyzývá Komisi, aby usnadnila odpovídající odbornou přípravu zaměřenou na dosažení tohoto cíle; je znepokojen přetrvávajícími obtížemi, s nimiž se potýkají malé místní organizace, pokud jde o přístup k finančním prostředkům Unie; vybízí Komisi, aby tyto postupy financování zlepšila a aby systematicky upřednostňovala místní organizace s cílem zajistit lepší budování kapacit v praxi; zdůrazňuje účinnost místní odpovědnosti při provádění projektů, pokud jde o stanovení priorit, přidělování zdrojů a budování místního know-how;

186. zdůrazňuje, že legitimita a účinnost rozvojové spolupráce Unie závisí na správném provádění činností a jejich řádném financování; uznává práci Komise při uplatňování kontrol s cílem zajistit, aby transakce byly prováděny zákonným způsobem a aby činnosti probíhaly v souladu s prioritami stanovenými zákonodárcem; vyzývá Komisi, aby dále zlepšovala kontroly s cílem snížit počet chyb v operacích, aby reagovala na doporučení EÚD, která nebyla provedena, a aby zesílila úsilí o nalezení způsobilých projektů a zajistila dostatečnou výši plateb v rámci stávajícího výdajového stropu; vítá zjištění zprávy Účetního dvora o rozpočtu Unie na rok 2022, že GŘ ECHO jeho doporučení provedlo a zavedlo postup zajišťující, aby partnerské organizace při přidělování sdílených nákladů vycházely ze skutečně vynaložených výdajů;

187. vyzývá Komisi, aby vyslala jasné signály těm kandidátským zemím, v nichž odmítavý postoj k normám právního státu – včetně omezování svobody projevu, svobody tisku, práv žen a menšin, šikanování nevládních organizací a obránců lidských práv – ohrožuje nebo oddaluje jejich přistoupení k Unii; vyzývá Komisi, aby posoudila účinnost finančních prostředků vynakládaných na zlepšování stavu právního státu v přistupujících zemích a podala o tom zprávu výborům AFET a CONT;

188. vítá, že Komise zavedla několik mechanismů ke zmírnění rizik a zajištění řádného využívání finančních prostředků Unie vynaložených v nestabilních nebo konfliktních oblastech; konstatuje, že Komise systematicky vyhodnocuje korupční rizika v partnerských zemích a využívá řadu nástrojů k jejich zmírnění, přičemž zároveň uplatňuje podmínky a ukazatele výkonnosti, aby prostřednictvím své rozpočtové podpory prosazovala fiskální transparentnost a odpovědnost; vítá skutečnost, že podle údajů Světové banky se v zemích, které čerpají rozpočtovou podporu Unie, kontrola korupce v průběhu času zlepšila;

189. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 14/2023 „Programování Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa“ zjistil, že ačkoli Komise a ESVČ sloučily financování do jediného nástroje, nástroje NDICI – Globální Evropa, který pokrývá více než 70 % finančních prostředků Unie vyčleněných na vnější činnost ve finančním období 2021–2027, řídily se dvěma různými metodikami přidělování finančních prostředků pro sousední a nesousední země a že víceleté orientační programy nezajistily, aby vybraná odvětví intervence byla těmi, v nichž by financování Unie mohlo mít silný dopad;

190. zdůrazňuje, že je důležité splnit všechny cíle týkající se výdajů a programu stanovené v nástroji NDICI - Globální Evropa, a požaduje poskytnutí komplexních informací o dosaženém pokroku; vyjadřuje politování nad značnými nedostatky při dosahování cíle nástroje v oblasti klimatu ve výši 30 %, přispívání k cíli v oblasti biologické rozmanitosti ve výši 10 % ve VFR pro roky 2026 a 2027 a při zajišťování plnění globálních finančních závazků Unie podle rámce OSN, zejména pokud jde o příspěvek do Fondu pro ztráty a škody; upozorňuje na stále se zvyšující tlak změny klimatu na produkci potravin a přístup k nim, zejména ve zranitelných regionech, což má dopad na potravinové zabezpečení a výživu; připomíná, že biologická rozmanitost má pro boj proti změně klimatu klíčový význam a že její ubývání omezuje pokrok u přibližně 80 % posuzovaných cílů udržitelného rozvoje; žádá Komisi o vypracování podrobného plánu, který by nastiňoval, jak zamýšlí do konce VFR splnit své cíle v oblasti výdajů a rovnosti žen a mužů;

191. naléhavě vyzývá Komisi, aby zvýšila transparentnost a odpovědnost za plánování a provádění fondů v oblasti vnitřních věcí ve třetích zemích a financování nástroje NDICI, například v zemích, jako je Tunisko a Libye; vyzývá Komisi, aby vytvořila veřejně dostupný přehled všech výdajů souvisejících s migrací ve třetích zemích, a naléhavě ji žádá, aby vypracovávala předběžná posouzení dopadu výdajů na migraci ve třetích zemích na lidská práva a aby tato hodnocení sdílela s Parlamentem, vyžadují-li to příslušná pravidla;

192. zdůrazňuje, že v návaznosti na podlé teroristické útoky, které 7. října 2023 provedl Hamás proti Izraeli, oznámila Komise 9. října 2023 své rozhodnutí přezkoumat pomoc Unie Palestině; konstatuje, že přezkum, který byl dokončen 21. listopadu 2023, ukázal, že Komise uplatňuje přiměřené kontroly ex ante a *ex post* a že ochranná opatření, která jsou zavedena, dobře fungují, a že doposud nebyly zjištěny žádné důkazy o tom, že by peníze byly přesměrovány na nezamýšlené účely; trvá na tom, že je třeba, aby evropské finanční prostředky směřovaly pouze k příjemcům, kteří sdílejí hodnoty Unie týkající se právního státu, demokracie a lidských práv; v této souvislosti připomíná zprávu Parlamentu 2023/2122(INI) přijatou dne 17. ledna 2024 o transparentnosti a odpovědnosti nevládních organizací financovaných z rozpočtu Unie, v níž vyzývá k posílení kontrolních mechanismů Komise a k vytvoření harmonizovaného monitorovacího systému zaměřeného na sledování finančních prostředků Unie až ke konečným příjemcům;

193. zdůrazňuje, že rozpočet Unie musí i nadále podporovat budování míru a stability na Blízkém východě, boj proti nenávisti a fundamentalismu a prosazování lidských práv; čeká na výsledky přezkumu Komise týkajícího se využívání finančních prostředků Unie; zdůrazňuje vzájemné vazby mezi stabilitou a udržitelným rozvojem, zejména v nestabilních zemích a regionech;

194. zdůrazňuje, že pomoc Unie by za žádných okolností neměla – přímo nebo nepřímo – financovat terorismus, a proto by neměla podporovat žádný subjekt napojený na Hamás nebo jakoukoli jinou teroristickou organizaci; zdůrazňuje, že Unie by měla pomáhat palestinskému civilnímu obyvatelstvu a měla by podporovat mír v regionu; žádá Komisi, aby Parlament průběžně informovala o novém vývoji a úsilí vynaloženém s cílem poskytnout přímou podporu palestinským civilistům a uprchlíkům a zabránit teroristům ve zneužívání finančních prostředků;

195. je znepokojen věrohodnými zprávami o tom, že teroristická organizace Hamás mohla částečně zneužívat peníze daňových poplatníků Unie nebo finanční prostředky jiných dárců; zdůrazňuje, že příslušné finanční prostředky Unie by měly být ku prospěchu palestinského civilního obyvatelstva a měly by zajišťovat potraviny, zdravotnický materiál, bydlení a základní infrastrukturu trpícímu obyvatelstvu, zejména dětem, ženám, starším osobám a osobám se zdravotním postižením; naléhavě vyzývá Komisi, aby v souvislosti s poskytováním podpory a humanitární pomoci palestinskému obyvatelstvu diverzifikovala důvěryhodné partnery, jako jsou WHO, UNICEF nebo různé organizace Červeného půlměsíce; navíc je znepokojen dalšími důvěryhodnými zprávami, že někteří zaměstnanci UNWRA mohli být zapojeni do teroristických činů teroristické organizace Hamás nebo s nimi spojeni; naléhavě vyzývá Komisi, aby zaručila nezávislé kontroly agentury UNRWA externími odborníky, Evropským účetním dvorem a zkušenými mezinárodními partnery, jako jsou mimo jiné Global Affairs Canada nebo AusAid;

196. vyjadřuje hluboké znepokojení nad nedávným oznámením některých zemí o pozastavení financování Agentury OSN pro pomoc a práci ve prospěch palestinských uprchlíků (UNRWA) až do výsledku vyšetřování; vyzývá k navýšení a trvalému financování jako uznání klíčové úlohy agentury v humanitární reakci v Gaze a k zajištění nepřetržitého poskytování životně důležitých služeb zranitelnému obyvatelstvu na Blízkém východě; připomíná zásadní úlohu humanitární pomoci poskytované palestinským uprchlíkům na celém Blízkém východě;

197. zdůrazňuje význam vzdělávání a zásadní potřebu odsuzovat a odstraňovat všechny nenávistné projevy a násilné činy na obou stranách; zdůrazňuje, že k pozastavení financování by nemělo docházet svévolně nebo bez transparentních a nezávislých důkazů o zneužití prostředků;

198. připomíná, že zjištění studie o palestinských učebnicích, kterou Komise zadala institutu Georga Eckerta, odhalila komplexní situaci, kdy učebnice i) dodržují normy UNESCO a přijímají kritéria, která jsou významná v mezinárodní vzdělávací diskusi, včetně jasného zaměření na lidská práva, ii) vyjadřují odpor v souvislosti s izraelsko-palestinským konfliktem a iii) projevují antagonismus vůči Izraeli; konstatuje, že Unie nefinancuje palestinské učebnice a že za ně nenese odpovědnost ani agentura UNRWA, která usiluje o poskytování kvalitního vzdělávání s důrazem na podporu kultury lidských práv, a to i v náročné době; zdůrazňuje, že vzdělávání a přístup žáků k nenásilným a nestranným učebnicím mají zásadní význam; zdůrazňuje postoj Parlamentu, že učebnice vypracované z fondů Unie musí být podmíněny plným dodržováním norem UNESCO v oblasti míru a tolerance; jak již Parlament rozhodl ve svém doporučení o vztazích s Palestinskou správou z roku 2023 a jak opakovaně požadoval ve svých posledních přijatých usneseních o perspektivách dvoustátního řešení;

199. připomíná strategii Unie na podporu a zajištění kvalitního vzdělávání dětí na celém světě, zejména pokud je poskytována zvláštní finanční podpora Unie; odsuzuje problematický a nenávistný obsah, který podporuje násilí, šíří antisemitismus a podněcuje k nenávisti v palestinských školních učebnicích vypracovaných úředníky financovanými Unií, jakož i v doplňkových vzdělávacích materiálech vypracovaných zaměstnanci agentury UNRWA a vyučovaných v jejích školách; v souvislosti se zavrženíhodnými teroristickými útoky Hamásu ze dne 7. října 2023 znovu potvrzuje, že vzdělávání k nenávisti má přímé a dramatické důsledky pro bezpečnost Izraelců i pro vyhlídky na lepší budoucnost pro mladé Palestince; žádá proto Komisi, aby důkladně kontrolovala, aby žádné finanční prostředky nebyly přímo či nepřímo přidělovány ani spojeny s používáním těchto vzdělávacích materiálů a aby Palestinská správa urychleně upravila úplné osnovy, jak bylo opakovaně požadováno v rozhodnutích o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Unie na rozpočtové roky 2016, 2018, 2019, 2020 a 2021; zdůrazňuje, že finanční podpora Unie Palestinské správě v oblasti vzdělávání musí být poskytována pod podmínkou, že budou k dispozici národní palestinské osnovy s referenčními učebnicemi a vzdělávacími materiály, které nebudou obsahovat antisemitský obsah a podněcovat k násilí a budou v souladu s kvalitním vzděláním; vyzývá v této souvislosti Komisi a členské státy, aby poskytovaly odborné znalosti, sdílely znalosti, pokyny a technickou podporu s cílem posílit postavení palestinských učitelů, školitelů a odborníků ve vztahu k provádění vzdělávání, které je plně v souladu s normami UNESCO;

200. zdůrazňuje, že podle odpovědí komisaře pro sousedství a rozšíření na zprávu o udělení absolutoria za rok 2021 činí portfolio probíhajícího rozvoje pro Palestince podle nařízení o nástroji sousedství, rozvoje a mezinárodní spolupráce (NDICI) v letech 2021 až 2023 celkem 681 milionů EUR pro Palestinskou správu, agenturu UNRWA a rozvojové projekty na Západním břehu Jordánu a v Gaze; konstatuje, že přibližně jedna třetina finančních prostředků byla využita na projekty v Gaze a dvě třetiny na Západním břehu Jordánu; zdůrazňuje, že Unie poskytla UNRWA 271 milionů EUR na poskytování sociálních služeb palestinským uprchlíkům a kromě toho Unie poskytla podporu na opakované výdaje palestinské samosprávy, zejména na platy a důchody státních zaměstnanců, sociální dávky vyplácené prostřednictvím programu převodu hotovosti a část nákladů na doporučení do nemocnic ve východním Jeruzalémě prostřednictvím mechanismu PEGASE;

201. vyjadřuje šok nad teroristickými útoky ze dne 7. října 2023, při nichž se Hamás dopustil násilí, znásilňování a dalších forem sexuálního mučení žen, dospívajících dívek a děvčat z Izraele a dalších zemí; zdůrazňuje, že tato cílená forma sexuálního násilí a mučení páchaného na ženách je systematicky využívána jako válečný zločin a terorismus; vyjadřuje politování nad nedostatečným zaměřením ESVČ a Komise na sexuální násilí páchané na ženách v průběhu konfliktů; požaduje vytvoření mechanismu pro identifikaci obětí a poskytování podpory obětem, shromažďování svědectví, identifikaci pachatelů a přijímání včasných opatření s cílem zajistit, aby v budoucnu k podobným situacím nedocházelo; požaduje vytvoření platformy, která by zviditelnila oběti a jejich utrpení; vyzývá k větší podpoře subjektů, jako je Sdružení krizových center pro oběti znásilnění v Izraeli nebo podobné subjekty v oblastech konfliktů; zdůrazňuje, že obětem sexuálního násilí souvisejícího s konflikty a na příslušné vzdělávací činnosti by měly být poskytnuty dodatečné finanční prostředky Unie; konstatuje, že ve výročních zprávách o činnosti chybí údaje o výši finančních prostředků Unie vyčleněných na podporu těchto obětí a příslušných subjektů; doporučuje Komisi, aby poskytla jasnější zprávy o pomoci Unie poskytované těmto obětem a příslušným subjektům;

202. zdůrazňuje, že výroční zpráva EÚD za rok 2022 poukazuje na příklad nezpůsobilých výdajů zahrnutých do výkazu nákladů na projekt v Palestině týkající se udržitelného využívání přírodních zdrojů na podporu přechodu Palestiny na zelenou ekonomiku s pobídkovou složkou, která byla určena na podporu malých a středních podniků ve formě grantů na „zelené“ projekty v oblasti energetické účinnosti, obnovitelné energie a snižování znečištění; zdůrazňuje, že 190 500 EUR bylo schváleno a vyplaceno rozvojové agentuře, která měla za úkol sledovat provádění projektu konečným příjemcem, ale projekt nebyl realizován ([17]);

203. je znepokojen ničením a konfiskací projektů financovaných Unií na Západním břehu Jordánu a konstatuje, že v roce 2022 Izrael zničil nebo zabavil 101 struktur financovaných Unií nebo členskými státy v hodnotě 337 019 EUR, což představuje třetí nejvyšší finanční újmu od roku 2016; připomíná, že zástupci orgánů Unie, dotčených členských států a dalších dárců několikrát požádali o vrácení nebo kompenzaci majetku financovaného Unií, který byl zničen, zrušen nebo zkonfiskován; připomíná postoj Rady, která vyjádřila svůj závazek zajistit, aby ve všech dohodách mezi Izraelem a Unií bylo jednoznačně a výslovně uvedeno, že neplatí na územích okupovaných Izraelem od roku 1967, a pokračovat v účinném provádění stávajících právních předpisů Unie a dvoustranných ujednání týkajících se produktů pocházejících z osad;

204. konstatuje, že v roce 2022 vyplatilo GŘ NEAR Ukrajině 910,8 milionu EUR v rámci dvoustranné pomoci, z čehož 698 milionů EUR bylo vyplaceno prostřednictvím rozpočtové podpory; konstatuje, že téměř 200 milionů EUR z probíhajících projektů bylo úspěšně použito k tomu, aby se dostaly k příjemcům dříve, než humanitární partneři mohli mobilizovat své programy pomoci; konstatuje, že omezení týkající se náležitého monitorování projektů na Ukrajině vedla k výhradě ve výroční zprávě o činnosti GŘ NEAR za rok 2022 a že jsou prováděna nápravná opatření, jako je monitorování pokroku při provádění projektů prostřednictvím přezkumů dokumentace, řešení na dálku a využívání poskytovatele služeb;

205. poukazuje na plán růstu reforem pro západní Balkán, který Komise navrhla s cílem dále podpořit úsilí o konvergenci v tomto regionu; zdůrazňuje, že je třeba vyjasnit využívání různých finančních nástrojů vůči tomuto regionu, zejména v rámci NPP III, hospodářského a investičního plánu a plánu růstu reforem; naléhavě vyzývá Komisi, aby na nižší než celostátní úrovni zajistila přímější přístup k finančním prostředkům Unie;

206. vítá skutečnost, že nástroj pro Ukrajinu obsahuje ustanovení k zajištění účinných kontrol; připomíná, že dne 7. dubna 2022 Parlament vyzval ke konfiskaci ruského majetku vlastněného ruskými osobami a subjekty, který byl zmrazen v důsledku omezujících opatření Unie, s cílem financovat obnovu Ukrajiny;

207. vítá strategii Global Gateway jako společnou reakci Unie na globální výzvy, která spojuje veřejné a soukromé investice; konstatuje, že rok 2022 byl prvním úplným rokem provádění strategie Global Gateway; zdůrazňuje, že je třeba zajistit větší transparentnost, odpovědnost a pravidelná hodnocení provádění strategie Global Gateway, jakož i větší zapojení Parlamentu, pokud jde o jeho demokratickou kontrolní úlohu;

208. vítá, že úřad OLAF podepsal 11. února 2021 dohody o správní spolupráci s Generální prokuraturou Ukrajiny a v březnu 2023 se Státní kontrolní službou Ukrajiny; bere na vědomí, že se očekává, že Ukrajina bude brzy připojena k Programu Unie pro boj proti podvodům (UAFP), a vítá, že úřad OLAF poskytuje podporu ukrajinským orgánům v jejich úsilí a strategiích v oblasti boje proti podvodům na národní úrovni; vítá, že úřad EPPO podepsal v červenci 2023 pracovní ujednání s ukrajinským Národním protikorupčním úřadem, jehož cílem je usnadnit spolupráci při vyšetřování případů korupce, a v březnu 2022 s ukrajinskou generální prokuraturou s cílem chránit finanční zájmy Unie a Ukrajiny prostřednictvím účinného vyšetřování a stíhání;

([17]) https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/AR-2022/AR-2022_CS.pdf

Doporučení

209. vyzývá Komisi, aby:

i) pokud jde o aplikační systém OPSYS, zlepšila kvalitu nového softwaru, stabilizovala aplikaci a zlepšila rozhraní mezi jednotlivými moduly OPSYS a přidělila zdroje potřebné ke zvýšení jeho vyspělosti/odolnosti;

ii) i nadále zajišťovala, aby všechny smlouvy zahrnující financování Unií plně respektovaly příslušné hodnoty Unie, včetně odpovědnosti, transparentnosti a ochrany finančních prostředků Unie; zajistila, aby přísné monitorovací mechanismy a mechanismy kontroly ex ante a *ex post* zajistily, že všechny osoby zapojené do akcí financovaných Unií budou sledovat výhradně cíle Unie a činnosti schválené pro financování Unií, a je-li to nezbytné, požadovala navrácení majetku financovaného Unií nebo jeho náhradu, pokud byl tento majetek zlikvidován, rozebrán nebo zkonfiskován;

iii) podnikla kroky, jimiž zajistí, aby mezinárodní organizace poskytovaly Účetnímu dvoru úplný, neomezený a včasný přístup k dokumentům, které jsou nezbytné k plnění její úlohy podle Smlouvy o fungování EU, tedy nikoliv jen ve formátu určeném pouze ke čtení.

iv) zavedla odpovídající opatření v oblasti kontrol ex ante a *ex post* v nestabilních nebo konfliktních oblastech s cílem zajistit řádnou kontrolu vynakládání finančních prostředků Unie a zpětného vymáhání finančních prostředků Unie;

v) zajišťovala řádný, včasný a důkladný audit všech finančních prostředků poskytnutých v rámci nástroje pro Ukrajinu a nadcházejícího nástroje pro západní Balkán, a to i se zapojením Úřadu evropského veřejného žalobce a Evropského účetního dvora;

Evropská veřejná správa

Lidské zdroje

210. konstatuje, že rozpočet na programy v rámci okruhu 7 VFR „Evropská veřejná správa“ činil 11,6 miliardy EUR (5,9 % rozpočtu Unie), což zahrnuje výdaje orgánů a institucí Unie na lidské zdroje a důchody (přibližně 70 % z celkové částky), budovy, vybavení, energii, komunikace a informační technologie; konstatuje, že 58,6 % z celkové částky (6,7 miliardy EUR) vynakládá Komise; bere na vědomí, že k 31. prosinci 2022 činily konečné přijaté prostředky na rozpočtové závazky pro Evropskou komisi 6 298,13 milionu EUR (99,84 % z nich bylo realizováno, tj. 6 288,14 milionu EUR), jakož i že konečné přijaté prostředky na rozpočtové platby činily 6 298,22 milionu EUR (94,66 % z nich bylo realizováno, tj. 5 961,72 milionu EUR);

211. konstatuje, že Účetní dvůr prověřil vzorek 60 transakcí, který pokrývá celou škálu výdajů v rámci okruhu 7 VFR, které se týkaly všech orgánů a institucí Unie; konstatuje, že Účetní dvůr rovněž přezkoumal informace o správnosti uvedené ve výročních zprávách o činnosti všech orgánů a institucí, včetně generálních ředitelství a úřadů Komise, které jsou primárně odpovědné za správní výdaje, a které byly následně zahrnuty do výroční zprávy Komise o řízení a výkonnosti (AMPR); s uspokojením konstatuje, že Účetní dvůr odhaduje, že míra chyb v okruhu 7 VFR nebyla významná, a konstatuje, že Komisi nebyla adresována žádná nová doporučení;

212. bere na vědomí, že Komise přijala v dubnu 2022 novou strategii v oblasti lidských zdrojů (dále jen „strategie v oblasti lidských zdrojů“), která se zaměřuje na řešení nových potřeb po krizi COVID-19 a soustředí se na dosažení atraktivního pracoviště, rychlejšího a agilnějšího výběru a náboru a flexibilní a uspokojivé kariéry pro všechny zaměstnance; konstatuje, že dokument je souborem záměrů na změnu a zlepšení, které by měly být postupně realizovány, a že část jeho obsahu bude nejprve projednána v sociálním dialogu se zástupci zaměstnanců;

213. konstatuje, že Komise stále častěji přijímá smluvní nebo dočasné zaměstnance na stálá pracovní místa, aby plnili nové úkoly vyplývající z rychle se vyvíjejících priorit, reagovali na zvláštní nebo naléhavé situace a dokonce kompenzovali geograficky nevyvážený nábor; připomíná své obavy ze ztráty znalostí v orgánech a z negativního dopadu na perspektivu a jistotu zaměstnání dotčených zaměstnanců; zdůrazňuje, že nábor smluvních nebo dočasných zaměstnanců není udržitelným řešením klesajícího a geograficky nevyrovnaného počtu uchazečů o výběrová řízení Unie a především dlouhodobě identifikovaného a komplexního problému poklesu atraktivity Unie jako zaměstnavatele;

214. s uspokojením konstatuje, že od počátku mandátu se výrazně zvýšil podíl žen ve vedoucích funkcích: v červenci 2023 činil podíl žen ve vedoucích funkcích 45,2 % na úrovni vyššího managementu (nárůst o téměř 9 procentních bodů od počátku mandátu) a 47,5 % na úrovni středního managementu (nárůst o 6 procentních bodů);

215. uznává, že pro zajištění náboru na co nejširším zeměpisném základě je nutné řešit příčiny nedostatečného zastoupení již při prvním náboru; vítá, že v zájmu posílení zeměpisné vyváženosti různých kategorií zaměstnanců Komise se Generální ředitelství pro lidské zdroje a bezpečnost (GŘ HR) sešlo se všemi členskými státy, aby projednalo jejich zastoupení, a dokončilo všechny společné akční plány s přihlédnutím ke specifikům jednotlivých členských států, aby společně řešilo možné příčiny nedostatečného zastoupení;

216. bere na vědomí přijetí a provádění akčního plánu na zvýšení přitažlivosti kariéry v Lucembursku; bere na vědomí úvahy Komise proti zavedení opravného koeficientu pro Lucembursko v této fázi ve své zprávě hodnotící vývoj kupní síly odměn a důchodů úředníků Unie (COM(2022)0180); připomíná své opakované žádosti, aby Komise nalezla způsoby, jak zmírnit rostoucí problém rozdílů v kupní síle, kterým čelí zaměstnanci vyslaní do Lucemburska, což je způsobeno především životními náklady;

217. připomíná audit Účetního dvora týkající se činnosti Evropského úřadu pro výběr personálu (EPSO) a připomínky k jeho účinnosti a efektivitě ([18]); konstatuje, že v letech 2022–2023 úřad EPSO zavedl testování na dálku, a lituje, že tento systém je nyní přehodnocován kvůli četným technickým potížím, s nimiž se setkalo mnoho uchazečů; vyjadřuje politování nad nepříjemnostmi způsobenými uchazečům, nad přímými rozpočtovými náklady spojenými s pozastavením externích výběrových řízení a nad dodatečným úsilím náborového útvaru Komise při hledání odpovídající náhrady;

218. připomíná závěr Účetního dvora v jeho zvláštní zprávě 13/2019 o tom, že „jakékoli neetické chování zaměstnanců a členů orgánů a institucí EU je nepřijatelné a – i kdyby bylo pouze údajné – přitahuje velký zájem veřejnosti a snižuje důvěru v EU“; vyjadřuje politování nad dvěma případy potenciálních střetů zájmů týkajících se vysoce postavených úředníků v GŘ MOVE pro služební cesty a GŘ NEAR, které zveřejnili novináři v roce 2022; konstatuje, že Komise zavádí účinný systém vnitřní kontroly v záležitostech etického řízení podle zprávy Účetního dvora za rok 2019 a rozhodnutí evropské veřejné ochránkyně práv o šetření týkajícím se efektu otáčivých dveří; poukazuje na to, že neetické chování má pro dotčený orgán rovněž rozpočtové náklady, a opakuje svůj postoj a očekávání orgánu Unie pro etiku;

219. bere na vědomí vytvoření a následný nábor zmocněnce EU pro malé a střední podniky, který je dočasným zaměstnancem třídy AD15; vyjadřuje politování nad tím, že řada sdělovacích prostředků uvedla, že byl nakonec jmenován úspěšný uchazeč, přestože v hodnoceních náboru jej obě zbývající kandidátky z nedostatečně zastoupených členských států předčily, co se týče kvalifikace, což zpochybňuje, zda byly zohledněny zásady zásluh, rovnosti žen a mužů a zeměpisné vyváženosti; se znepokojením konstatuje, že úspěšný kandidát je odstupujícím členem německé politické strany předsedkyně von der Leyenové; vyzývá Komisi, aby tuto situaci napravila tím, že zruší jmenování a zahájí skutečně transparentní a otevřený proces výběru zmocněnce EU pro malé a střední podniky;

Budovy a administrativa

220. konstatuje, že vytvoření nového centrálního korporátního finančního systému Komise SUMMA bylo plánováno na konec roku 2023 a pokročilo v souladu s cílem spustit jej na začátku roku 2024; vyjadřuje politování nad tím, že lhůta pro zavedení nového účetního systému byla prodloužena o jeden rok, protože se ukázalo, že současné propojení operačních programů (sdílené řízení, elektronické granty, elektronické zadávání veřejných zakázek, platby zaměstnancům) se systémem SUMMA je složitější, než se očekávalo; se znepokojením zdůrazňuje, že náklady na program SUMMA od jeho zahájení na začátku roku 2018 do konce roku 2022 činily přibližně 95 milionů EUR a že prodloužení jeho časového harmonogramu si v roce 2024 vyžádádalší zdroje, jejichž výše se odhaduje na přibližně 7 milionů EUR;

221. bere na vědomí, že dne 5. dubna 2022 bylo přijato sdělení o ekologizaci Komise, jehož cílem je dosáhnout do roku 2030 klimatické neutrality, včetně akčního plánu na snížení emisí skleníkových plynů; bere na vědomí, že Komise má v úmyslu těchto cílů dosáhnout pořízením energeticky účinnějších a ekologičtějších budov, přechodem k dynamickým sdíleným pracovním prostorám a snížením počtu kanceláří, a opakuje své varování, že při všech budoucích rozhodnutích v tomto ohledu by měly být zohledněny duševní pohoda a spokojenost zaměstnanců;

222. bere na vědomí zprávy v médiích o jednáních mezi belgickou vládou a Komisí o transakci s nemovitostmi v hodnotě téměř 1 miliardy EUR a rovněž o plánech Komise pronajmout si kancelářské prostory v severní části Bruselu, včetně neochoty dotčených zaměstnanců; zdůrazňuje, že jakýkoli vývoj v politice Komise v oblasti nemovitostí by neměl zhoršit pracovní podmínky jejích zaměstnanců;

([18]) Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora 23/2020 „Evropský úřad pro výběr personálu: je načase přizpůsobit výběr měnícím se náborovým potřebám.“

223. je znepokojen tím, že Komise odmítla poskytnout záznamy o jednání s farmaceutickou společností, a lituje chybějící transparentnosti, pokud jde o textové zprávy mezi předsedkyní Komise a farmaceutickými společnostmi ohledně nákupu očkovacích látek proti COVID-19; konstatuje, že rozhodnutí evropské veřejné ochránkyně práv o související věci 1316/2021/MIG, podle něhož nezaznamenání textových zpráv ve svém rejstříku dokumentů představuje „nesprávný úřední postup“, a je znepokojen tím, že Komise nereagovala na její doporučení, aby znovu hledala příslušné textové zprávy; konstatuje, že Komise dosud poslancům Evropského parlamentu nezpřístupnila neredigované verze podepsaných smluv; připomíná usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. července 2023 o přístupu veřejnosti k dokumentům – výroční zprávy za období 2019–2021;

Evropské školy

224. s uspokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své výroční zprávě o ověření účetní závěrky Evropských škol za rozpočtový rok 2022 neshledal v konečné konsolidované účetní závěrce Evropských škol za rok 2022 žádné významné chyby; vítá další zlepšení kvality konečné individuální a konsolidované účetní závěrky, na které Účetní dvůr upozornil ve srovnání s předchozími roky;

225. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr i externí auditor zjistili nevýznamné chyby, které se týkaly především výpočtu rezerv na zaměstnanecké požitky po skončení pracovního poměru, a že auditorské výroky externího auditora nebyly v souladu s rámcovou smlouvou uzavřenou s Úřadem generálního tajemníka (dále jen „ústřední úřad“);

226. konstatuje, že Účetní dvůr sice chválí zlepšení postupů přijímání zaměstnanců a zadávání veřejných zakázek v ústředním úřadu, ale u dvou ze sedmi škol, které přezkoumával (Frankfurt a Lucemburk I), zjistil nedostatky v těchto postupech; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr opět zjistil nedostatky v platebních postupech jak u ústředního úřadu, tak u dvou kontrolovaných škol;

227. připomíná, že Parlament ve svém usnesení ze dne 12. září 2023 o Systému evropských škol: současný stav, výzvy a perspektivy ([19]) zdůraznil, že současný systém náboru učitelů v systému Evropských škol (ESS) má vážné nedostatky, což vede k nesouladu mezi potřebami na místě a pracovníky skutečně vysílanými členskými státy, k problémům s ročními náborovými plány, obtížím při hledání kvalifikovaných učitelů a zaměstnanců, nejistým pracovním podmínkám místních učitelů a dalších pedagogických pracovníků a problémům s trvalým profesním rozvojem;

Doporučení

228. vyzývá Komisi, aby:

i) při zavádění nové strategie v oblasti lidských zdrojů, zejména pokud jde o osoby se zdravotním postižením, rovnocenně zohledňovala efektivní využívání kancelářských prostor a zdraví a pohodu zaměstnanců a při změnách pracovních podmínek řádně zapojovala zástupce zaměstnanců;

ii) zůstala ostražitá, pokud jde o prevenci, identifikaci a adekvátní řešení případů vyhoření v širším kontextu personálního zajištění, pracovní zátěže a pohody zaměstnanců;

iii) posílila opatření na podporu žen, které se snaží o kariéru ve vedení, aby se zvýšil počet žádostí vysoce kvalifikovaných žen o místa ve středním a vyšším managementu v Komisi i v agenturách Unie;

iv) pokračovala v práci, jejímž cílem je posílit mezi zaměstnanci na všech úrovních zeměpisnou vyváženost, a současně plnila požadavky služebního řádu týkající se schopností a zásluh kandidátů;

v) bez dalšího odkladu a účinným způsobem řešila problémy, s nimiž se potýkají zaměstnanci, kteří jsou přiděleni do Lucemburska a mají v této zemi bydliště;

vi) prováděla odpovídající investice do budování kapacit a zdrojů informačních technologií pro úřad EPSO, aby se zvýšila jeho účinnost a účelnost a zejména aby zajišťoval optimální podmínky pro testování v budoucích výběrových řízeních; a

vii) zajistila lepší a přísnější přístup k řízení rizik v souvislosti s připraveností na zavedení systému SUMMA a zabránila významným rizikům dočasného narušení, dokud nebude nový účetní systém plně funkční;

viii) reagovala na doporučení evropské veřejné ochránkyně práv ve věci 1316/2021/MIG a zajistila, aby její interní pokyny pro registraci dokumentů byly v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ([20]);

([19]) Přijaté texty, P9_TA(2023)0306.

([20]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43).

229. dále vyzývá Komisi, aby nadále podporovala evropské školy, aby:

i) neprodleně provedly doporučení Účetního dvora obsažená v jeho zprávě o ověření účetní závěrky Evropských škol za rozpočtový rok 2022 a průběžně informovaly orgán příslušný k udělení absolutoria o dosaženém pokroku;

ii) urychleně vyřešily přetrvávající nedostatek učitelů a zajistily stabilní a spravedlivou situaci v oblasti zaměstnanosti pro všechny tím, že si udrží zaměstnance a sníží fluktuaci, čímž také zabrání odlivu mozků; a

iii) pod nezávislým předsedou provedly hloubkový přezkum správních a řídicích struktur v rámci systému evropských škol a zapojily Generální ředitelství Komise pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu;

KAPITOLA II

Nástroj pro oživení a odolnost (RRF)

Obecné připomínky

230. připomíná, že vypuknutí pandemie COVID-19 v roce 2020 náhle změnilo hospodářské a sociální vyhlídky Unie a vedlo k jednotnému úsilí o spuštění balíčku na oživení Evropy, který se skládá z VFR na období 2021–2027 a NGEU, jehož základním kamenem je Nástroj pro oživení a odolnost; připomíná, že cílem Nástroje pro oživení a odolnost je poskytnout členským státům finanční podporu na zmírnění závažných hospodářských a sociálních dopadů pandemie COVID-19 a na to, aby evropské ekonomiky a společnosti byly udržitelnější, odolnější, inkluzivnější a lépe připravené na výzvy a příležitosti ekologické a digitální transformace; připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost je inovativní, dočasný nástroj založený na výkonnosti, což znamená, že platby jsou vázány na uspokojivé plnění milníků a cílů, které odrážejí pokrok v reformách a investicích zahrnutých do národních plánů pro oživení a odolnost, jež jsou stanoveny v prováděcím rozhodnutí Rady;

231. konstatuje, že do konce roku 2022 bylo přijato všech 27 národních plánů pro oživení a odolnost, na něž bylo přiděleno 335,1 miliardy EUR v grantech a 165,3 miliardy EUR v půjčkách, které budou vyplaceny po splnění 2 557 opatření (z nichž přibližně jedna třetina se týká reforem a dvě třetiny investic) a s nimi souvisejících 6 237 milníků a cílů do roku 2026; konstatuje, že v roce 2022 Komise vyplatila včetně předběžného financování celkem 74,4 miliardy EUR (47,2 miliardy EUR v grantech a 27,2 miliardy EUR v půjčkách);

232. konstatuje, že plán REPowerEU byl zahájen v květnu 2022 s cílem pomoci Unii snížit její závislost na ruských fosilních palivech prostřednictvím úspor energie, výroby čisté energie a diverzifikace dodávek energie, což je v souladu s ekologickou transformací; bere na vědomí, že změny zavedené do nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([21]) (dále jen „nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost“) nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([22]) o plánu REPowerEU doplnily Nástroj pro oživení a odolnost o další financování a priority; konstatuje, že všech 27 členských států předložilo upravené národní plány pro oživení a odolnost, aby do nich zahrnuly kapitoly REPowerEU, ale také aby požádaly o dodatečnou úvěrovou podporu, provedly úpravy v návaznosti na aktualizaci maximálního finančního příspěvku nebo provedly změny v důsledku objektivních okolností, jak to umožňuje nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost; bere na vědomí, že revidované národní plány pro oživení a odolnost podléhají stejným kritériím hodnocení jako původní plány spolu se specifickými požadavky platnými pro kapitoly REPowerEU;

233. připomíná, že v rámci NGEU může Komise v období od poloviny roku 2021 do roku 2026 získat prostřednictvím emise dluhopisů Unie až 806,9 miliardy EUR; konstatuje, že v červnu 2022 Komise oznámila plán financování na období od června do konce prosince 2022 a získala dalších 50 miliard EUR v rámci dlouhodobého financování NGEU, které doplnila emisemi krátkodobých dluhopisů EU, čímž celková nesplacená částka dluhopisů NGEU dosáhla 171 miliard EUR, z čehož 36,5 miliardy EUR bylo získáno vydáním zelených dluhopisů; konstatuje, že tento dluh se skládá z vypůjčených částek s různou splatností v rozmezí od jednoho roku do více než 25 let; konstatuje, že splácení dluhu NGEU začne až po roce 2028;

([21]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

([22]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

234. bere na vědomí úspěšné snahy Komise o získání finančních prostředků na finančních trzích s cílem zajistit finanční prostředky pro Nástroj pro oživení a odolnost; konstatuje, že v roce 2020 byla ve VFR na období 2021–2027 plánována částka 14,9 miliardy EUR na pokrytí úrokových plateb za nevratnou podporu NGEU; je znepokojen dopadem vyšších úrokových sazeb na kupní sílu rozpočtu Unie, neboť úrokové sazby desetiletých dluhopisů EU se zvýší z 0,09 % v roce 2021 na 3,2 % v roce 2023; konstatuje, že výpůjční náklady Komise s ratingem AAA jsou vyšší než v případě některých členských států s nižším ratingem; konstatuje, že vypůjčené částky je třeba splácet a výpůjční činnosti jsou i nadále zapotřebí nejen k získání nových finančních prostředků, ale také k nahrazení stávajícího dluhu; je znepokojen rostoucími úrokovými sazbami, zejména v roce 2022, a výslednými dluhy a nejistou schopností splácet úvěry, a to s ohledem na velký objem peněz, které si Komise půjčuje na financování Nástroje pro oživení a odolnost; konstatuje však, že dluh je v současnosti o 90 miliard EUR nižší, než se původně předpokládalo; bere na vědomí dlouhodobý plán Komise týkající se splácení dluhu a vyzývá Komisi, aby jej pravidelně aktualizovala a informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o veškerých nových rizicích, která by mohla ovlivnit jeho provádění; bere na vědomí prohlášení Komise, že Unie za všech okolností splní své závazky vůči držitelům dluhopisů, a její návrh na technickou úpravu VFR s cílem optimalizovat rozpočtové zacházení s výpůjčními náklady NGEU; konstatuje, že informace o dluhu EU a plánovaném splácení jsou součástí pravidelného podávání zpráv v rámci dialogu o NGEU; žádá Komisi, aby Evropskému parlamentu nadále poskytovala více informací o tom, jak bude probíhat splácení a od kterých institucí jsou půjčovány finanční prostředky; zdůrazňuje, že tento dluh zatěžuje rozpočet EU;

235. vítá odhad Komise, že plné provedení kvantifikovatelných milníků a cílů do konce roku 2026 financovaných ze zelených dluhopisů NGEU, které odpovídají 57 % způsobilých výdajů na zelené dluhopisy NGEU, může snížit emise skleníkových plynů o 44 milionů tun CO2 ročně, což odpovídá 1,2 % celkových emisí skleníkových plynů v Unii v roce 2022, a trvá na řádném provádění; dále zdůrazňuje, že je důležité, aby reformy a investice v rámci plánů na podporu oživení a odolnosti splňovaly cíle nařízení v oblasti klimatu a plně dodržovaly zásadu „významně nepoškozovat“;

Připomínky Účetního dvora

236. konstatuje, že Účetní dvůr vydal výrok s výhradou o legalitě a správnosti výdajů Nástroje pro oživení a odolnost v roce 2022; je znepokojen tím, že Účetní dvůr došel k závěru, že 11 ze 13 plateb z Nástroje pro oživení a odolnost provedených v roce 2022 bylo ovlivněno kvantitativními zjištěními a že 6 z těchto plateb bylo zatíženo významnou (materiální) mírou chyb; konstatuje, že podle názoru Účetního dvora jsou s výjimkou těchto záležitostí výdaje z Nástroje pro oživení a odolnost schválené v účetní závěrce za rok 2022 ve všech významných (materiálních) ohledech legální a správné; poznamenává, že povaha modelu výdajů Nástroje pro oživení a odolnost závisí na posouzeních, která má provádět Komise, a proto Účetní dvůr neuvádí míru chybovosti, ale odhaduje minimální finanční dopad svých zjištění pod prahem významnosti, avšak blízko němu;

237. konstatuje, že Účetní dvůr zkontroloval 244 z 274 milníků a všech 37 cílů zahrnutých do žádostí o platbu v roce 2022 u grantů; lituje, že Účetní dvůr se domnívá, že 15 z nich bylo ovlivněno problémy se správností (méně než 5 % z celkového počtu); konstatuje, že Účetní dvůr má za to, že požadavky nebyly uspokojivě splněny u 8 milníků a cílů v 8 platbách a že Komise provedla odpovídající platby; konstatuje, že závěry Účetního dvora vycházejí z rozsáhlé auditní práce a že Komise zpochybňuje výklad Účetního dvora týkající se právních požadavků stanovených Radou nebo kvalitativní posouzení odlišná od posouzení Komise; konstatuje, že všechny platby Nástroje pro oživení a odolnost musí být posouzeny na základě rámce, který Komise sdělila a uplatňuje, přičemž u každé platby musí zohlednit stanovisko Hospodářského a finančního výboru a kontrolu odborníky z členských států v rámci postupu projednávání ve výborech;

238. konstatuje, že Účetní dvůr určil, co považuje za dva případy pokračování již existujícího projektu, který byl zahájen před obdobím způsobilosti, a cíle, které nahradily opakující se vnitrostátní rozpočtové výdaje; je znepokojen takovými situacemi, ačkoli tento závěr nesouhlasí s názorem Účetního dvora, že opakující se akce se týkají typů výdajů, jako jsou náklady na zaměstnance a provozní náklady vládních subjektů; připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost nemá být využíván k financování opakujících se rozpočtových výdajů, a požaduje, aby byla přijata vhodná opatření, včetně částečných plateb, pokud Komise zjistí takové případy;

239. připomíná připomínku Účetního dvora ve zvláštní zprávě č. 21/2022 a jeho výroční zprávě za rok 2021, že milníky a cíle často nejsou jasné a nejsou dobře definovány, a že Účetní dvůr uvádí stejnou připomínku ve své výroční zprávě za rok 2022; vyzývá Komisi, aby při navrhování budoucích nástrojů založených na výkonnosti vycházela ze získaných zkušeností;

240. je znepokojen zjištěními Účetního dvora ve zvláštní zprávě č. 26/2023, že milníky a cíle se v jednotlivých členských státech liší, pokud jde o ambice, a domnívá se, že se jedná o další příklad, kdy Komise nezachází s členskými státy stejně; konstatuje, že Komise tyto rozdíly potvrdila a bude se snažit zlepšit rovné zacházení během prováděcí fáze; domnívá se, že s členskými státy by se mělo standardně zacházet stejně, a vyjadřuje politování nad tím, že tomu tak nebylo při jednáních o plánech pro oživení a odolnost; trvá na tom, že při hodnocení plnění milníků a cílů by mělo být zajištěno rovné zacházení;

241. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr se domnívá, že v roce 2022 došlo k dvojímu financování, přestože s daným opatřením nejsou v rámci Nástroje pro oživení a odolnost spojeny žádné náklady; bere na vědomí připomínku Komise, že podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost je „dvojí financování" výslovně spojeno s náklady, a proto nemůže dojít k „dvojímu financování", pokud členský stát v rámci svého národního plánu nepředložil žádný odhad nákladů; konstatuje, že Komise zdůrazňuje, že beznákladové reformy nezvyšují finanční krytí, jsou však základním kritériem pro kladné hodnocení plánů pro oživení a odolnost ze strany Komise, stejně jako je jejich plné provedení základním kritériem pro příslušné platby;

242. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr rovněž zjistil několik případů nedostatečné koncepce milníků a cílů a problémy se spolehlivostí informací, které členské státy uvedly ve svých prohlášeních o řízení; konstatuje, že Komise souhlasí s přezkumem milníků a cílů za předpokladu, že existuje právní důvod pro změnu prvků prováděcího rozhodnutí Rady, tj. že členský stát předloží pozměněný plán a právní základ odůvodňující změny;

243. zdůrazňuje, že do konce roku 2022 nahlásila Komise úřadu OLAF 6 případů možných nesrovnalostí zjištěných při následných auditech nebo z otevřených zdrojů v souvislosti s akcemi podporovanými z Nástroje pro oživení a odolnost; vítá, že v roce 2022 úřad OLAF rozšířil rámec rizik pro Nástroj pro oživení a odolnost a poskytl více než 50 školení zaměřených na zvyšování povědomí o podvodech pro útvary Komise, agentury a další externí partnery, včetně orgánů členských států;

244. zdůrazňuje, že ochrana finančních zájmů Unie je hlavní prioritou a že přesnější provádění a monitorování výkonnosti pomůže předcházet podvodům a omezovat je v raných fázích; zdůrazňuje, že zejména milníky a cíle související s právním státem a bojem proti korupci mají zásadní význam jako překážky, které brání korupci jednotlivců, organizací, vlád nebo vzniku zločineckých systémů; vyzývá Komisi, aby pozorně sledovala plnění milníků a cílů v oblasti právního státu a boje proti korupci a podávala zprávy o možných zrušeních;

245. vyjadřuje znepokojení nad zjištěním Účetního dvora, že oznamování podvodů týkajících se výdajů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost postrádá standardizovaný přístup s důslednou koordinací a spoluprací členských států; vítá skutečnost, že Komise již upravila systém pro řízení nesrovnalostí tak, aby jej mohly příslušné vnitrostátní orgány používat pro účely Nástroje pro oživení a odolnost; vybízí Komisi, Úřad evropského veřejného žalobce a další příslušné subjekty na úrovni Unie a vnitrostátní úrovni, aby se zapojily do strukturované spolupráce s cílem identifikovat v souladu se svými příslušnými pravomocemi případy a možné vzorce podvodů a trestných činů proti finančním zájmům Unie a podávat o nich zprávy s cílem lépe chránit peníze daňových poplatníků; žádá členské státy, aby posílily své kapacity pro odhalování trestných činů v této oblasti;

246. vítá úsilí odvedené v rámci systematické a komplexní auditní činnosti Účetního dvora týkající se Nástroje pro oživení a odolnost s důrazem na ochranu finančních zájmů Unie, která poskytuje důkladnou analýzu příslušných aspektů tohoto nástroje a cenný vhled do jeho provádění; s uspokojením bere na vědomí, že Komise obecně přijímá a uplatňuje doporučení Účetního dvora, a uznává, že mnohé z problémů, které Účetní dvůr identifikoval, se týkají právního základu Nástroje pro oživení a odolnost; domnívá se, že doporučení Účetního dvora vyplývající z jeho auditu Nástroje pro oživení a odolnost jsou pro spolunormotvůrce zvláště důležitá, pokud jde o budoucí nástroje Unie pro financování založené na výkonnosti;

247. zdůrazňuje skutečnost, že Nástroj pro oživení a odolnost byl zřízen jako společný nástroj Unie ke zmírnění vážného hospodářského a sociálního dopadu pandemie COVID-19 a k tomu, aby se evropské ekonomiky a společnosti staly udržitelnějšími, odolnějšími, inkluzivnějšími a lépe připravenými na výzvy a příležitosti ekologické a digitální transformace, a jeho finanční prostředky tudíž nelze chápat jako vlastní rozpočtové zdroje členských států; zdůrazňuje klíčovou úlohu Účetního dvora a Komise v jejich proaktivních kontrolách ex ante a *ex post* při zajišťování toho, aby byly finanční prostředky vynakládány účinně s uspokojivým plněním milníků a cílů;

Audit a kontrola

248. zdůrazňuje, že kontrolní rámec je přizpůsoben jedinečné povaze Nástroje pro oživení a odolnost a je postaven na dvou typech kontrol, a to i) na kontrolách Komise, které mají poskytnout přiměřenou jistotu ohledně legality a správnosti závazků a plateb na základě uspokojivého dosažení milníků a cílů stanovených v prováděcích rozhodnutích Rady, kterými se schvalují národní plány pro oživení a odolnost, a ii) na kontrolách členských států, které mají zajistit odpovídající ochranu finančních zájmů Unie, jak je stanoveno v článku 22 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost;

249. konstatuje, že Komise na základě doporučení Účetního dvora a získaných zkušeností předložila své metodiky i) posuzování uspokojivého plnění milníků a cílů, ii) výpočtu pozastavených částek v případě nesplnění milníku nebo cíle a iii) řešení možných situací, kdy byly milníky a cíle, které Komise původně vyhodnotila jako uspokojivě splněné, následně členským státem zrušeny;

250. konstatuje, že rámec pro posuzování milníků a cílů postrádá vysvětlení, mimo jiné důvody, proč by ověřovací mechanismus popsaný v operačním ujednání neměl být pro posouzení zohledněn; konstatuje, že definice „uspokojivého plnění" příslušných milníků a cílů jsou stanoveny pomocí pojmů, jež postrádají jasnou definici a zahrnují možnost volného uvážení, jako je „minimální odchylka od požadavku" nebo „přiměřené prodlevy", a že metodika určení částečné platby neposkytuje vysvětlení hodnot zvolených jako koeficientů; žádá, aby byla poskytnuta další vysvětlení;

251. vyjadřuje znepokojení nad tím, že Komise je závislá na informacích poskytovaných členskými státy, a doporučuje aktivnější komunikaci s cílem proaktivně identifikovat jakékoli případné zrušení milníků a cílů; vítá, že Komise přijímá doporučení provést revizi svých postupů následných auditů za účelem ověření případného zrušení milníků a cílů po provedení platby, lituje však toho, že neplánuje žádné monitorování možných zrušení po roce 2026; je obzvláště znepokojen tím, že nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost neobsahuje žádné právní ustanovení, které by se zabývalo zrušením milníků a cílů po posledním datu pro platby z Nástroje pro oživení a odolnost, a že metodika Komise v důsledku toho neposkytuje právní jasnost v případě, že dojde ke zrušení milníku nebo cíle po období provádění Nástroje pro oživení a odolnost, když byly všechny platby provedeny, zejména vzhledem k tomu, že některé důležité milníky a cíle obsažené v plánech pro oživení a odolnost budou pravděpodobně splněny v poslední části doby trvání Nástroje pro oživení a odolnost;

252. konstatuje, že dvanáct národních plánů pro oživení a odolnost obsahuje ve svých milnících a cílech reformy právního státu nebo protikorupční reformy; bere na vědomí nedávný případ možného zrušení dvou milníků týkajících se právního státu v jednom členském státě; zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise věnovala více pozornosti možnému zrušení milníků a cílů v oblasti právního státu, neboť jsou obzvláště zranitelné vůči svévolným vládním rozhodnutím;

253. konstatuje, že Komise ověřila přiměřenost kontrolních systémů členských států jako předpoklad pro kladné posouzení plánů pro oživení a odolnost; konstatuje, že jako předpoklad pro první platby byly doplněny dodatečné konkrétní „kontrolní milníky" do plánů pro oživení a odolnost 16 členských států, kde mezery či nedostatky vyžadovaly dodatečná opatření s cílem zajistit plnou přiměřenost systémů na ochranu finančních zájmů Unie; je znepokojen připomínkou Účetního dvora týkající se přetrvávajících nedostatků v kontrolních systémech členských států, které ohrožují řádné finanční řízení finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost, a naléhavě vyzývá Komisi a vnitrostátní orgány, aby je urychleně řešily; vítá, že Účetní dvůr nevznesl žádné otázky týkající se jejich uspokojivého plnění posuzovaného v průběhu roku 2022; bere na vědomí problémy se spolehlivostí informací poskytnutých členskými státy v prohlášeních řídících subjektů, což vyvolává pochybnosti o možnosti spolehnout se na ně při posuzování milníků a cílů; konstatuje, že Komise provedla 16 auditů systémů v roce 2022 a 14 v roce 2023, včetně toho, zda kontrolují soulad s pravidly Unie a vnitrostátními pravidly, takže do konce roku 2023 byly kontrolní systémy všech členských států alespoň jednou auditovány; chápe, že nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost klade hlavní odpovědnost za zajištění dodržování vnitrostátních právních předpisů a právních předpisů Unie na členské státy, je však znepokojen připomínkou Účetního dvora týkající se nedostatku jistoty a odpovědnosti, pokud jde o dodržování předpisů, protože Komise neprovádí audity souladu investičních projektů financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost; vyzývá k přiměřenému a rovnému uplatňování článku 22 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost na všechny členské státy a připomíná, že nesplnění milníků nebo cílů souvisejících s kontrolním systémem členského státu může vést k pozastavení celé splátky a všech budoucích splátek;

254. připomíná, že nařízení Rady (EU) 2017/ ([23]) 1939 („nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce") stanoví, že Úřad evropského veřejného žalobce je příslušný ve vztahu k trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie, které jsou stanoveny ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ([24]), za podmínek stanovených v nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce a konkrétně v jeho kapitole IV;

255. vyjadřuje znepokojení nad případy oznámenými Úřadu evropského veřejného žalobce po prvním roce provádění Nástroje pro oživení a odolnost, konkrétně 15 aktivními případy uvedenými ve výroční zprávě úřadu za rok 2022; vyzývá Komisi, aby spolupracovala s úřadem OLAF a Úřadem evropského veřejného žalobce s cílem identifikovat vzorce podvodů, korupce a praní peněz souvisejících s Nástrojem pro oživení a odolnost, a dále vyzývá Komisi, aby v takových situacích jednala; vyzývá Komisi, aby vyvodila důsledky pro členské státy, v nichž dochází k příliš mnoha případům podvodů;

256. se znepokojením konstatuje, že v jednom z členských států je zpochybňována pravomoc Úřadu evropského veřejného žalobce, pokud jde o vyšetřování 9 případů trestných činů zahrnujících finanční prostředky z Nástroje pro oživení a odolnost; konstatuje, že v jednom z těchto případů byl prostřednictvím předběžné otázky požádán o stanovisko Evropský soudní dvůr;

([23]) Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

([24]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29).

Provádění a dopad

257. konstatuje, že v roce 2022 Komise provedla 13 plateb 11 členským státům v celkové výši 72,2 miliardy EUR v návaznosti na uspokojivé splnění 366 milníků a cílů (328 milníků a 38 cílů); konstatuje, že ke dni zveřejnění druhé zprávy o provádění v září 2023 obdržela Komise 32 žádostí o platbu od 20 členských států a vyplatila celkovou částku 153,4 miliardy EUR (106,3 miliardy EUR v grantech a 47,1 miliardy EUR v půjčkách);

258. konstatuje, že Komise uvádí, že dosažení milníků a cílů je v podstatě na dobré cestě poté, co se první rok fungování Nástroje pro oživení a odolnost zaměřil spíše na nezbytné reformy pro vytvoření rámce pro následné investiční projekty, které budou mít větší dopad; bere na vědomí, že Komise hlásí zpoždění oproti orientačnímu harmonogramu plateb, a to v důsledku procesu revize národních plánů pro oživení a odolnost v souvislosti s plánem REPowerEU a výzev, s nimiž se členské státy při provádění potýkají, jako jsou problémy se správní kapacitou, překážky v oblasti investic a důsledky ruské útočné války proti Ukrajině, včetně energetické krize, neočekávaných cenových šoků, nedostatku některých surovin a vysoké inflace;

259. konstatuje, že členské státy mohou být administrativně přetíženy tím, že velké objemy finančních prostředků Nástroje pro oživení a odolnost a Fondu soudržnosti se převádějí současně, čímž dochází ke zpoždění provádění a potenciálně k ohrožení transparentnosti; bere na vědomí riziko dvojího financování z Nástroje pro oživení a odolnost a evropských strukturálních a investičních fondů a vybízí Komisi, aby aktivně prováděla kontroly, mimo jiné příslušných databází, a komunikovala s členskými státy o jejich administrativních kapacitách s cílem zajistit, aby k dvojímu financování nedocházelo;

260. konstatuje, že několik členských států navrhlo využívat finanční prostředky Nástroje pro oživení a odolnost prostřednictvím finančních nástrojů prováděných EIB a dalšími vnitrostátními investičními bankami s cílem podnítit za určitých podmínek soukromé investice; je znepokojen možným použitím těchto nástrojů s cílem rozšířit používání finančních prostředků Nástroje pro oživení a odolnost na období po roce 2026; připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost je krizovým nástrojem a že finanční prostředky by měly být provedeny v rámci jeho doby trvání;

261. konstatuje, že Komise podporuje všechny členské státy při urychlování provádění a revizi jejich plánů, a to i prostřednictvím nástroje technické podpory; zdůrazňuje význam proaktivní úlohy Komise při podpoře členských států, aby se co nejlépe zabránilo zpožděním a problémům s nedostatečným prováděním a zajistilo, aby členské státy chránily finanční zájmy Unie a aby peníze daňových poplatníků EU byly vynakládány odpovídajícím způsobem; zdůrazňuje, že odpovídající zdroje a pozornost by měly být věnovány zejména boji proti závažným nesrovnalostem a dvojímu financování; bere na vědomí obavy, na které byl upozorněn orgán příslušný k udělení absolutoria a jež se týkají správní kapacity členských států čerpat finanční prostředky a provádění kvalitních projektů, zejména ke konci období Nástroje pro oživení a odolnost;

262. je znepokojen tím, že podle srovnávacího přehledu Nástroje pro oživení a odolnost vypracovaného Komisí tři členské státy Komisi do konce prosince 2023 nepředložily žádnou žádost o platbu; vyzývá k urychlenému provádění plánů pro oživení a odolnost, včetně Komisí prováděného hodnocení překážek a výsledků; je znepokojen tím, že nedostatečné provádění, pakliže nebude urychleně řešeno, by mohlo vést k platební krizi;

263. kriticky hodnotí skutečnost, že v rozporu s hlavními cíli nástroje je definice „odolnosti“ nedostatečná a neumožňuje zlepšit připravenost na budoucí krizové situace; konstatuje, že při zdůraznění milníků a cílů je kladen velmi malý důraz na odolnost nebo přidanou hodnotu při přispívání k odolnosti; naléhavě vyzývá Komisi, aby pro srovnávací přehled Nástroje pro oživení a odolnost vytvořila ukazatel „příspěvek k odolnosti“ a aby do tabulky uvedla dopad v oblasti odolnosti; dále naléhavě vyzývá Komisi, aby při zvažování nových milníků a cílů, které jsou zavedeny do revidovaných národních plánů pro oživení a odolnost, zvážila příspěvek k odolnosti; vybízí Účetní dvůr, aby se v budoucí studii podrobněji zabýval dopadem Nástroje pro oživení a odolnost na odolnost ve všech pilířích;

264. zdůrazňuje, že při přezkumu revidovaných národních plánů pro oživení by Komise měla stále pečlivě uplatňovat „pokyny pro hodnocení nástroje“ uvedené v příloze V nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, což vyžaduje, aby Komise posuzovala a ohodnocovala národní plány pro oživení a odolnost podle kritérií relevance, účinnosti, účelnosti a soudržnosti (čl. 19 odst. 3), jakož i pokrytí šesti pilířů, konkrétně a) zelené transformace, b) digitální transformace, c) inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, d) sociální a územní soudržnosti, e) zdravotní a hospodářské, sociální a institucionální odolnosti, f) politik příští generace (článek 3); tvrdí, že se jedná o důležitý proces, který má zabránit revidovaným národním plánům pro oživení, které jsou mnohem slabší než původní plány nebo které již nesplňují kritéria;

265. konstatuje, že Nástroj pro oživení a odolnost by měl vytvářet synergie a prováděná opatření by měla vést ke strukturálním reformám, které mají přidanou hodnotu; je znepokojen tím, že některé země přepracovaly staré národní reformy do národních plánů pro oživení a odolnost;

266. zdůrazňuje, že ve všech členských státech by měl existovat lepší přístup ke společné správě, aby byly místní a regionální orgány, organizace občanské společnosti, sociální partneři, akademická obec nebo další příslušné zúčastněné strany odpovídajícím způsobem zapojeny do přípravy a provádění národních plánů pro oživení a odolnost; vyzývá k jejich zapojení do provádění národních plánů pro oživení a odolnost v maximální možné míře podle vnitrostátního legislativního rámce na základě jasných, spravedlivých, transparentních a nepolitických zásad;

267. vyzývá Komisi, aby zajistila, že členské státy budou uplatňovat přístup nulové tolerance vůči korupci a podvodům, včetně zpronevěry, a to bez jakékoli výjimky;

268. vítá zásadní přínos Nástroje pro oživení a odolnost k zabránění vážnému hospodářskému poklesu a sociální krizi po pandemii COVID-19 a skutečnost, že umožnil bezprecedentní vlnu reforem a investic v celé Unii, které budou mít významný dlouhodobý dopad na hrubý domácí produkt (HDP); připomíná, že evropská přidaná hodnota Nástroje pro oživení a odolnost je již dlouho prokázána tím, že jeho inovativní a flexibilní povaha umožňuje členským státům dosahovat společných politických cílů Unie; konstatuje, že Nástroj pro oživení a odolnost zároveň umožňuje členským státům řešit specifické problémy jednotlivých zemí prostřednictvím návrhu národních plánů pro oživení a odolnost, přičemž jednotný hodnotící rámec je uplatňován stejně pro všechny členské státy a žádosti o platby;

269. vítá, že reformy a investice navržené členskými státy na podporu ekologické a digitální transformace překročily cíle stanovené v nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, neboť odhadované výdaje na klima činí přibližně 40 % a výdaje na digitální technologie 26 %, zatímco cíle byly stanoveny v nižších procentech, a to 37 %, resp. 20 %;

270. bere na vědomí pokrok vykázaný v šesti pilířích Nástroje pro oživení a odolnost, a zejména v provádění doporučení pro jednotlivé země, přičemž alespoň určitého pokroku bylo dosaženo u 68 % a podstatného pokroku u 12 % doporučení pro jednotlivé země na období 2019–2020, což svědčí o pobídkách, které Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje; konstatuje, že pokrok v provádění doporučení pro jednotlivé země pro rok 2022 byl rovněž značný, přičemž v červenci 2022 bylo dosaženo alespoň určitého pokroku v téměř 52 % doporučení adresovaných členským státům;

271. připomíná, že pandemie COVID-19 odhalila strukturální nedostatky systémů zdravotní péče v celé Unii, jako je nedostatečná odolnost a schopnost reagovat na krize; zdůrazňuje, že zdraví je politickou oblastí v rámci jednoho ze šesti pilířů Nástroje pro oživení a odolnost, které umožňují reformy a investice k posílení jejich kapacity, kvality a odolnosti; konstatuje, že 531 milníků a cílů a 223 opatření a 48 % odhadovaného příspěvku na tento pilíř souvisí se zdravotní péčí, lituje však toho, že některé národní plány pro oživení a odolnost mají milníky nebo cíle týkající se zdraví, které nepřispívají k posílení vnitrostátního systému zdravotní péče; konstatuje, že podle odhadů může 45 milionů lidí díky Nástroji pro oživení a odolnost využívat nová nebo modernizovaná zdravotnická zařízení nebo být v těchto zařízeních obslouženo; naléhavě vyzývá Komisi, aby při revizi národních plánů pro oživení a odolnost pokud možno posílila milníky a cíle týkající se připravenosti a odolnosti ve zdravotnictví a aby podávala zprávy orgánu příslušnému k udělení absolutoria;

272. na základě zvláštní zprávy č. 26/2023 konstatuje, že navzdory krátkému času, který byl k dispozici pro návrh výkonnostního modelu Nástroje pro oživení a odolnost, se Komisi a členským státům podařilo zavést monitorovací systém, včetně IT systému, který umožňuje měřit pokrok v provádění; vítá závazek Komise pracovat na zjištěných problémech a realizovat související doporučení;

273. zdůrazňuje, že pouhé dokončení projektů financovaných z fondů Nástroje pro oživení a odolnost nezaručuje pozitivní hospodářský a sociální dopad ani kvalitu a udržitelnost; bere na vědomí připomínky Účetního dvora zdůrazňující některé nedostatky využívání rámce založeného na výkonnosti, zejména při pokusu o kvantifikaci výsledků, neboť milníky a cíle měří spíše výstupy; naléhavě vyzývá Komisi, aby uplatnila získané zkušenosti a připomínky Účetního dvora a aby zajistila, že koncepce budoucích nástrojů založených na výkonnosti bude měřit rovněž výsledky, a nikoli pouze výstupy

274. vítá značný pokrok, který se projevil ve společných ukazatelích a ve všech pilířích politiky do prosince 2022, jako je například 22 milionů megawattů („MWh“) dosažených úspor v roční spotřebě energie, 1,43 milionu podniků, kterým byla poskytnuta pomoc buď prostřednictvím peněžní, nebo věcné podpory, 4 miliony vyškolených osob a podpora poskytnutá 4 115 196 mladým lidem ve věku 15–29 let;

275. připomíná, že dne 15. prosince 2022 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Maďarska na základě pozitivního hodnocení ze strany Komise; připomíná, že do národního plánu pro oživení a odolnost bylo doplněno 27 „super milníků“ s nápravnými, auditními a kontrolními opatřeními; konstatuje, že dne 7. prosince 2023 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení pozměněného plánu pro oživení a odolnost Maďarska, včetně kapitoly REPowerEU, která Maďarsku umožňuje obdržet 0,9 miliardy EUR jako předběžné financování z fondů REPowerEU; vyjadřuje politování nad tím, že zmíněné předběžné financování nepodléhá probíhajícímu postupu v rámci mechanismu podmíněnosti dodržováním zásad právního státu;

276. konstatuje, že srovnávací přehled Nástroje pro oživení a odolnost poskytuje v reálném čase informace o platbách a pokroku dosaženém členskými státy, jakož i další údaje, ukazatele a tematickou analýzu, a vítá spuštění celounijní interaktivní mapy, která znázorňuje projekty Nástroje pro oživení a odolnost podle zeměpisné polohy a poskytuje informace o aktuálním stavu; je však znepokojen tím, že Účetní dvůr dospěl k závěru, že předložená výkonnost je nedostatečně transparentní, protože vykazované údaje zahrnují i odhady, a že souhrnné informace nejsou porovnatelné a informace o pokroku v rámci šesti pilířů jsou zavádějící, tj. pokud je opatření přiřazeno k primární a sekundární politické oblasti spadající do téhož pilíře, je příspěvek každého opatření započítán dvakrát; zdůrazňuje, že transparentnost ohledně omezení je nanejvýš důležitá, neboť ovlivňuje (vnímanou) spolehlivost všech předložených informací; vyzývá Komisi, aby okamžitě napravila zjištěné nedostatky a aktivně informovala o omezeních údajů předložených ve srovnávacím přehledu Nástroje pro oživení a odolnost;

277. konstatuje, že mnohé čistě vnitrostátní projekty jsou uvedeny jako přeshraniční projekty, jakmile zahrnují úsporu energie nebo snížení energetické spotřeby; kriticky se staví k nadhodnocení zveřejněného počtu přeshraničních projektů, které je zavádějící;

278. konstatuje, že Účetní dvůr zjistil, že pokud jde o podávání zpráv o společných ukazatelích, vnitrostátní auditní orgány v žádném navštíveném členském státě nekontrolují kvalitu a základní metodiky; je překvapen tím, že v členském státě v případě výdaje v rámci okruhu 3 VFR neexistovala uvedená výsadba stromů, když Účetní dvůr provedl kontrolu na místě; konstatuje, že Komise nevyžaduje podpůrné důkazy nebo vysvětlení k oznámeným údajům, s výjimkou případů, kdy jsou vykazovány odhady; konstatuje, že Účetní dvůr dospěl k závěru, že to představuje riziko pro spolehlivost a srovnatelnost údajů mezi členskými státy; dochází k závěru, že spolehlivost údajů při absenci auditů by mohla ovlivnit informace o výkonnosti vykazované u společných ukazatelů ve větší míře než informace založené na milnících a cílech; domnívá se, že vzhledem k problémům, které Účetní dvůr zjistil ohledně milníků a cílů, je tato situace znepokojivá, a vyzývá Komisi, aby zlepšila svou jistotu, pokud jde o podávání zpráv o společných ukazatelích; upozorňuje na rozdílnou praxi kontrolních orgánů, pokud jde o načasování kontrol plnění cílů a reforem; domnívá se, že tyto kontroly by měly být lépe harmonizovány a měly by zahrnovat povinnou kontrolu spolehlivosti a přesnosti údajů o milnících a cílech předtím, než budou tyto milníky a cíle zahrnuty do žádosti o platbu; poukazuje na rizika přístupu, který využívá převážně kontroly *ex post*, a vyzývá členské státy, aby se těchto praktik vyvarovaly;

Transparentnost

279. konstatuje, že veřejný ochránce práv uznává, že bylo dosaženo pokroku v oblasti proaktivní transparentnosti, konkrétně prostřednictvím srovnávacího přehledu Nástroje pro oživení a odolnost a zveřejnění 100 největších příjemců; bere však na vědomí body ke zlepšení, na které upozornil veřejný ochránce práv, a podporuje jeho doporučení k zajištění větší transparentnosti a odpovědnosti v souvislosti s Nástrojem pro oživení a odolnost;

280. konstatuje, že na základě výslovného požadavku Parlamentu vyžaduje pozměněné nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, aby členské státy zveřejňovaly informace o 100 konečných příjemcích, kteří obdrželi nejvyšší částku finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost; vyjadřuje politování nad opožděným zveřejněním seznamů členskými státy a konstatuje, že všechny členské státy zveřejnily požadovaný seznam ve srovnávacím přehledu Nástroje pro oživení a odolnost do prosince 2023; poznamenává, že výše plateb se v jednotlivých členských státech i v rámci jednotlivých zemí značně liší, což lze vysvětlit různorodou povahou národních plánů pro oživení a odolnost; vyjadřuje znepokojení nad výkladem pojmu „konečný příjemce“ v rámci Nástroje pro oživení a odolnost ze strany Komise, neboť koneční příjemci jsou na seznamu často uváděni pouze na úrovni ministerstva, a nad tím, že popisy jsou velmi vágní, přičemž mnoho příkladů se vyskytuje téměř ve všech seznamech poskytnutých členskými státy; opakuje svůj požadavek, aby v seznamu 100 největších konečných příjemců byla uvedena skutečná fyzická osoba nebo subjekt, který je poslední v řetězci převodů peněz; je znepokojen tím, že v opačném případě bude problematické měřit dopad a zaručit viditelnost finančních prostředků Nástroje pro oživení a odolnost pro občany;

281. připomíná, že při plnění rozpočtu Unie je klíčová transparentnost a odpovědnost, a zdůrazňuje v tomto kontextu, že je třeba, aby Komise i členské státy vyvinuly další úsilí; vítá další iniciativy Komise zaměřené na zvýšení transparentnosti provádění Nástroje pro oživení a odolnost; konstatuje, že klíčové dokumenty, kterými se řídí provádění, jako jsou národní plány pro oživení a odolnost, operační ujednání, metodiky hodnocení a dokumenty, které podporují nebo obsahují klíčová rozhodnutí týkající se provádění členskými státy, jsou veřejně dostupné a snadno přístupné;

282. je znepokojen zprávami Účetního dvora o obtížích s přístupem k údajům z Nástroje pro oživení a odolnost za účelem plnění jeho povinností; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila plný přístup Účetního dvora k příslušným databázím členských států a Unie; naléhavě vyzývá Komisi, aby zaručila, že údaje v databázi FENIX budou včas aktualizovány pro účely auditu a kontroly; zdůrazňuje, že údaje by měly být přesné a měly by být předávány ve standardizovaném formátu;

283. doporučuje, aby při provádění nástrojů založených na výkonnosti byly v budoucnu milníky a cíle včas jasně definovány a propojeny, aby se zabránilo nedostatečnému vyvozování odpovědnosti, a aby bylo možné měřit výstupy a výsledky; doporučuje, aby nástroje založené na výkonnosti od počátku vytvářely jasný a přesný mechanismus ověřování; konstatuje, že to má zásadní význam v souvislosti s transparentností a odpovědností vůči daňovým poplatníkům Unie;

284. je znepokojen, pokud jde o transparentnost a odpovědnost vůči veřejnosti; naléhavě vyzývá Komisi, aby s členskými státy projednala vhodné označování projektů, včetně odkazu na to, že projekt obdržel finanční prostředky z Nástroje na podporu oživení a odolnosti; vyjadřuje politování nad tím, že podle výroční zprávy Účetního dvora za rok 2022 neexistuje ani na úrovni Komise jasný přehled, jaké konkrétní projekty jsou z Nástroje pro oživení a odolnost podporovány; zdůrazňuje, že evropští daňoví poplatníci mají právo vidět, jaké projekty získaly finanční prostředky EU, kde probíhají a jaká je jejich přidaná hodnota; vyzývá Komisi, aby zvýšila viditelnost a trvala na jasném označování projektů, ať už ve formě informačních tabulí na nových nebo renovovaných budovách, sdělení na internetových stránkách, oznámení na konferencích nebo školeních nebo označení na tištěných dokumentech;

Doporučení

285. podporuje doporučení Účetního dvora uvedená v jeho výroční zprávě i v souvisejících zvláštních zprávách a vítá, že Komise většinu z nich přijala; vyzývá Komisi, aby je provedla a průběžně informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku při provádění;

286. dále vyzývá Komisi, aby:

i) zlepšila následné monitorování průběžného uspokojivého plnění milníků a cílů, mimo jiné v oblasti právního státu, a důsledně uplatňovala ustanovení Nástroje pro oživení a odolnost a přijaté pokyny s cílem řešit konkrétní případy zrušení za využití jasných finančních opatření, včetně pozastavení plateb a zpětného získání finančních prostředků, pokud dojde ke zrušení milníků a cílů v souladu s nařízením o Nástroji pro oživení a odolnost a příslušnými metodikami;

ii) úzce spolupracovala s orgánem příslušným k udělení absolutoria s cílem zmapovat různé možnosti a příslušný právní základ za účelem řešení zrušení milníků po skončení období provádění Nástroje pro oživení a odolnost;

iii) při předkládání revize národního plánu pro oživení a odolnost členským státem neustále zlepšovala srozumitelnost opatření a souvisejících milníků a cílů a zajistila, aby plně respektovaly horizontální zásady nařízení;

iv) zahrnula jasné mechanismy ověřování do operačního ujednání pro milníky a cíle, aby bylo možné jednoznačně posoudit jejich plnění a lépe načrtnout jeho účel v budoucích nástrojích založených na výkonnosti, a při analýze uspokojivého plnění milníků a cílů zohlednila mechanismus ověřování s cílem přispět k přesnosti měření;

v) nadále prováděla audity systémů členských států s cílem zkontrolovat jejich přiměřenost a získat přiměřenou jistotu ohledně souladu s pravidly Unie a vnitrostátními pravidly, zejména s pravidly pro zadávání veřejných zakázek, a úzce spolupracovala s Účetním dvorem na hledání způsobů, jak odstranit jeho obavy ohledně nedostatku jistoty;

vi) se nezabývala pouze přiměřeností uspořádání, ale také skutečným fungováním auditních a kontrolních systémů členských států pro budoucí nástroje založené na výkonnosti;

vii) pomohla členským státům provádět projekty Nástroje pro oživení a odolnost podle plánovaného harmonogramu a změnila metodiku kategorizace přeshraničních projektů, tak aby byla zvažována pouze skutečná geografická přeshraniční složka;

viii) dále podporovala členské státy při zvyšování jejich správní kapacity, aby mohly zvládnout souběžné čerpání finančních prostředků, a pomáhala jim snižovat zbytečnou administrativní zátěž, zejména pro malé a střední podniky, zjednodušovat výběrová řízení a poskytovat cílenější informace;

ix) věnovala zvláštní pozornost probíhajícímu dialogu s členskými státy a pokračovala v něm, tak aby reformy a investice splňovaly cíle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost v oblasti klimatu a plně dodržovaly zásadu „významně nepoškozovat“;

x) řešila nahlášená zpoždění v rané fázi, mimo jiné poskytováním technické pomoci členským státům;

xi) pokračovala ve spolupráci s Účetním dvorem s cílem co nejvíce sblížit výklad milníků a cílů;

xii) zlepšila transparentnost a prezentaci srovnávacího přehledu Nástroje pro oživení a odolnost odstraněním jakékoli možnosti nesprávně vykládat číselné údaje a přesněji měřila příspěvek k odolnosti v rámci následného hodnocení Nástroje pro oživení a odolnost;

xiii) důsledně a přesně uplatňovala ustanovení nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost týkající se „konečných příjemců“ a komunikovala s členskými státy ohledně správného uplatňování definice „konečných příjemců“;

xiv) umožnila Účetnímu dvoru, úřadu OLAF a Úřadu evropského veřejného žalobce přístup k údajům souvisejícím s Nástrojem pro oživení a odolnost, včetně databáze FENIX, v rámci výkonu jejich příslušných pravomocí;

xv) aktivně komunikovala s členskými státy o pravomoci Úřadu evropského veřejného žalobce, pokud jde o trestní případy týkající se finančních prostředků Nástroje pro oživení a odolnost, neboť korupce či podvody využívající finanční prostředky Nástroje pro oživení a odolnost představují trestný čin proti finančním zájmům Evropské unie;

xvi) aktivněji komunikovala s členskými státy ohledně předcházení podvodům a vybídla je k tomu, aby sladily podávání zpráv o podvodech podle digitálních standardů a aby využívaly systém pro řízení nesrovnalostí;

xvii) na souhrnné úrovni podávala úřadu OLAF zprávy o případech podezření na podvod, korupci a střet zájmů zjištěných v jejích vlastních auditech a členskými státy, jak je uvedeno v prohlášeních řídícího subjektu, a aby vyhodnotila obdržené informace a v případě potřeby poskytla členským státům pokyny;

xviii) zabývala se interakcí mezi financováním z Fondu soudržnosti a z Nástroje pro oživení a odolnost a zejména těmi požadavky, které mohou usnadnit využití jednoho financování oproti druhému, a pracovala s členskými státy a směrovala je, aby si volily financování podle toho, co je pro daný projekt nejvhodnější a nejúčinnější; aby aktivně prováděla křížové kontroly databází s cílem zajistit, aby nedocházelo k dvojímu financování;

xix) vybídla členské státy, aby kladly větší důraz na zahrnutí potřeb místních a regionálních orgánů tím, že bude požadovat, aby členské státy aktivněji pracovaly v rámci přístupu společné správy;

xx) měla na paměti cíl odolnosti a oživení, zejména pokud jde o odvětví, která mají zásadní význam v případě krize, jako je zdravotnictví a odvětví zboží;

xxi) v případě potřeby využila doporučení Účetního dvora z jeho práce na Nástroji pro oživení a odolnost a zkušenosti získané při jeho provádění při navrhování a provádění budoucích nástrojů Unie založených na výkonnosti;

xxii) zajistila srovnatelnou a přiměřenou úroveň přesnosti hodnocení milníků a cílů a nadále zajišťovala rovné zacházení s členskými státy při hodnocení uspokojivého plnění milníků a cílů;

xxiii) aktivněji zveřejňovala dokumenty a statistiky o tom, jak vyřizuje žádosti o přístup k dokumentům, neboť tyto informace by pomohly posoudit aktivní přístup orgánů k přístupu k dokumentům; připomíná, že žádost o přístup k určitému dokumentu musí být vyřízena okamžitě.